

34095, II, D, 6, Gall. Laine. 1889

Nova
PESMARICA.

Zbirka najbolj znanih slovenskih,
hrvatskih, srbskih, bolgarskih, čeških,
poljskih in ruskih pesmij.

Sestavil

van Železnikar.

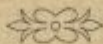

V Ljubljani, 1889.

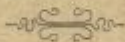
Založil Drag. Hrškar. Tiskala „Narodna Tiskarna“.

Nova
PESMARICA

Zbirka najbolj znanih slovenskih,
hrvatskih, srbskih, bolgarskih, čeških, poljskih
in ruskih pesmij.

Sestavil
Ivan Železnikar.

V Ljubljani, 1889.

Založil Drag. Hribar. — Tiskala „Narodna Tiskarna“.

7
H. B. b

34095

Predgovor.

Pokojni dr. Razlag, blag mu spomin! bil je prvi, ki je Slovincem sestavil „Pesmarico“ v katerej so bila zastopana vsa plemena slovanska. Njegova knjiga romala je mej narod in obrodila mnogo sadu, k čemur je mnoge pripomogla Razlagova darežljivost, ki je često knjigo dajal po znižani ceni, mnogokrat pa tudi, in to v velikem številu — brezplačno.

Ker je Razlagova „Pesmarica“ popolnoma pošla, ker je bilo mnogo povpraševanja po njej, nedostatek pa vedno čutneji, odločil sem se sestaviti „Novo pesmarico“, katera naj bi obsezala vse, ali vsaj večino pesmij, ki se v nas pevajo.

Mej sklepom in izvršitvijo pa sem se preveril, da sem si izbral preozek okvir. V enem zvezku in za ceno, že naprej določeno, ni moči zbrati vsega gradiva, kolikor ga sedaj ponuja glasbeni svet. V poslednjih tridesetih letih na-

predovali smo Slovenci in Slovani v obče na glasbenem polji tako velikansko, da deloma prekašamo Nemce, deloma pa ž njimi vsestransko tekmujeemo.

Napredovali smo v skladbah in petji, porodilo se nam je mnogo in to izvrstnih skladateljev, pevski naraščaj pa se vedno množi. Od prvotnega čveterospeva nastali so zbori na stotine broječi in namesto nekdanjih prvotnih skladeb, katere so bile deloma, kakor sicer jako nadarjenega J. Fleišmana, zložene le za jeden glas, dvignili smo se do najumetnejših kompozicij, katere ugajajo najstrožjim glasbenim načelom, a se vender gibljejo v narodnem duhu in imajo vsled tega izreden upliv na poslušalca.

„Nova Pesmarica“ morala bi podajati čitatelju vse pesniške proizvode, kar se jih je uglasbilo, ki se pevajo v nas. Kolikor možno, zadoščeval seu temu načelu.

Zbral sem večino pesmij v Slovencih navadnih. Izmej pesnikov zastopani so: Vodnik, Prešeren, Simon Jenko, Gregorčič, Stritar, Cegnar, Malavašič, Kurnik, Trstenjak, Toman, Potočnik, Orožen, Hašnik, Kersnik in drugi, na katerih besede so napeve zložili: Kamilo in Gašper Mašek,

Davorin Jenko, dr. Benjamin in Gustav Ipavic, Anton Nedvěd, Foerster, Kocijančič, Volarič, Fleišman, Rihar, Stegnar, Valenta itd.

Prevzete naloge pa, kakor rečeno, nesem mogel završiti, nekaj zaradi nedostatnega prostora, nekaj pa zaradi drugih uzrokov. Mej temi uzroki je najpoglavitnejši ta, da je marsikatero pesem jako težko dobiti. Pevci imajo navadno zapisano samo prvo kitico, kje dobiti naslednje? V hrvatski „Pesmarici“ prepričal sem se, da dotičnemu sestavljavcu niti prva kitica nekaterih pesmij ni bila znana, da je takoj s tretjo kitico začel.

Še neugodnejše so razmere glede pesmij bolgarskih, poljskih in ruskih. Prve so nam tako malo znane, da se v nas niti jedna ne peva, druge, to je poljske, imajo zlasti kar jih je domoljubnih, izključno poljsko stališče, ruske pesmi pa so pri vsej svojej krasoti pri sedanjih razmerah nekako kočljive, zakaj, tega čitateljem skoro praviti ne treba. Zaradi tega priobčil sem jih le nekoliko, razmerno malo kakor tudi čeških ni toliko, kolikor bi jih rad. In baš češke pesmi so nam najbolj sorodne, mej njimi nahajajo se pravi biseri, vrhu tega je pa tudi znamenito, da

imajo samo Čehi in Hrvatje v svojih „Pesmaricah“ tudi slovenske pesme, da je vsaj mej temi tremi rodovi slovanskimi zavladala nekaka vzajemnost.

Kar se tiče pesmij slovenskih, priznavam, da jih še mnogo ni v tej zbirki. Bogastvo naše v pesmih je preveliko in popolnoma resnične so besede pesnikove:

Sloven'c je rad vesel,
Kaj da bi ne pel?
Njemu pesmi iz srca teko.

Narodu iz srca teko pesmi, zato je pa tudi število njihovo tako ogromno. Zapuščeni Korotan presenetil nas je nedavno z zbirko obsezajočo z inačicami nad tisoč popevk. Kje so še vse druge pesmi, osobito dovtipne napitnice iz vinorodnih krajev slovenskih, katere bi same napolnile obširen zvezek, kje še vse one pesmi, spadajoče v „Thierepos“, katerih vsaka ima záse lep napev?

Iz teh in jednacih razlogov ne bodo mi čitatelji šteli v zlo, da pričujoča zbirka marsikatere pesmi nima. Glavni smoter bil je ta, odpomoči nedostatku in podati občinstvu zopet „Pesmarico“ ki ga navdušuje k petju in ljubezni domovinski.

Pesem slovenska, proizvodi na pesniškem in glasbenem polji so skupni imetek vseh Slovencev, navdušujejo in razveseljujejo vse jednako ter gladijo pot naši koprneče zaželeni celokupnosti. Dal Bog, da bi „Nova Pesmarica“ k temu vsaj nekoliko pripomogla!

V LJUBLJANI 1. oktobra 1889.

Ivan Železnikar.

KAZALO.

Slovenske pesmi.

I. Domoljubne.

Stran

1. Cesarska pesem	3
2. Nj. V. Francu Jožefu I. ob Njegovem prihodu v Ljubljano 11. dan julija 1883. l.	5
3. Ilirija oživljena	6
4. Kje dom je moj?	9
5. Naprej!	11
6. Hej Slovenci!	12
7. Kdo je mar?	13
8. Vojaška	16
9. Vojaška	18
10. Lavdon pri Belemgradu	20
11. Brambovska dobra volja	22
12. Moji sablici	23
13. Rojakom	25
14. Slava Slovencem	26
15. Ne vdajmo se!	27
16. Domovini	28
17. Domovina	28

	Stran
18. Triglav	29
19. Savica	31
20. Slovenska dežela	33
21. Vrli Slovenec	34
22. Slovenskim dekletom	35
23. Slovenska deklica	39
24. Na razhodu	40
25. Popotnik	43
26. Želja Slovenca na tujem	44
27. Na jezeru	45
28. Ipava	46
29. Bohinjska	47
30. Pozdrav	49
31. Gorenjke	50
32. Samo	50
33. Jadransko morje	51
34. Notranjsko	52
35. Mar i bor	53
36. Proklete grablje	54
37. Bleško jezero	56
38. Zadovoljni Kranjec	59
39. Slovo Žolcpaškim planinam	60
40. Pod lipo	61
41. Planinar	62
42. Mojemu narodu	64
43. Na Preširnovem domu	65
44. Slovanska pesem	67
45. Pesem koroških Slovencev	69
46. Tri rožice	70

47. Dečko s planine	74
48. Oblakom	75
49. Slovenec sem	77
50. Ljubezen domovine	78
51. Moj dom	79
52. Nazaj v planinski raj	80
53. Slovensko dekle	81
54. Kranjska dežela	82
55. Dramilo	83
56. Naša zvezda	84
57. Slovenski svet, ti si krasán!	85
58. Slovan na dan	86
59. Molitev za slovanski rod	87
60. Slovan	88
61. Trobojníci	89
62. Za dom med bojni grom!	90
63. Briska budnica	91
64. Slovenca dom	92
65. Moj dom	92
66. Naše goré	92
67. Slavjanka na Beneškem	93
68. Moj dom	94
69. Tiha luna	95
70. Slovenka	96
71. Slavjanom	97
72. Slovenska mladina	98
73. Primorska	99
74. Solkanska	100
75. Kranjski fantje	101

	Stran
76. Srcu	102
77. Slovenka	104
78. Prašaš, č'mu da sem Slovenka?	105

II. Ljubavne.

79. Pod oknom	109
80. Strunam!	110
81. Milica	111
82. Najlepši	112
83. Ukazi	113
84. K slovesu	115
85. Mornár	116
86. Solzíce	118
87. Ljubici pod oknom	119
88. Lahko noč	120
89. Lahko noč	121
90. Nezvesta	122
91. Nezvesti	123
92. Planinarica	124
93. Pri luni	125
94. Slanca	125
95. Slovo	126
96. Moja pesem	127
97. Prošnja	127
98. V tihi noči	128
99. V ljubem si ostala kraji	128
100. Tak si lepa	129
101. Vabilo	130
102. Prošnja	130

	Stran
103. Sporočilo	131
104. Roža	131
105. Slovo	132
106. Rožica	133
107. Noč je jasna	133
108. Sila spomina	134
109. Zapuščena	136
110. Izgubljena vera	137
111. Kam?	138
112. Svarjenje	139
113. Zagorska	140

III. Napitnice.

114. Zdravica	145
115. Starček	148
116. Veselje Štajerca	151
117. Napitnica	152
118. Šent-Urbanova	154
119. Šentjanževc	155
120. Majolika	157
121. Prememba	158
122. Kdaj moramo piti	161
123. Poliček	162
124. Veseli hribček	164
125. Dolenjska zdravica	165
126. Gorenjska zdravica	166
127. Zdravica za Slovence	167
128. Dolenjska	168
129. Oda vinski trti	169

	Stran
130. Napitnica	171
131. Vinska trta	171
132. Zdravica Slovencev	173
133. Napitnica	173
134. Zdravica štaj. Slovencev	174
135. Zdravica	176
136. Napitnica	177
137. Kolospev	179

IV. Razne.

138. V spomin Val. Vodnika	183
139. Slovenska zgodovina	184
140. Himna na Vodnika	185
141. Na dr Prešernovem grobu	185
142. V spomin Prešernu	186
143. Pobratimija	187
144. Vse mine	188
145. Žalosten glas zvonov	190
146. Življenje	191
147. Prašanje — odgovor	192
148. Hči na grobu matere	193
149. Perice	194
150. Pesem starega Kranjca	195
151. Večerna	199
152. O polunoči	201
153. Sreče dom	201
154. Popotna pesem	203
155. Kmet	204
156. Lipa	205

	Stran
157. Moj spomenik	206
158. Slepec	207
159. Veselja dom	208
160. Zjutraj	209
161. Zvonikarjeva	210
162. Na ples	211
163. Žalost	211
164. Naš maček	212
165. Lastavici slovó	213
166. Tičica gozdna	216
167. Zima	216
168. Mornárska	218
169. Sveta noć	219
170. Opomin k petju	219
171. Njega ni	220
172. Vojaci na poti	221
173. Kolednica	223
174. Vsakemu svoje!	224
175. O bitvi	225
176. Mlatič	227
177. Orač	228
178. Kosec	229
179. Ženjica	230

Hrvatske pesmi.

180. Zrinski-Frankopanka	233
181. Još Hrvatska	234
182. Hrvatska domovina	237
183. U boj!	238

	Stran
184. Ustaj rode	240
185. Stanak moj	241
186. Nosim zdravu mišicu	242
187. Nek se hrusti	243
188. Hajde braćo!	244
189. Miruj srdce moje	245
190. Bliedi mjesec	246
191. Spomen	247
192. Dievo mila	248
193. Jesenske noći	248
194. Popuhnul je	249
195. Oj talasi	250
196. Plovi ladjo	251
197. Puna srca	252
198. Hrvatske gorice	253
199. Još nijedan	254
200. Napitnica	254
201. Ništa nije lepšega	258
202. Hrvatske gore	258
203. Večer na Savi	259

Srbske pesmi.

204. Српска путница	263
205. Онамо, онамо!	264
206. Сърпска народна химна	265
207. Србину	267
208. Српски јунак	268
209. Дјевојци	269

Bolgarske pesmi.

210.	Първий българский маршъ на опълченци-тъ	273
211.	Напредъ	275
212.	Овчарска песень	276

Ruske pesmi.

213.	Руске народне песни	281
214.	Красный сарафанъ	281
215.	Клеветникамъ Россіи	283
216.	Внимая ужасамъ войны	285
217.	Молитва	287
218.	Появленіе весны	287
219.	Цвѣтокъ	288

Razne slovanske pesmi.

220.	Staročeská	293
221.	Poděbradská	293
222.	Piseň Sokolův	294
223.	Husitská I, II	296
224.	Válečná	299
225.	Radostné cestování	299
226.	Ukolébavka	300
227.	Na jaro	301
228.	Żywot	302
229.	Modre oczy	302
230.	Siostry rajskie	303
231.	Niewinność	304

I.

Domoljubne.

I. Cesarska pesen.

Bog ohrani, Bog obvari
Nam Cesarja, Avstrijo!
Modro da nam gospodari
S svete vere pomočjo!
Branimo Mu krono dedno
Zoper vse sovražnike:
S habsburškim bo tronom vedno
Sreča trdna Avstrije.

Za dolžnost in za pravico
Vsak pošteno, zvesto stoj;
Če bo treba, pa desnico
S srčnim upom dvigni v boj!
Naša vojska iz viharja
Prišla še brez slave ni:
Vse za dom in za Cesarja,
Za Cesarja blago, kri!

Meč vojščaka naj varuje,
Kar si pridnost zadobi;
Bistri duh pak premaguje
Z umetnijo, znanostmi!
Slava naj deželi klije,
Blagor bod' pri nas doma:
Vsa, kar solnce je obsije,
Cveti mirna Avstrija!

Trdno dajmo se skleniti:
Sloga pravo moč rodi;
Vse lahkó nam bo storiti,
Ako združimo moč.
Brate vodi vez jedina
Nas do cilja jednega:
Živi Cesar, domovina,
Večna bode Avstrija!

In s Cesarjem zaročnica;
Jedne misli in krvi,
Vlada milo Cesarica,
Polna dušne žlahtnosti.
Kar se more v srečo šteti,
Večni Bog naj podeli:
Franc Jožefu, Lizabeti,
Celi hiši habsburški!

2. Nj. Vel. Francu Jožefu I.

ob Njegovem prihodu v Ljubljano 11. dan julija
1883. leta.

Zapustil zlati si prestol
In svetlo stolno mesto,
Na Savski svet si stopil dol
Med ljudstvo svoje zvesto.
Pozdravljen sredi naših trat,
Oj svetli car, oj mili car,
Pozdravljen nam stotisočkrat,
Naš oče in vladar!
Pozdravlja stari Te Triglav,
Pozdravlja bistra Sava;
On ded pravičen, čvrst in zdrav,
In ona živa, zdrava.
Pozdravlja Te, pozdravlja Te
Triglava siva glava,
In hči mu, bistra Sava.
Pozdravljen sredi naših trat,
Pozdravljen car stotisočkrat!
Ta krasni svet, ta vrli rod
Pač zlate vreden je osode,
Od Tebe, carski naš gospod,
Naš rod naj zlate dni dobode!

Zaupno kot na dede ded,
Na Te mi vpiramo pogled,
Osreči mili car, osreči,
Naš národ Te srčno ljubeči,
Da srečen rod naš in naš svet
Slavil Te bo še poznih let.
A mi Ti zdaj prisegamo,
Da za te radi tvegamo
Blago in kri.
Če vstane kje vihar srdit,
Le naj hrumi, le naj besni,
Rešilen meč, branilen škit
Ti bomo mi.
Srčno mi planemo na boj
In zmanemo sovražni roj,
Pojoč sred bojnega viharja:
Bog živi dom, Bog živi carja!

S. Gregorčič.

3. Ilirija oživljena.

Napoleon reče:	O vitez dobrotni,
Ilirija vstan'!	Kaj ti me budiš!
Vstaja, izdiha:	Daš roko mogočno,
Kdo kliče na dan?	Me gori držiš!

Kaj bodem ti dala?
Pogledam okrog,
Izločit' ne morem
Skor' svojih otrok.

Že močen na morju
Ilir'jan je bil,
K' se ladije tesat'
Je Rimljan učil.

Kdo najde Metulo
In Terpo moj grad?
Emona, Skardona
Sta komaj poznat'.

Počasi pa Rimljan
Na vojsko ravná;
Se morja navaja
Premaga obá.

Nazaj spet junake
Kdo bode mi dal,
Ki jih se spartanski
Je vojvoda bal?

Široko razgraja
Do sedem sto let,
Al' sprave sosednje
Ni hotel imét'.

Od nekdam snežniki
So najina last,
Od tod se je naša
Razlegala čast.

Od severa pride
Na njega vihár,
Nevredne gospóde
Iz viškega vdar'.

Je Galijan hraber
Na Padu, pred njim
Doraščen je tresel
V ozidju se Rim.

Zdaj Franki in Gotje
In Nemci slové,
Ilir pa v temnice
Pozabljene gré.

Dve sedem sto solnec
Zarašča ga mah,
Napoleon trebit'
Ukaže mu prah.

Zveličana bodem,
Zaupati smem,
Godi se eno čudo,
Naprej ga povém.

Ilirsko me kliče
Latinec in Grék,
Slovensko mi prav'jo
Domači vsi vprek.

Duh stopa v Slovence
Napóleonóv,
En zarod poganja
Prerojen, ves nov.

Dobrovčan, Kotoran,
Primorec, Gorenj'c,
Pokolpljan po starem
Se zove Sloven'c.

Oprto eno roko
Na Galijo 'mam,
To drugo pa Grkom
Prijazno podam.

Od prvega tukaj
Stanuje moj rod,
Če vé kdo za druj'ga,
Naj reče, od kod?

Na Grecije čelu
Korinto stoji,
Ilirija v srcu
Evrope leži.

S Filipom in Sandrom
So 'meli trd boj,
Latince po mokrem
Strah'vál je njih roj.

Korintu so rekli
Helensko okó,
Ilirija prstan
Evrópinu bo.

4. Kje dom je moj?

Kje dom je moj?

Sava teče po ravninah,

Drava dere po pečinah;

Glej povsod spomladni cvet,

Zemeljski raj na pogled.

In to je slovenska zemlja,

Na Slovenskem dom je moj!

Kje dom je moj?

Ne poznaš li v zemlji mili

Slavskih sinov hrabrih v sili?

Bister um, dušic krotkost

Sta med družmi njih lastnost.

To pa je slovenski narod,

Med Slovenci dom je moj!

Kje dom je moj?

Tam, kjer Soča v blagem kraji

Vije se — podobnem raji;

Tam, kjer žlahtne trtice

Venčajo goričice.

In to je slovenska krajna,

Na Slovenskem dom je moj!

Kje dom je moj?
V sinjega morjá zrcalu —
Čudapolnem ogledalu —
Se primorski kraj blišči
Z brežčiki prijaznimi.
To pa je slovenska zemlja,
Na Slovenskem dom je moj!

Kje dom je moj?
Kjer slovenske slišiš peti
Pesmi, kjer junaki vneti
Si slovenske deklice
Zbirajo za ljubice;
Tam kjer vlada glas slovenski
Na Slovenskem dom je moj!

Kje dom je moj?
Goratan, Primorje, Krajna,
Ž njimi Štajer — zemlja s'jajna --
Dom rodu so slavskega
Dom rodu junaškega.
In to je Slovenja mila,
Med Slovenci dom je moj!

Kje dom je moj?
—' Znad orjaškega Triglava
Gleda doli mati Slava,
Sinke kliče in budi
K delu, slogi, srčnosti,
Duh slovenski zopet veje,
Na Slovenskem dom je moj!

Pirnat.

5. Naprej!

Naprej zastava Slave,
Na boj junaška kri,
Za blagor očetnjave
Naj puška govori!

Z orožjem in desnico
Nesimo vragu grom;
Zapisat v kri pravico,
Ki terja jo naš dom.

Naprej i. t. d.

Drum, drum, drum.

Draga mati je prosila,
Roke okol' vrata vila,
Je plakala moja mila:
Tu ostani ljubi moj!

Z Bogom mati, ljub'ca zdrava!
Mati mi je očetnjava,
Ljub'ca moja čast in slava;
Hajdmo, hajdmo za njo v boj!
Naprej zastava Slave
Na boj junaška kri.

S. Jenko.

6. Hej Slovenci.

Hej Slovenci! naša reč slovenska živo klije,
Dokler naše verno srce za naš narod bije;
Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!
Grom in peklo, prazne vaše proti nam so steke.

Bog pač gromo-vladni nam podal je dar jezika,
Da nihče na temu svetu nič nam ne podtika,
Bo naj kolikor ljudij tolkanj črtov v sveti,
Bog je z nami, kdor proti nam, ga Perun če prodreti.

Naj tedaj nad nami strašna burja naj se znese.
Skala poka, dob se lomi, zemlja naj se trese,
Bratje! mi stojimo trdno, kakor zidi grada, —
Črna zemlja naj pogrezne tega, kdor odpada.

7. Kdo je mar?

Vse doséže, kar mu drago,
Bodi slava, bodi blago,
Vse doséže sosed moj.
Dlan domá mu ne odreče,
Gre na tuje, dobro steče,
Njemu zlata kaplja znoj.
Vidi tujče krasne čine
Se zavzame iz daljine —
Kdo je mar?
Mi zapojmo: Rodovine
Je slovénski oratár.

Čujte bor, vojaške roje!
Króгла žvižga, bóben poje,
Grad vali se v sip in prah.
Vragu pēta se zabliska,
En junak za njim pritiska,
Udri, udri mah na mah!
Kjer zadene, iskra šine,
Šest jih pade, kjer porine, —
Kdo je mar?
Ta pogumni korenine
Je slovénski oratár.

Blaga polna trg in cesta,
Barka plava v daljna mesta,
Vel'ki kupec pošlje vse.
Nam nanese mire, zlata,
Njemu vsa odprta vrata,
Zemlja skor njegova je,
Kupi polje, plavž, graščine,
D'narje meri na štrtine; —
Kdo je mar?
Ta bogati korenine
Je slovénski oratár.

V zbor učenih, vedi slava,
Stopi moder, bistra glava,
Vse jezike sveta zná.
Če zapoje, vse pógleda,
Na katedru grom beseda,
Zvezde šteje, pravdo dá.
Svet posluša modrovine,
Se začudi koncu tmine, —
Kdo je mar?
Taka glava korenine
Je slovenski oratár.

Nek, se trudi v sodni hiši,
Raste krepko, viši, viši,
Pravde čist, železen hram.
Vse ga slavi, vsi so vnéti,
Zvezda se na prsih sveti,
Cesar c'lo ga čisla sam.
Kakor solnce iz višine
On zasije, krivo zgine, —
Kdo je mar?
Ta pravični korenine
Je slovénski oratár.

Pusti svet, opravke svoje,
,Sursum corda' v domu poje
Mož pobožen rajski svát.
Vse obrne v božjo slavo,
Mitra krasi sveto glavo,
Papež piše: ,Ljubi brat!'
Kadar grob nemilo zine,
Angelj čist na svetu mine —
Kdo je mar?
Ta pobožni korenine
Je slovénski oratár.

Bodi v tugi, bodi v šali
Zmir ponižno Boga hvali,
Ter ne zabi rojstva nit.
Skaz je njemu krasno lice,
Uma sprave, sle, pravice,
Zvezdojasen, čist osvit.
Če zavist lizuna zvine,
Da zamigne sin krtine:
Kdo je mar?
Zagrmimo: Čast očine,
S'cer slovenski oratár.

J. Koséski.

8. Vojaška.

Kaj bliska se v jasnem, kaj votlo doni
Pred nami na levi na pravi,
Od sela do sela okrogri vrši,
Ko jeka v zaprti dobravi?
Orožje se bliska, vojaški je šum,
Vidi se čuda okinčanih trum;
Vitezi cenjeni
Kam ste namenjeni
Kaj vam užiga v obrazu pogum,

Mi čvrsti Slovenci smo gremo na boj,
Za pravdo, za dom, za cesarja;
Zakonu domačemu viteški roj,
Protivnemu groza viharja;
Obraze bojari nam hrabrosti blesk,
Desnica, če vdari, razruši kot tresk,
Ude trum ločimo,
Grade naskočimo,
Tabor pred nami drobi se ko pesk.

Podravske, posavske planjave so nas
Iz krepkega jedra rodile,
Neplašba, svoboda, premagata čas,
So tri rojenice nam bile,
Železo je prva nadihnila v dlan,
Svoboda domovja zaročila bran,
Zmaga le gledala,
Nekaj povedala
Slišali bote, če bliža se dan.

Več ljubega naše domovje ima,
Kot celega sveta države,
Bogastvo neskončno v naročji gorá;
Na vidu cvetoče dobrave,

In deklice naše so lilije cvet
So tanke kot jelke, njih usta so med;
Mi jim odrečemo
Snubiti nečemo,
Gremo ostudnega tujca objet.

Nabita je risanca, oster je meč,
Obilno v kartušu je blaga,
V junaškemu srcu poguma še več,
Na vruga, o bratje, na vruga!
Stoletni raztrgati v migljeji hrast,
Je dana nevihti gotova oblast;
Hujše mi planemo,
Urniše zmanemo,
V prah jo spremenimo vražjo pošast.

J. Koseski.

9. Vojaška.

Pet črevljev merim, palcev pet;
Adijo, ljubca, starši
In z Bogom vi tovarši!
Dopolnil sem devetnajst let;
Pet črevljev merim, palcev pet
In čvrste sem postave
Od nog do glave.

Očetov dom! ti ná slovó,
Kdor ni za boljo rabo,
Naj varje dom in babo,
Al v šolah beli si glavó!
Junaka vabi boj, ne bó
Se trudil on z drevesom
In ne s peresom.

Doma povsod, doma nikir,
Obhodi dosti sveta,
Zavolj njega dekleta,
Ženice imajo prepír;
In kadar zapusti kvartir,
Si marsiktera 'z hiše
Solzice briše.

Le eni ljubici je zvest,
Ti ljubci čast se pravi,
Ta gré z njim v boj krvavi,
Ga spremlja črez goré brez cest,
In črez ozidje trdnih mest,
Kjer smrt junaške brate
Povabi v sváte.

Učeni stan je zaničván,
Skrbi in huda leta
Moré ubozga kmeta,
Naj prvi stan vojaški stan;
Vojak živi vesel v en dan
Saj cesar dá pol hleba
In kar je treba.

Saj vem, da mora vsak umret'
In iti vsak k pokoju,
Na postlji ali v boju,
Potrta starost, mladi cvet. —
Pet črevljev merim, palcev pet,
Veselo čem živeti,
Junaško — vmreti.

Dr. Prešeren.

10. Lavdon pri Belemgradu.

Stoji stoji tam Beligrad!
Za gradom teče rdeča kri,
Za gradom teče rdeča kri,
Da b' gnala mlinske kamne tri.

Tam Lavdon vojvoda stoji,
Krvavi meč v rokah drži,
On če imeti Beligrad,
In turško vojsko pokončat'!

Ošaben Turk se mu smeji
In Lavdonu tak' govori:
,Si prišel mene ti častit,
Al' prišel zajce si lovit?'

»Ne pridem zajcev jaz lovit,
Al' prišel tebe sem častit:
S svinčen'ni kroglam' te škropil
In s črnim prahom bom kadil'.

Cesarske puške pokajo,
Se turške gospe jokajo;
Cesarski bombe mečejo,
Se Turki z grada vlečejo.

Glej tak mogočen Lavdon je
Premagal vse sovražnike;
In dokler Beligrad stoji
Na slavo Lavdonu slovi.

Národná.

II. Brambovska dobra volja.

Kar smo mi brambovci,	Mi vas povabimo,
Več nismo slabovci,	Ki ne pozabimo
Volje smo židane,	Kaki vojaki ste,
Dobro nam je!	Zajmite z nam'!

Kaj neki maramo	Z vrhom natóčimo
Samo to barámo	Kozarce, hočemo
Kje so sovražniki?	Najpred cesarjevo
Jih č'mo pobit!	Zdravico pit'.

Drava čegava je,	Kralja ni goršega,
Soča čegava je,	Polka ni boljšega,
Jih bomo var'vali,	Kakor Francišek je,
Kdo jih če pit'?	Kakor smo mi!

Le sem sovražniki,	Zdaj pimo tičino
Prid'te razbojniki,	Za cesaričino
Tepeni bodete	Zdravje, naj lilija
Vas je premál'.	Večno cvetè!

Poljci, Estrajhari,	Še smo natóčili,
Čehi in Madjari	Ga bomo počili
Vsi smo za enega,	Cesarski vojvodi!
Eden za vse!	Na vašo čast!

Dobro nas vodite,
Pred nami hodite,
Za vami pojdemo,
Srce velja!

Domove varujte,
Prav gospodarite,
Ženice, matere,
Stari možjé!

Neveste, ljubice
Trč' mo na kupice,
Ko nazaj pridemo,
Poroka bo.

V. Vodnik.

12. Moji sablici.

Oj ostra moja sablica,
Preljuba mi prijateljica!
Ne zabi, da si ti skovana,
Da braniš dragi dom Slovana,
Za mater svojo vnetega.

Oj ostra moja sablica,
Preljuba mi prijateljica!
Ne zabi, da za božjo slavo,
Za vero staro, vero pravo,
V pravično bodeš bitko šla.

Oj ostra moja sablica,
Preljuba mi prijateljica!
Ne zabi, da za vse národe,
Svoboda dokler jim ne bóde,
Prostiti jih si brušena.

Oj ostra moja sablica,
Preljuba mi prijateljica!
Ne zabi, da za vse tovar'se,
Za brate, sestre, ljube starše
Za pravdo njih si zdelana.

Oj ostra moja sablica,
Preljuba mi prijateljica!
Ne zabi, če me zlo zadene,
Da hude si moči jeklene,
Odrešiti si brateca.

Oj ostra moja sablica,
Preljuba mi prijateljica!
Ne zabi, da, ak' se po volji
Boga godi po zemlji okoli,
Je tvoja shrámba — nožnica.

13. Rojakom.

Hej, rojaki! opasujmo uma svetle meče,
Plemenita kri po krepkih naših žilah teče;
Bog nam dal je dobro srce, um in pamet zdravo;
Povzdignimo krepke glase domovini v slavo!

Iz pšenice, vrli bratje! ljulko populimo,
Zdravo seme v brazde rojstne njive zaplodimo,
Da se krepí ona od zaroda do zaroda,
Da na zemlji diči se od vshoda do zahoda.

Dovršujmo nam od zgoraj dano naročilo,
Da ne bo nam solnce za gorami zatonilo,
Da sijalo vedno lepše bo pred naše vrata;
Hej rojaki! kvišku, da nam pride doba zlata!

Populimo trnje, lemež naj ledino reže,
Dokler temna noč na naše grobe se ne vleže;
Vreme se zjasnuje, ne bučijo več vetrovi,
Taja se ledina, vzeli so slovó mrazovi.

Drami se prebela Vila na zeleni gori,
Sveti se ji lice in okó v rumeni zori;
Hej, rojaki! kako poje, poje in prepeva,
Da se gora trese, da nebeški strop odmeva!

Fr. Cegnar.

14. Slava Slovencem.

Naj viharja moč razsaja,
Hraste cepi, skale taja,
Pahe zemlje naj zdrobi;
Vendar kakor siva skala
Sred viharjev trdna stala
Večna bo Slovencev čast!

Naj se ves svet zoperstavi,
Narodu pravice davi,
In kovati ga želi;
Slave zora bo svetila,
Zob verige razdrobila
Večna bo Slovencev čast!

Naj mrtvaški strup jezika
Nas srdito v srce pika,
Naj le slabo govori;
Vzeti nam ne more slave
Ne vtajiti bistre glave;
Večna bo Slovencev čast!

Kadar bliska meč morije,
V boji kri junaška lije
Kakor hrast Sloven stoji:

Za očetstvo se daruje
Vso nevarnost zaničuje,
Večna je Slovencev čast.

Zato mi, Sloven'je sini,
Zvesti svoji domovini
Eno srce bodimo!
Če nam je ljubezen mati,
Ino sloga nas pobrati,
Večna bo Slovencev čast!

Virk.

15. Ne vdajmo se!

Ne vdajmo se, ne vdajmo se!
S Črnegore do Urala,
Od Balkana do Triglava
Kliče krasna majka Slava:
Slavjani, ne vdajte se,
Ne vdajmo se, ne vdajmo se!

Ne vdajmo se, ne vdajmo se!
Kliče krasna majka Slava:
Hajd Slovani, pristopite!
Narod, krv in dom branite!
Slavjani, ne vdajte se!
Ne vdajmo se, ne vdajmo se!

Ne vdajmo se, ne vdajmo se!
Kliče krasna majka Slava:
Za menoj! Jaz bom zmagala!
Svoboda nam bo sijala!
Slavjani, ne vdajte se!
Ne vdajmo se, ne vdajmo se!

M. Vilhar.

16. Domovini.

Bodi zdrava domovina,	Tuje šege, tuje ljudstvo
Mili moj slovenski kraj!	So prijatli, bratje ne,
Ti prekrasna, ti edina	Slava le, slovansko čuvstvo
Meni si zemeljski raj!	Srce moje veseli.

Primi celov zemlja mila,
Primi srce moje v dar,
Da bi vedno matka bila
Ne pozabljena nikdar!

Dr. Razlag.

17. Domovina.

Beseda sladka, domovina,
Ne prideš več mi iz spomina;

Kot iskra živa v srci tliš,
Ljubezen k sebi mi budiš.

Ko solnca žar na tebe sije,
Srcé veselo v meni bije;
Al' žalost trga mi duhá,
Meglá nesreč ak' te obdá.

Obličje, ak' je jasno tvoje;
Veselo moja struna poje:
In če oko se ti solzi,
V potokih moje se topi.

O sijaj, sijaj, solnce milo,
Na ljube domovine krilo!
Obličje jasni ji temná,
In krasi s cvetjem jo ljubo!

And. Praprotnik.

18. Triglav.

V gorenjsko oziram se skalnato stran,
Triglava blišče se vrhovi,
Prot jasnemu nebu kipi velikan,
Kaj delajo gleda sinovi.

On videl je zgodbo Sloven'je otrok,
Je slišal njih petje, njih vrisk in njih jok.

Vse je vihar razd'jal; —

Narod je zmiraj stal,
Gledal na Triglava, nebá obok.

Pridrla je vojska iz turških krajin,
Tovar'ša nje smrt in razd'janje;
In Triglav je videl iz jasnih višin
Veliko nadlog, pobijanje.

Sovražnikov štel ni junaški Sloven'c,
On hotel je smrt ali zmage le ven'c;

Kri so prelivali,

Turke pobijali,

Zadnjič zadobili zmage so ven'c.

Verige žulile so nas do kosti,
Krivice so vrat nam klonile,
Po svetu omike že zarja blišči,
Veselo zapojte tud' Vile,
Slovenskim sinovom da v srce doni,
Da višje dolžnosti in slavnije ni,

Ko za domovja čast,

Blagor in srečno rast

Delati, dokler naš Triglav stoji.

19. Savica.

Noč na nebu zvezdice prižiga,
V jezeru njih svit pri svitu miga,
Nič miru ne drami tihega;
Le Savica, hči kraljeva,
Pribobni in pesem peva
Od nje doma slavno mirnega.

Megla zgine, jutra zor vzdigvati,
Mladi dan začne se oživljati,
Vsa narava radost diha le;
In Savica, hči kraljeva,
Pribobni in pesem peva,
Da srce slovensko mило je.

Kar oblaki gor se pripodijo,
In dolino mirno zatemnijo,
Hudo vreme krog in krog vrši;
In Savica, hči kraljeva,
Pribobni in pesem peva,
Da zmag'valca čez Slovence ni.

Blisk obžari strmo peč višave,
Grom pretresa žile sive glave,
Piš podi razpenjeno vodo,

In Savica, hči kraljeva,
Pribobni in pesem peva,
Hrabrosti slovenske kon'c ne bo.

Kak' pod šumnim slapom kamnje pleše,
Ki ga val od trde stene kreše,
In v vrtincih urno suče krog;
In Savica, hči kraljeva,
Pribobni in pesem peva,
Rod slovenski brani ljubi Bog.

Blisk povgasne, grom strašilni mine,
In nebo zdaj čisto čez doline,
Se razpenja, hladni diha pih;
In Savica, hči kraljeva,
Pribobni in pesem peva
Od prelepih časov svobodnih.

Že počiva mirno vsa narava,
Od Savice proč čolniček plava,
Zadnjič slišim zdaj še pesmico,
In Savica, hči kraljeva,
Pribobni, razglasno peva
Od Sloven'je slavno pesmico.

Dr. Toman.

20. Slovenska dežela.

Jaz vem za deželo, prelepo slovi,
Vsak, kdor jo pozna, jo visoko časti;
Slovensko deželo v mislih imam,
Nikol' je zadosti prehvalit' ne znam.
Zatorej, zatorej resnično povem:
Slovenski deželi jednake ne vém!

V tej lepi deželi jaz mirno živim,
Pošteno s prijatelji se veselim;
Pošteno veselje povsod je doma,
Slovenci povsod so vesel'ga srca.
Zatorej

V tej lepi deželi prijatle imam,
Od lica in srca jih dobro poznam,
Njih srce je čisto prav kakor zlató,
Prijatelja svoj'ga pozab'lo ne bó.
Zotorej

V trgatvi slovenski v jeseni sem bil,
Vsak dan se pri drugih ljudeh veselil;
Veselja jeseni pozabil ne bom,
V jeseni Sloven'ja veselja je dom.
Zatorej

In moram svoj kruhek iskati drugod,
V slovenski deželi ga najdem povsod;
Navadil povsod se bom hitro ljudi,
Saj so mi Slovenci prijatelji vsi.
Zatorej

In pridem kedaj še sem k vam spet nazaj
Pogledati, kako godi se vam kaj;
Zaupam, da boste prijatli mi še,
Da ni še nobeden pozabil na me.
Zatorej

21. Vrli Slovenec.

Slovenija mila,
Moj ljubljeni dom!
Da zemlja zakrila,
Oj ljubil te bom!
Dar'vati čem za-te
Življenje in kri,
Gorje mu, ki na-te
Le prst položi!

Dokler oko gleda,
Po žilah vre kri,
Slovenska beseda
Iz prs mi doni;
Sred groma in bliska
Poljubil te bom;
Gorje! mu, ki stiska
In kuje moj dom!

Od nekdanj prebival
Je tukaj moj rod;
Kri v bojih prelivaj
In tesal si brod;
Tud' zdaj se bojuje
Junaško za njo,
Gorje! mu, ki psuje
Slovensko zemljo!

Kdar v hladni gomili
Počival bom že,
Bo za-te, dom mili!
Gorelo srce;
Po zemlji domači
Bom klical povsod:
Gorje! mu, ki tlači
Slovenski moj rod!

Jožef Virk.

22. Slovenskim dekletom.

Oj hčerice zale naroda slavite!
Slušajte naročbe budilnih glasov;
Globoko si v srčeku jih ohranite,
Iz prs so plamtečega Slave sinov;
Pomembni so časi,
Potrebni so glasi,
Slovenje prerodba naj bode naš slov.

Predrage sestrice, ko lunica mile,
Bliščeče, ko jutranji solnčica žar,
Vam bijejo v prsih prežlahtne le žile,
Nebeške ljubezni napolnjeni dar;

Ošabne visosti,
Pregrešne slabosti

Gotov'se vas var'je, kot tabor in var.

Moči ste bogate si srca uneti,
Veljati pošteno in blago dekle
Za mater naroda živeti, umreti,
Se staviti v vojske domače vrste;
Vse to vam podala

Slovenija zala,

O času potrebe zna terjati vse.

Moči ste bogate, ne iščite druge,
Obrnite pridno jo v plodno obrest,
Da spolnite vse sporočila zasluge
Spolnjenja, da hvali prečista vas vest.

Ta mater le ljubi,

Je nikdar ne zgubi,

Ki v mislih in d'janji ostane ji zvest.

Vrtite tedaj se v pohištvanju pridno,
Skrbite marljivo, trudite se z'ló,
Da hiša domača se znaži prav vidno,
Da pridnost pripelje v njo radost, blagó.

Le mater prašajte,

In se zanašajte

Na uk nje pobožen in skušen zvestó.

Podpirajte starše že v letih slabotnih.
Kot angelj skrbeč le spremljajte jih zmir.
Na krajih posvetnega hrupa, v samotnih
O varite srca krepost si in mir;
 Nezlobne radosti,
 Nedolžne mladosti
Sladé naj življenja vam mladega tir.

Brez hlimbe, sumljivosti grde navade,
Brez srda, napuha, prevzetja srcá,
Prijazne, priljudne bodite ve rade,
Vživajte vesele radosti svetá;
 Brez srčnega kvara
 Le vredne nje dara
Vas hoče Sloven'ja, ki zlobe ne zná.

Če zarja čistosti mladen'ča pregane,
Ljubezen goreča drvi ga za vam',
Naj čiste ljubezni se v srcih užgane
In pa rodoljubja zjedini dvoplam;
 Le v tem se ljubite,
 Si zvesti bodite;
Ljubezen ta dvojna je vrednosti znam.

Zato se z mladen'čem prehrabre postave
Obljubite v matere cenjene čin,
Ki čuti se nepremeljivo, da Slave
Za njeno povišbo le rojen je sin;
 Ki v njeno le zmago
 Življenje dá drago,
Če tuj'c ji pripravlja predrzen pogin.

In kadar veselje vas, mati postati,
Pregreje v srce in rodi se otrok,
Svarite, redite mu v srčeku zlati
Pomen rodoljubja prežlahtni, visok;
 Od zibelke male
 Do možnosti zale
Skrbi naj jedline vam bode otrok.

Pojite mu roda presvete napeve,
Da v srcu občutek se čisti in kri;
Trebite iz srca škodljive mu gleve,
Da jedro živeljno mu ne zaduši,
 Da čisto in jasno,
 Da krepko in krasno
Slovensko v slovenskem otroku plodi.

Da, kadar ošabno vas tujček popraša:
Kje imate kinč vaš in vaše blago?
Rečete pogumno: to cvetka je naša,
Kazajte otroka: to kinč in blago!

Le s takim se blagom
Ne s tujim nesnagam'
Slovenije kinčajo hčerke samo.

Dr. L. Toman.

23. Slovenska deklica.

Sem slovenska deklica
Milka mi je imé,
Sem obraza bistrega,
Hrabro 'mam srcé.
Ljubi moj je čvrst rojak,
Lep slovenski je junak,
Ljubi moj je Slave sin,
Krepki sin planin.

Mati me slovenska je
Nežno dojila,
V sladkem domoljubji me
Je odgojila.

„Bog vas živi večni čas!“
Pela zmiraj bom na glas:
„Bog vas živi mamica
Vrla Slovenka!“

Kadar se možila bom
S teboj, moj junak;
Mora strašnih topov grom
Tresti zemlje tlak.

In na grada razvalin'
Te objamem, sin planin
Dam ti roko, ljub' junak,
Hrabri korenjak.

Sem rodu slovenskega Sinček moj pa mora bit'
Kaj je „slava“ znam; Naroda, svobode škit,
V srcu mi do „slavnega“ Mora Slave bit' vojak
Divji snuje plam. — Srčni korenjak.

Kadar pride boja dan,
Ven'c mu pletla bom,
In če pade bojnih ran —
Padel je za dom.
Potlej grob bom venčala,
O junaku vriskala,
Padel v bran je naroda —
Srečna Slovenka!

Jeriša.

24. Na razhodu.

Kje so časi, kje so dnovi,
Ko smo Slave mi sinovi
Vedno bili združeni?
Čas vrti se v večnem tiru,
Dan hiti po časnem viru,
Dan blišči, in dneva — ni —

Kje domači glasi mili,
Ki svobodno so glasili
Se iz srca mladega?
Ah so pošumeli v gaji
Na veselem, ljubem kraji
Doma srčno dragega. —

Oj! kje družbe so vesele,
Kjer zdravice so se pele,
Kjer šumelo vince je?
Ah! so družbe se ločile —
So zdravice potihnile;
Časa morje vse požre. —

To ločitev opominja,
Ponovi se bolečina,
V tem solzice nam lijó,
Pred ko gremo, se objimo,
Zvesti biti prisezimo
Slavi, kamor kol' gremó.

Kmal' na mejah bomo stali,
Bratom dragim zajokali,
Bratom milega srcá;

Bratje! z Bogom ostanite,
Nikdar nas ne pozabite —
Vsi smo doma jednega.

Teško je pač ločen biti,
Dom in drage zapustiti,
Tega, tega se bojim;
Ker le z brati vkup živeti,
Z brati svojimi vkup umreti
Vedno, vedno si želim.

Če grobovi se odprejo
Daleč onkraj nam za mejo.
K njim prijatli! romajte;
Pojokajte na gomile
Solze britke, srčnomile
Na koščice bratovske.

Z Bogom, z Bogom! si recimo,
Bratje zadnjič se objimo,
Dokler čas nam pripusti; —
Kmalu, kmalu čez doline
Drage, slavne domovine
V ptuje kraje nas drvi. —

Dr. L. Toman.

25. Popotnik.

Popotnik pridem čez goró
Od doma vzel sem že slovó,
In kamor se okô ozrè
Povsod se mi nov svet odprè.
Tud' tukaj solnce gre okrog,
Dolino vidim hrib in log;
Pa solnce naše bolj blišči,
In hrib naš lepše zeleni.

Tud' tu cveto cvetličice,
Po njih šume čebelice;
Pa naših rož je lepši cvet.
Cebelic naših slajši med.
Skoz mesta hodim in vasi,
Povsod drugač se govori;
Jaz tuj'c nikogar ne poznam,
In sred ljudij povsod sem sam.

Prijatli se objemajo,
Pojejo, si napivajo;
Jaz grem po poti tih mim' njih,
Vse prazno v prsih je mojih.

Možé se in se ženijo,
Veseli so in ukajo;
Pa meni raste rožmarin
V preljubi moji domovin'.

Dežela ljuba, kje ležiš,
Ki jezik moj mi govoriš?
Kjer znanci moji še živé,
Prijatli moji v grobih spé?
Zdihujem, prašam vedno: kje?
Prijatli k vam želi srcé,
Peroti imeti si želim,
Da k vam domu ko ptič zletim.

J. Strel.

26. Želja Slovenca na tujem.

Kje prijazne ste višave,
Ki obdajate moj dom?
Kje cveteče ve planjave,
Vas li kdaj še videl bom?
Kje predraga si dolina,
Kjer preživel sem mladost?
Kje višina, kje planina,
Kjer užil sem tol'k' radost?

Kje si zlat'ga časa zlati,
Blagi, ljubeznjivi kraj,
Kjer so draga moja mati,
Dragi oče, časni raj?
Žarneje tam solnce sije,
Vetrič bolj hladán pihljá;
Bolj zeleno žito klije,
Bolj prijazno vir šumljá!

Toda gora víd ovira,
Siva megla vmes stoji;
Se zastonj oko ozira,
Vídet' dom zastonj želi.
Zgini megla, gora zbeži,
Perutnice Bog mi daj;
Me na tuje več ne veži,
Da zletim prot' domu zdaj.

V. Urbas.

27. Na jezeru.

Po jezeru
Bliz' Triglava
Čolnič plava
Semtertje,

V čolnu glasno
Se prepeva,
Da odmeva
Od goré.

Mile ptice
Po dolinah
In planinah
 Se budé;
Ker so čule
Pesem mojo,
Vsaka svojo
 Žvergolé.

Ribam srca
Vsem igrajo,
Da skakljajo
 Nad vodó,
Še valovi
Šepetajo
In šumljajo
 Med sabo:

Tukaj Slava
Vence vije,
Srce bije
 Nam górkó;
Čujte gore
In bregovi,
Da sinovi
 Slave smo!

M. Vilhar.

28. Ipava.

Ipavska dolina,
Lepota svetá,
Nam grozdja in vina
 Presladkega dá.

Pod trto počiva
Se hladno ljubo,
Veselje se vžíva,
 In venča glavo.

Ipavska planjava
Je krasna zares!
In reka Ipava
Je radost očes!
Spod skale pridere,
Skoz mlake šumi,
Cvetice opere
In trte hladí!

Slovenski Ipavci
Prepevajo tlá,
Veselo ko slavci
Goreč'ga srcá!
Črez vrhe planine
Njih grozdje nesó,
Zastran domovine
Zneso se krepkó.

Naj laška ravnina
Še bolj se blišči,
Pa lepša dolina
Se ta-le mi zdi!
Tedaj naj Ipava
Na véke živi,
Ker prva in prava
Slovenska je hči.

M. Vilhar.

29. Bohinjska.

Čudapolna kranjska zemlja
Daleč ti jednake ni,
Imenitna sestra Švajca,
Vse o tebi govori!

'Maš planine
In doline,
Da okó mi ostrmi.

Mi Bohinjci v sredi raja
Radost sladko vživamó;
Hladna sapica izhaja,
Tu Savico pijemo.
Rož'ce krasne,
Zvezde jasne,
Mične tukaj vidimo.

Po jezeru rib'ce igrajo,
Gladko plava ladjica;
Ptice spevajo po gaji,
Žlahtna raste travica.

In Bohinjka
Ljuba Minka
Je najzaljša deklica.

Triglav naš je kralj planine,
Premogočni star očak;
On navduši naše sine,
Nepremagani mejak.

Kraj gorenjski,
Kraj bohinjski
Bodeš mi spomin sladák.

J. Fleišman.

30. Pozdrav.

Pozdravljam te gorenjska stran,
In tebe, Bléd, široko znan!
Snežnikov sivih množica,
Presrčno bod' pozdravljena!

Pozdravljen bodi gospodar --
Triglav kipeči, močni var!
Planine rožno venčane --
Bodite mi pozdravljene!

Otoka mila cerkvice,
Nebes kraljica in gospá,
Ljubeznipolna, vsmiljena,
Ponižno bod' pozdravljena!

In še enkrat gorenjska stran,
In ti, o Bléd, široko znan!
Snežnikov sivih množica,
Presrčno bod' pozdravljena!

A. Praprotnik.

31. Gorenjke.

Če gori pogledam	Cvetlice planinske
Na strme gore,	Prežlahtno diše,
Se sladko zasmeye	Dekleta gorenjske
Mi tužno srce;	Pa daleč slové —
Gorenjke preljube,	Iz ust jim premilo
Triglava sestré,	Se pesem glasi,
Poštene Slovenke,	Ko slavčeka petje,
Postave lepe.	Ki ljub'co zgubi!

Rudeče jim lice,
In modro okó,
Umiva Savica
Z lehkotno rokó;
A sape jim zdrave
Bistrijo glave
In jezera Mati
Varuje srcé.

Fleišman.

32. Samo.

Kje nek zemlja grobe krije,
Kjer junaci domačije
Mirno smrtno spanje spé?
Al nihčé za nje ne vě?

Rad nad tvojo, hrabri Samo,
Črno bi pokleknil jamo,
Prst poljubil, ki pod njo
Hrabro ti leži teló!

I klečé tik tvoje rake
Sebi moč ljubezni take,
Kakeršno si ti gojil,
V svoje rad bi srce vlil.

V pesmih glas bi svoj povzdignil,
Z njim Slovence bi navdihnil;
Tvojo vrednost rod poznal,
Tebe vreden bi postal. —

S. Jenko.

33. Jadransko morje.

Buči, morje adrijansko!	Ko ob tebi mesta bele
Bilo nekđaj si slovansko,	Naših dedov so cvetele,
Ko po tebi hrastov brod	Ko so jadra njih imé,
Vozil je slovanski rod.	So nosile njih vojské.

Tiho morje! kam si d'jalo, Morje ni jih pokopalo,
Al' brodove pokopalo, Ob peči jih ni razd'jalo,
Si jih zbilob ob peči, Da jih videti ni več,
Da jih videti več ni? Tega kriv je tuji meč.

S. Jenko.

34. Notranjsko.

Tam siva kjer Snežnika glava,
Gleda jutra mili žar, —
V Jadran zre naš, kjer ladja plava,
Čudoviti zemlje dar.

Poglej Ipave polno cvetje;
V gorah rude, dom srebra;
Čuj v jamah boginj rajsko petje
Prizor naš je to sveta!

Kjer čudno jezero se bliska
Je mostovja krasni stroj,
Zaganja, škriplje, divje piska
Burja kliče nas u boj!

Hlad ljubeznivi z lipe veje;
Srce vsklikne: „o moj dom“!
Slovanska misel srca greje
Strastno kakor blisk in grom.

Josip Vovk.

35. Mar i bor.

Pravice naroda nam ščit in var,
Pravice naroda nam skrb in mar',
Pravice naroda vseh sreč izvor,
Pravice naroda naš sveti bor.

Če se spoštuje naša sveta stvar,
Za mir in spravo s tujci nam je mar,
Če stavi pa nasprot se jim vpor,
Naj vname se za dom junaški bor.

Zato priseže vsak, al' mlad al' star,
Da mu za srečo roda zmir je mar,
Zato si voli rodoljubov zbor:
Za mesto gaslo svoje: Mar i bor!

Dr. Toman.

36. Proklete grablje.

Po národni pripovedki v svaritev.

Anže, Kraljiča rajnc'ga sin iz Rovt,
Je zdelal osmo šolo al' maturo,
Prestal je mnogoletni trud in pot,
Prebral mars'ktero knjigo in knjižuro;
Potem se je napotil na vakance,
Pokusit spet doma s tropinam' žgance,

Kako ga je vesela v Rovtah matil
Vse hlapce in sosede skupaj skliče,
Vse tete, strice v vas povabi hkrat,
C'lo dekle v hišo sili in mlatiče.
„Poglejte! al' ni prav'la ranjka Mica,
Anže za kmeta ni — on je za škrica!“

Učenja lepi sad je s'cer modrost,
Pa mlad' Kraljič se je v Ljubljan' popačil,
On misli, da bi bila to slabost,
Ko bi se z Rovtarji prav podomačil,
Slovenšč'ne toraj kar ni hotel rabit',
Zares! prav naglo jo je znal pozabit'!

In če prijazno mati ga svari:

„Anžé, kako si muhast, — bod' priljuden!“

Mrmraje on kot medved zarenči.

Pa ker je glas domači mu ostuden,

Je le v jezicih tujih prav razsajal,

In Rovtarje neumne „paure“, grajal.

Napravljal materi je sto nadlog,

Mu jed ni všeč, prečrna mu pogača,

Še čednik bi ne smel trobiti v rog,

Ker zbuja s tem zaspanega bahača. —

Ko je domá cel teden tak polénil,

Se je o košnji v s'nožet it' namenil.

Med kosci tam, Anže postopa sam

In zabavljivo se po nemško usti,

Kar stop' na grablje, skrite pod senám,

Pa ker mole navzgor zobov čeljusti,

Ga lop' čez usta grabeljsče; — zakričal

„Proklete grablje!“ je, — se Kranjca spričal.

Od vseh strani nasprot doni mu smeh.

Zobé ošlata si — ta ni b'la sladka! —

Spozna, da je zaslužil za svoj greh,

Da se mu z grabljám' vcep' slovenšč'na gladka;

In znal je prav domače spet kramljati,
In nehal je le s tujšč'no se bahati.

Naj bodi tistim v prid letá povest,
Ki grdit' le domači jezik znajo,
Za druž'ga nič, kot kruh domači jest',
Če glas slovensk' le sliš'jo — godrnjajo;
Gotovo ni za tak nesramne žnablje
Mazila boljšega na svet' kot — grablje!

Dragotin Dežman.

37. Bleško jezero.

Stoji, stoji tam Bleški grad,
Stoje planine spred in zad,
Pod gradom jezero se kaže,
Vasi in griči so mu straže.

Otočič s cerkvico na skal'
Se dviga iz jezerskih tal;
Kak jasno zvon tam natrkuje,
Marije slavo oznanuje!

Slovenska zemlja, krasna si!
Tvoj čudapolni dom slovi;
Pa Bled z okolico prevaga,
Karkoli v sebi hraniš blaga.

Veselih gledam tu kardel
Iz mnogih krajev in dežel;
Pred hrupom srce les pribegne,
Ko ptica, ki se zimi vtegne.

Na jezeru so brazde tri,
Ko srebro svit od tod blišči:
Trije labudje se igrajo,
Tri mične lad'jice veslajo.

Je prva lad'ja romarska,
Iz nje glasi se pesmica;
,Češčena bod' nebes kraljica,
V pomoč te kličemo, devica!'

Nad drugo šotor je razpet,
Pod njim dekličev; fantov cvet;
Se veselica krog razlega,
Odmevajo ji skale brega.

Na tretji ljubav je veslár,
Not ljuba dva — golobčkov par;
Po samem teče ladja gladko,
Valovi krog šep'tajo sladko.

Če zjutraj bode zvon zapel,
Bom ladjal k cerkvi vesel;
Da srečno steče dan, je treba
Pomoči božje nam iz neba!

Če pevcev glas, kozarcev klenk
Zaslišal bom in strunic brekn,
Naj vince me in pesem giblje,
Naj lad'ja me s tovarši ziblje!

Če srca rana se zbudi,
Če v družbi mi ostati ni,
Bo ribica mi naznanila,
Kje ljubica se je vozila.

O jezero! me zdravit' znaš,
Bolezni moje lek imaš:
So kaplje biseri postale,
Kjer nje oči so lesketale.

Dragotin Dežman.

38. Zadovoljni Krajnec.

Od straže hrváške
Gor' solnce mi pride,
V vinograde laške
Za goro zaide:

Z beneškega morja
Jug čelo poti,
Od Štajerca burja
Po let' me hladi.

Orjejo konjiči
Za ajdo, pšenico,
Nevtrudni dekliči
Pa bel'jo tančico;

Kaj maram, jaz kruha
Prislužim zadost'.
Ni sile trebuha
Po svetu mi nos't'.

Imam oblačilo
Domač'ga pad'vana,
Ženica pa krilo
Iz prav'ga mezlana;

Se sveti na lice,
Ko pir'h, moj škrlat,
Nje šapelj, iglice,
Nje modrec je zlat.

Rad plešem okrogle,
S petáma glas dajem,
Premetem vse ogle,
V dva cépa se majem;
Nožica pa Min'ce
Za mano drobni,
Pobíra stopinj'ce,
Se v kroge vrti.

Na žgancih tropinje
Pa kislega zelja,
Bob, kaša, vse mine,
Ko pridem od dela,
Al' bodi pogača,
Klobasa al' sok,
Al' kar se obrača
Na ražnu okrog.

Za vsako povelje
'Mam židano voljo,
Za brambo dežele
Al' hoditi v šolo;

Povsodi se maham,
Ko čvrst korenjak,
Pa delam, pa baham,
Pa pijem tabak.

V. Vodnik.

39. Slovo Žolcpaškim planinam.

Z Bogom hčere stare matere, mogočne Slave:
Košata Radoha, visoka Ostrica,
Gorata Rinka in zobata Olšova!
Povzdigajte Slovencem bistre glave,
Naj bojo vrli sini Slave.

Iz krila vašega Savinja čista zviru,
Studenec bistrumnosti, moške moči:
Planine čedi, ravnine rodovito porosi,
Nam v tuje kraje pot odpira,
Mogočne plave tira.

Dereča Drava, svetla Sava in Savinja,
Mogočne vode in slovenske sestre tri,
Vsaka po svoji stezi neprenehoma hiti,
In te uči, slovenska rodovina!
Kako se zadobi modrina.

V nebesa kažejo mogočni velikani,
V nebesa vzdigajmo mi srce in oko ;
Slovincem luč naj sveta vera bo.
Le bistrimo si glave, ne dremajmo zaspani,
Drugim rodom prodani.

Orjaške glave starodavne, le trdno stojite;
Za pravico in resnico trdno stati
Hoč' mo tudi mi, da bode Slava naša mati!
Vé bistre reke nam pa neprenehoma rosite,
Naj bodo naša dela rodovite.

Slomšek.

40. Pod lipo.

Lipa, dišeče,
Preljubo drevo,
Ko 'maš cvetečo
Košato glavo,
Drevo si sveto
Uže od nekdej,
Še je vneto
Za tebe vse zdaj.

U tvoji senci
So stali jednok
Vrli Slovenci
U kolu okrog.
In darovali
So svojim bogom,
In prisegali
Smrt večno vragom.

Pesmi donele
So daleč okrog,
Ino polnile
Nebeški obok.

Kot so dedovi
Branili svoj rod, —
Tako sinovi
Ga bran' te povsod!
Dav, Trstenjak.

41. Planinar.

Visoko vrh planin stojim,
V veselji rajskem tu živim;
Tam dol' ljudje prebivajo,
Veselje redko vživajo.
Prid' vrh planin,
Nižave sin!

Men' prvo solnce zablišči,
Ko zaide, meni še svetli;
Mrakovi dol' stanujejo
In srca omrzujejo.
Prid' vrh planin
Nižave sin!

Men' bistre sape zrak vedré,
Mi jasnijo glavó, srce;

Tam dol' megle se vlačijo,
Duhá moré in tlačijo.

Prid' vrh planin,
Nižave sin,

Je poln čvrstih cvetic moj stan,
Stojé viharju, zimi v bran;
Tam dol' mehkužne hirajo,
Se razcvetó, že vmirajo.

Prid' vrh planin,
Nižave sin!

Studenci bistri mi teko,
Pojé mi čredo in travo;
Tam dol se reke zbirajo,
Jezove, breg podirajo.

Prid' vrh planin,
Nižave sin!

Po jasnem meni solnce gre,
Al' zvezde migajo svetle;
Tam doli strele švigajo
Med gromom hiše vžigajo.

Prid' vrh planin,
Nižave sin!

42. Mojemu narodu.

Narodi boje bijejo krvave,
Oblastno zemljo z mečem si delijo;
Narodom z jeklom pišejo postave,
Ki v sužnih sponah žalostno medlijo;
Krvavi lavor si vijo krog glave,
Pridobljen z jokom vdov in podrtijo;
Brat z bratovo krvjo si piše dela,
Da slava njih na veke bi živela!

In ti, moj rod? — Kjer sodijo osode
Narodov se, tam glas se tvoj ne čuje;
Trobojna tvoja kdaj zastava bode
Vihrala tam, kjer bojni bog kraljuje?
Kdaj ti ponosno vodil boš narode,
Kdaj pride doba, da Slovan kraljuje? —
Oj tiho, če ti zdaj je sreča kriva,
Slovana slava čaka nevenljiva!

Po svetu koder se oko ozira,
Razsaja maščevanje, srd, krivica;
Mogočni brata slabjega zatira,
Trpi človeštva večja polovica.

Sovraštva svet je poln in poln prepira,

V temo zavita sveta je resnica:

Kdo v bran se stavil bode sili jezni,

Kdo luč prinesel bratovske ljubezni?

Ti rod moj, mili rod! ti hudobije,

Sovraštva razdejal boš carstvo kletu.

Komu pač v prsih blažje srce bije,

Komu za bratov srečo bolj je vneto?

Ti boš pomiril smrtne razprtije,

Prinesel ljudstvom bratoljubje sveto;

Tvoj bođe venec zmage nekrvave:

Naprej moj rod. — „Naprej zastava Slave!“

Stritar.

43. Na Preširnovem domu

15. septembra 1872.

Od daljnih strani, kjer Drava deroča,

Kjer Sava valove bistre vali;

Kjer Kolpa se vije, jadrna Soča

V Jadransko morjé peneča hiti:

Prirómalo sem je ljudstvo izbrano,

Na pesnika dom, v ljubezni mu vdano.

Oj zdrava, hiša sredi raja!
Nad tabo plavaj sreča, mir:
Iz tebe lil je pesmi vir,
Ki slastjo srca nam napaja.

„Luna sije“ —

Melodije

Sladko-tožne, čuj! done.

Krasna deva!

Tebi peva,

Toži pevec vnet za te.

Omečile

Pesmi mile

Niso tvojega srca;

Naše poka,

Sladko joka,

Solza v oku nam igra.

Močnejše, mileje pesem doni,

Kedor jo čuje, srce mu topi:

„Sirota vboga, zapuščena,

Oj domovina, domovina!

Z bridkostjo, žalostjo pojena;

Nemilost tuja, hujše sina

Nezvestost, mati, te boli.“ —

A tiho! poglej, nebo se vedri;
Sinu si rodila, blago srce,
Ki nosil je tvoje — človeštva gorje;
Kar čutil, nam v sladke pesmi je zлил,
Ljubiti nas mater, človeštvo učil.

Preširen budi, Preširen nas vodi,
Na delo za njim, na duševni boj!
Pravici udani, luči, svobodi,
Naprej, za svoj dom naudušeni roj!
Preširna vihra pred nami zastava,
Voditelju-pevcu kličemo: Slava!

Stritar.

44. Slovanska pesem.

Kaj doni, sladko se glási,
Vabi, teši me ljubo?
V zlatem mi otročjem časi
Mati pela je tako.
Zemljo naj Slovan obhodi,
Koderkoli pot ga vodi,
On po tebi hrepeni,
Oj, slovanska pesem ti!

Govorice, šege tuje
Često sila ga uči;
Ko žaluje, se raduje,
V pesmi svoji govori.
Pesem uka mu in joka,
Zdaj junaka, zdaj otroka
Glas iz tebe mu doni,
Oj, slovanska pesem ti!

Ko za pravo, dom in slavo
V vojsko gre junaški roj,
Pesem kakor na zabavo
Vodi ga v krvavi boj.
Ko mu zasijala zmaga,
Ko je v prah prodril sovraga:
Glas mu tvoj Boga slavi,
Oj, slovanska pesem ti!

Kjer se zbirajo Slovani,
I na tujem so doma,
Ko donijo glasi znani
Od srca jim do srca;
Dôni pesem, brate družì,
Domovini vsak naj služi,
Kogar tvoja moč budi,
Oj, slovanska pesem ti!

45. Pesem koroških Slovencev.

Kviško, bratje, duše mile!
S slovom, z djanjem vsi za dom!
Kličejo nas slavne Vile
V kolo k bratom Slavjanom.

Da smo tudi mi Slovani,
Da slovensk je Korotan,
Narod naš dokaze hrani,
Jezik naš in duh in stan.

Priča to nam zgodovina,
Priča krajnih sto imen,
Priča čutov nam milina,
Da Slovanstva mi smo člen.

Priča to šumeča Drava,
Priča sto vodá in rek,
Priča glava nam Triglava,
Ki nas gleda vek na vek.

Priča cerkev Gospé svete,
Priča svetih sto hramov,
Pričajo vasi neštete,
Priča starih sto gradov.

Priča to grad Ostrovice,
Priča vojvodski prestol,
Pričajo gore, gorice
Na mejah okrog, okol.

Naj zato nas duh navdaja,
Samov duh in njega djanj;
Narod naj v zavestji vstaja
Iz pretežkih hudih sanj!

Kviško, bratje, duše mile!
S slovom, z djanjem vsi za dom?
Kličejo nas slavne Vile
V kolo k bratom Slavjanom.

Dr. Lovro Toman.

46. Tri rožice.

Mati lepa, mlada mati
Sprehajaje se po trati
Plete v kite venčeke.
Mali sinček, sinček zali,
Krasne kite, vence hvali,
Za nje trga rožice.

Pleti meni tudi kite,
Vence z zalih rož povite,
O predraga mamica!
Tak' veselo sinček prosi,
Zbira rož'ce, vkup jih nosi,
Kar najlepših le zazna.

Gledaj, gledaj ah rdeče,
Žarnojasne in goreče,
Glej cvetice, mati glej,
Svitlo zlate, ko kresnice,
Žarne, ko neba zvezdice;
Kak' se zovejo, povej.

Sinček, rož'ce te rdeče,
Žarnojasne in goreče,
Maki so zarudeni,
Tak ljubezen v srcu vneta
Mora biti tvoja sveta
Za domače vse reči.

Sinček skoči, krog pogleda,
Kar mu kroglovita bleda
Zablišči cvetičica.

Mati ljuba, vidiš te-le
Bolj ko mrzli snežec bele,
 Krila tak' nedolžnega.

Sinček mali, rož'ce te-le
Bolj ko mrzli snežec bele
 Imenujejo se slak;
Tvoje srce, tuje zlobe,
Tuje želje in hudobe
 Mora biti čisto tak'.

Rož'ce druge krog iščeči
Od veselja koprneči
 Sinček k materi hiti;
Ko nebesa večne slave
Mati glej cvetlice plave
 Lepših oh gotovo ni.

Ko nebesa večne slave
Te cvetlice čisto plave
 Lepe so plavičice
Kakor zvezde neba cešti,
Moraš biti vedno zvesti
 Vreden sin Slovenije.

Srčno reče, rož'ce zveže,
Sinku jih na srce vleže.
Jasno vzdigne mili glas :
Mali sinček, sinček zali,
Zvesto ljubi, zvesto hvali
Rož'ce te življenja čas.

V žitu zvesto vkup rastejo
Z njim objete, z njim padejo
Kadar srp odseka jih,
Teh zase vzemite znakov,
Kar vas srčnih je junakov
Na Slovenskem rojenih.

In ko vlečejo težave
Se brez miru, se brez sprave
Nad preljubo materjo.
Z njo junaško se držite,
Jo rešite, z njo padite,
Ak' zapusti jo nebo.

Srčni govori sinka vname
Besediti vneto jame :
Mati ljuba, matica,

Rož'ce bodo povenele.
Al' za vek se želje vnele,
Slavne želje v dnu srca.

Dr. Lovro Toman.

47. Dečko s planine.

Jaz sem dečko iz planine!
Gledam doli na ravnine;
Zora vstaja tu z menoj,
Prvi solnca žark je moj!
Jaz sem dečko iz planine!

Spod pečine studenica
'Zvira hladna mi vodica;
Kadar koli poželim,
Lehko žejo si vgasim.
Jaz sem dečko iz planine!

Naj se le, planina moja!
Burja koli tebe poja,
Sever tuli, kliče v ples,
Jaz pa vriskam, pevam vmes:
Da sem dečko iz planine!

Kdar je blisk in grom v ravnini,
Sije solnce na planini —
Oh moj dragi blisk in grom,
Varuj mi očetov dom!
Jaz sem dečko iz planine!
Ko po gorah krog gorele,
V boj grmade nam velele,
Sablo hrabro sukal bom,
Branil vero, cara, dom:
Jaz sem dečko iz planine!

Orožen.

48. Oblakom.

Oj oblaki! kaj hitite
Toli naglo zrakom pot?
Mene tukaj pa pustite,
Ki bi z vami rad od tod!
Ah oblaki premileni,
Malo pomudite se!
Poleg vas je drago meni —
Seboj uzamite me!
Ali idó neprestano,
Gluhi za mileni glas,
Nečo znati srca rano,
Rano, kojo čutim jaz! —

Solznim okom samec tražim,
Majke svoje dragi sled,
Toda srca ne vtolažim,
Ker ne morem je dospet'.

Po livadah sam žalujem,
Tira srca želja me,
Tja v daljavo izdihujem,
Tam ljubezen moja je!
 To jedino tolažilo
 V žalosti še zdaj imam:
 Si zapojem pesen milo,
 Da odmeva daleč tam.

Zato vsaj to prošnjo eno
Spolnite, oblaki! mi:
Ker ni z vami dovoljeno
Revežu se vzdignoti,
 Nes'te seboj v daljne strane
 Moj'ga petja žali glas,
 Da spoznade sina rane
 Majka Slava vsaki čas!

Orožen.

49. Slovenec sem.

Slovenec sem!

Tako je mati djala,
Ko me je dete pestovala;
Zatorej dobro vem:

Slovenec sem!

Slovenec sem!

To jasna pamet v glavi,
To v srci blagi čut mi pravi;
S ponosom reči smem:

Slovenec sem!

Slovenec sem!

Jaz ljubim očetnjava,
Gorim za njeno čast in slavo;
Kar čutim, to povem:

Slovenec sem!

Slovenec sem!

Od zibeli do groba
Ne gane moja se zvestoba,
Da vsekdar reči smem:

Slovenec sem!

50. Ljubezen domovine.

Kdor ima srce,
Zna za dom solzé,
Za slovenske domovine raj ;
Zanjo rad živi,
Zanjo hrepeni,
Njo, le njo bo ljubil vekomaj.

Čvrst Slovencev rod,
Čist prebiva tod ;
Oj prijaznost čista tu cveté,
Vsak prijatla 'ma,
Zvest objema ga,
To navada stara tukaj je.

Od snežnih planin
Do trtic dolin
Mile pesmice povsod pojó.
Sloven'c je rad vesel ;
Kaj', da bi ne pel.
Njemu pesni iz srca tekó.

B. Potočnik.

51. Moj dom.

V dolinci prijetni je ljubi moj dom,
Nikoli od njega podal se ne bom;
Pod lipo domačo najraje sedim,
V domačem veselji dovoljno živim.

Le išči si sreče, prijatelj, drugej,
Al' misliš dobiti na tujem je kdej?
Veliko mars'kteri je hodil po svet',
Na zadnje prot' domu se obrnil je spet.

Glej, rož'ce domače najlepše cvetó,
In ptički domači najslajše pojó.
Prijatli domači so mil'ga srcá,
Ljubezen, zvestoba le biva domá.

Doma preživeti si dneve želim,
Umreti se tudi domá ne bojim,
V domači gomili se spava sladkó,
Mi bratci, sestrice rahljajo zemljó.

And. Praprotnik.

52. Nazaj v planinski raj.

Pod trto bívam zdaj
V deželi rajskomili,
Srcé pa gor mi sili
Nazaj v planínski raj; —
Zakaj nazaj?
Nazaj v planínski raj!

Tu zelen dol in breg,
Tu cvetje vže budí se,
Tu ptičji spev glasi se,
Goré še krije snég, --
Zakaj nazaj?
Nazaj v planinski raj!

Glej ta dolinski svet,
Te zlate vinske griče,
Te nič, te nič ne miče
Njih južni sad in cvét?
Zakaj nazaj?
Nazaj v planinski raj!

In to ti nič ni mar,
Da dragi srčnovdani,
Ti kličejo: »ostani,
Nikar od tod, nikar!«
Zakaj nazaj?
Ne prašajte zakaj!

O, zlatih dni spomin
Me vleče na planine,
Po njih srce mi gine,
Saj jaz planin sem sin!
Tedaj nazaj,
Nazaj v planinski raj!

Gregorčič.

53. Slovensko dekle.

Venček na glavi se
Bliska ti 'z kitice
Rožic zelenih,
Slovensko dekle!

Svetla ko svit neba
Plamena vtrinjata
V tvojih očeh se, —
Slovensko dekle!

Lilija, vrtnica,
Mila ti šmarnica
Ličice krasi, —
Slovensko dekle!

Zalo ko rožica,
Srca pobožnega,
Bistre glave je
Slovensko dekle!

Kakor vijol'ce cvet,
Razveseljuje svet
Modro, ponižno
Slovensko dekle!

Žlahtno ko trtica,
Milo ko lunica,
Solnce deklet je
Slovensko dekle!

Lepo ko angelji
V cvetji nedolžnosti
Sladko prepeva
Slovensko dekle!

Dokler človeški rod
Biva, po zemlji hod'
Bode slovelo
Slovensko dekle!

Virk.

54. Kranjska dežela.

Kranjska dežela, najlepša dežela,
Ti domovina najdražja si mi!
Dokler sem v tebi, je duša vesela,
Ko te zapuščam, oko se solzi,

Kranjske vé gore, najzališe ste gore,
Kras vé ponosen ste kranjske zémlje,
Ko pozlačeni od svita se zore,
Vaši vrhovi čarobno blišče.

Kranjske vé reke prijetno šumíte,
Zemljo napajate kranjsko ljubó.
Svojim šumenjem vé Kranjce budíte,
Srce za dom naj jim bije gorkó.

Kranjsko ti polje, oj polje ti širno,
Zemlji si kranjski največji zaklad.
Kadar na tebi klasovje nemirno,
Ziblje kot morje se, dom je bogat,

Kranjska dežela, najljubša dežela,
Ti domovina najdražja si mi!
Tebi naj pesem se moja bo pela,
Záte, ker moje srce le gori.

Fr. Ser. Cimperman.

55. Dramilo

mojih rojakov.

Slovén'c! tvoja zemlja je zdrava⁶
In pridnim nje leža najprava.

Polje, vinograd,
Gora, morjé,
Ruda, kupčija
Tebe redé.

Za uk si prebrisane gláve,
Pa čedne in trdne postave,
Išče te sreča,
Um ti je dan,
Našel jo boš, ak'
Nisi zaspan.

Glej, stvárnica vse ti ponudi,
Iz rok ji prejemat' ne mudi!
Lenega čaka
Strgan rokál,
Pal'ca beraška,
Prazen bokál.

V. Vodnik.

56. Naša zvezda.

Zvezda mila je migljala
In naš rod vodila je;
Lepše nam ta zvezda zala,
Nego vse, svetila je.

Toda, oh, za goro vtone,
Skrije se za temni gaj;
Prašam svetle milijone:
Vrne-li se še kedaj?

A molčé zvezdice jasne,
Odgovora ne vedó,
Dol z neba višave krasne
Némo na prašalca zró.

Pridi, zvezda naša, pridi,
Jasne v nas upri oči,
Naj moj dom te zopet vidi,
Zlata zvezda srečnih dni!

S. Gregorčič.

57. Slovenski svet, ti si krasán!

Slovenski svet, ti si krasan,
Ti poln nebeške si milote!
Slovenski svet, ti si krasan!
Ti poln največe si lepote!
Ti biser meni vse zemlje!

Slovenski svet, ti si krasan,
Zares nebo te je ljubilo,
Da te tako je obdarilo,
Kako bi te ne ljubil jaz!
V bodočnosti jaz vidim dnove,
Ko težke izgubiš okove;
O Bog to dobo skoraj daj!
Slovenski svet krasnejši boš,
Kedar vihar ti zdanji mine;
Slovenski svet krasnejši boš,
Ko iz nad tebe mrak izgine,
Povrne se ti srečen dan.

58. Slovan na dan.

Mogočno pesem naj doni,
Doni iz grl naj vseh!
Iz srca v srce naj hiti
Po drage domovine tleh!
Oj čujte hčere, sini me:
Žari se dan, žari se dan
In pride čas, da dvigne se
Iz teme vsak Slovan!

Prikaži se rešilni žar,
Otmi naš rod!
A da ne zgine več nikdar,
To daj rodov Gospod!

59. Molitev za slovanski rod.

V prahu tu zdihujem,
K Tebi, o Gospod!
Srce povzdigujem
Za slovanski rod.

V varstvo ti ga vzemi,
Večni gospodar!
Z milostjo objemi,
Saj je tvoja stvar.

V zvezo zveličavno
Združi nas Gospod!
V vero svežo, slavno,
K'tero je Metod,

Sluga Tvoj pobožni
Slavjanom prižgal,
Da Ti mnogo zmožni
Rod bo čast dajal.

Pošlji iz višine,
Sveti blagoslov,
Da nesloga zgine
Izmed Slavjanov!

60. Slovan.

Jaz sem Slovan z dušo, s telom,
To priznavam svetu celem'.
Ta ponos srce pozna.
Bratov 'mam, ko pomlad cvetov,
Naj je svetov, kar če svetov,
Slovan povsod brate 'ma.

Gor po Labi, prot' severu,
Kjer je zemlja v polumraku,
Kjer valovi se tepó:
Bratov 'mam i. t. d.

Znan sem torej v svetu celem,
Da sem Slovan z dušo s telom;
Ta ponos srce pozna,
Bratov 'mam i. t. d.

61. Trobojnici.

Trobojnica dvigni se čilo
Ponosno se razvij:
Sinovom Slave v ohrabrilo
A vragu v grozo sij!
Oj čista, kakor tvoja belost,
Ljubav nam plapola.
Za doma srečo v živo smelost
Navduša nam srca.

In tvoja barva jasno modra
Je znamenje krepko,
Da zmaga naša vojska bodra,
Pomore namr nebo.

A ti žariš nam i rudeče,
Da tekla bode kri,
Divjale bitke zlo hrumeče
Da dan nam zazori!

62. Za dom med bojni grom!

Zastava že razvita je
Morilna cev nabita je,
Nabrušen britki meč!
Zdaj puško v dlan in meč ob stran.
Napočil je krvavi dan!
Urá! u boj besneč!

Naš boj je svet in svet naš roj,
Naj kliče nas v hrabri boj,
Naš Bog, naš car, naš dom!
Nezmagana mi četa smo,
Brez straha in trepeta smo.
Urá! med bojni grom!

Še en pozdrav ti, dragi dom,
Poprej ko gremo v bojni grom,
Med bitve hrum in šum!
Še en pozdrav vam, dragi vi,
Spomin na vas podžiga kri,
Povzdiga nam pogum.

Kot ôrel čuva dom in rod,
Tako svoj rod in dom nezgod
Braniti hčemo mi!
Kot iz oblakov blisk in tresk
Orjaške hraste stere v pesk,
Sovrage stremo mi!

Naprej tedaj, junaški roj,
Za dom, za drage v hrabri boj
Tja sred sovražnih čet!
Med nami vsak je cel junak,
Naj pade tretji, drugi vsak,
Da bo le dom ôtet!

S. Gregorčič.

63. Briska budnica.

Edinost bodi Bricem trdna vez,
Zato postavljamo „Slovenski jez“.
Naj pesem naša zdaj povdarja.
Da v Brdih je „Slovenski jez“
Ki brani vero, dom cesarja:
Sovražna moč ne sme tod čez!

Jakoslav.

64. Slovenca dom.

Kjer bobni šumeča Sava,
Temna Mura, bistra Drava!
Soča v morje se vali;
Kjer pomorski kraj blišči:
Tam očetov zemlja krasna,
Kraj junaški dom je moj!

* * *

65. Moj dom.

O ti moj dom, o ti moj dom,
Ti zemlja mila!
O ti moj dom, o ti moj dom,
Ti raj na svetu si edini!
Le záte naj bi srce bilo
In za tvoj narod ljubljeni!

66. Naše goré.

Mogočno se dvigajo naše gore,
Ozirajo se na cvetoče polje,
Pošiljajo toke mu bistrih vodá,
Navzdol se podvizajo hčere gorá.

Pozdravljajo rod, ki se dviga na dan,
In last imenuje goro ino plan,
Pozdravljajo ga, na uho mu bobné:
Naj volja tak krepka ko tvoje goré.

Naj moč ti bo taka ko tvojih je rek,
Ki trgajo jez in potresajo breg,
Al' mirno, ponosno, srcé naj ti bo,
Ko tvoje spomladi je polje cvetno.

67. Slavjanka na Beneškem.

Zložil beneški Slovenec.

Jaz nisem Taljanka,
Pa tudi ne bom,
Sem zvesta Slavjanka
In ljubim svoj dom.

Hči matere Slave
Kreposti nje znam,
Slavjanske zastave
Nikol' ne izdam.

Le tebi bom zvesta,
Predragi moj dom,
A tujcu nevesta
Nikoli ne bom!

Sad moj'ga poroda
Pa moral bo bit':
Svobodi naroda
Slavjanskega škit.

Od zibelke male
Učila ga bom,
Do moškosti zale
Ljubiti svoj dom.

Ko trôblja zapoje
In top zagrmí,
Hajd! sin, zdaj na boje,
Na vojsko i ti!

Pogum bom dajála	In v kroge vesele
Mu v boji vselej,	S častjo bo sprejet,
Zastavo kazála,	Slavjanske dežele
Da vdari naprej!	Junakom prištet.
Po boji vriskala	Na slavno gomilo,
Če zmaga moj sin,	Če pade mi sin,
In bodem venčála	Lovorsko vezilo
Ga vrh razvalin.	Naložim v spomin
Slavjanska mladica	Slavjanom kazála
Na pragu domá	Gomilo pa bom
Ga ljubi na liča,	Na znanje dajála:
Roko mu poda.	Ta pal je za dom!

68. Moj dom.

Tam, kjer beli so snežniki,
Holmci mali in veliki,
Kjer izvira bistra Sava,
Teče Soča, Krka, Drava,
Tam mi dedov zemlja krasna,
Dom junakov, dom je moj.

Tam, kjer Kranj na trdi skali,
Sedež svoj star kaže zali,
Kjer Postoj'na v spodnji svet,
Svoja čuda vabi svet,
Ona zemlja slavnoglasna
Moja vlast je, dom je moj.

Tam, kjer je Ljubljana bela,
Davne čase že slovela,
Kjer slovenski misli rod,
Zemljo orje, mirno hod',
Tam mi zibka prvočasna
Tekla je, tam dom je moj.

Cimperman.

69. Tiha luna.

Tiha luna jasno sije,
Duh moj misli na svoj dom.
Srce zanjga strastno bije,
Bog zna kdaj ga videl bom?
Vmes so hribi in doline
Vmes šumenje bistrih rek;
Daleč, daleč so ravnine,
Daleč Save je iztek.

Srečna zemlja mi domača,
Drag mi zmir je tvoj spomin;
K tebi srce se obrača
Sred težavnih bolečin.
Sred radostnega veselja,
Ko se luna mi blišči,
Biti mi je srčna želja
V krilu tvojem slednje dni.

70. Slovenka.

Da rojena sem Slovenka,
To me srčno veseli;
Ni mi sile biti Nemka,
Šega stara tak veli.

Saj Slovenkam tudi sije
Solnce lepo kot drugod,
Duh cvetlic prijetno dije,
Ker so naše zemlje rod.

Saj slovenski glasi mili
Oj, presladko nam doné;
O veselji ino sili
Nam ogrevajo srcé.

Kje ljubezen bolj goreča
Nerazkaljena stoji?
Kje zvestoba bolj sloveča
Kot slovenske je krvi?

Da zatorej sem Slovenka
To me srčno veseli;
Ni mi treba biti Nemka,
Šega stara tak veli.

71. Slavjanom.

Bratje, to mi dovolite,
Da se smem Slovenca zvati,
Da smem čelo vzdigovati,
Ker Slovencev sem rodu!
Bratje, to mi dovolite,
Da ob bregu bistre Save,
Da na celi zemlji Slave
Zvest'ga skažem se sinu!

Bratje, to mi dovolite,
Da vam dajem krepko roko
In ljubezen pregloboko,
Saj sem iskren domačin!

Bratje, jaz sem Slavjan! Nikdar
Ne bo roka spon poznala!
Svóboda mi je sijala,
Saj Sloven'c sem, Slave sin!

M. Vilhar.

72. Slovenska mladina.

Smo mladenči,
Smo Slovenci,
Jedne prave
Majke Slave!
Poleg Save,
Soče, Drave,
Nas je Vila
Navdihnila!

Le naprej slovenski zãrod!
Le naprej za dragi narod!
Le naprej, naprej mladina;
Tebe kliče domovina!
Domovina, ti si klicala,
Srca naša si navdušila;
Zã-te je zavrela naša kri,
Zã-te živimo, umremo mi!

Záte, záte mi gorimo,
Záte, záte mi živimo;
Záte, záte kri prelimo,
Mi smo Slovenci!

M. Vilhar.

73. Primorska.

Tržaški smo fantje,
Pri morji domá;
Slovanskega duha,
Slovenskih srcá.

Mi smo domačinje,
Smo gorke krvi;
Gorimo za narod,
Za brate smo mi.

Za vero, dom, carja
Podamo se v boj;
Za majko nam Slavo
Umremo nocoj.

Propadi, kdor národ
Slovenski tají,
Še tla ne bi pila
Njegove krvi!

Hajd' bratje na noge,
Svoboda daní;
Brez krepkih Slovanov
Nikoder je ni!

M. Vilhar.

74. Solkanska.

Neprestrašene krvi,
Za svoj dom navdušeni,
Smo solkanski fantje mi; Slavjani!
Ob bregovji bistre Soče,
Smo nad tisoč let domá;
Koder dere in ropoče,
So slavjanska naša tla!
Neprestrašene krvi i. t. d.

Neprestrašene krvi i. t. d.
Zahoda se ne bojimo,
Krepke imamo roké;

Protí vzhodu pa pošljimo
Nado, vero in srcé!
Neprestrašene krvi i. t. d,
Neprestrašene krvi i. t. d.
Jasno le od jutra sije
Solnce bratom Slavjanom,
Brat za brata kri prelije;
Živi naš nezmerni dom!
Neprestrašene krvi i. t. d.

M. Vilhar.

75. Kranjski fantje.

Kranjski fantje mi smo mi
Slovanske korenine.
Junaška v žilah teče kri
Do naše domovine.
Slovenske ljub'ce zbiramo
Se v tuje ne oziramo,
Najgorše so Slovenke.
Kranjski fantje mi smo mi,
Ko pesmi zapojemo:
Čez šest fará naš glas doní,
Korajžo si dajemo.

Se snidemo pod lipice,
Ga pijemo 'z majolčice,
In moško se vedémo.

Kranjski fantje mi smo mi,
Ko vriskati začnemo:
Glas do Triglava naš doní,
Ko fantje ga častimo.
Planinam kranjskim zvest je on,
Za svoje ljub'ce 'ma priklon,
Od njega se učimo.

Kranjski fantje mi smo mi,
Veselo mi živimo:
Če tuj'c se mirno zadrži,
Mu žal'ga ne storimo;
Kdor išče zabavljiv obrest,
Pa najde kmal' junaško pest,
Zabavljat' ne pustimo.

Fleišman.

76. Srcu.

Srce drago, kaj žaluješ?

Kaj zdihuješ dan na dan?

Kaj to žalost ti donaša?

Kaj donaša ran in ran?

Rane tvoje so globoke,
Vir rudeče so krvi:
Naj bo lepa le tujina,
Lepša kakor dom tvoj ni!

Dom te vabi, dom te kliče,
Tebe čaka zlati hip;
Da objelo bodeš brate,
Dvor in hišo, dol in hrib!
Da objelo bodeš polje
In zeléne lipice,
Ki so nekdam te hladile,
Ko si bilo mlado še.

Kar je tujega, do tega
Te veselje ne peljá,
Najzvestejšega prijatla
Vselej najdeš le domá!
Tam, kjer mati te rodila,
Tam, le tam te veseli, —
Še vijola najbolj cvete
Tam, kjer zemlja jo rodi!

M. Vilhar.

77. Slovenka.

Kaj maram, da nimam
Srebra ne zlatá;
Ljubezen goreča
Tud nekaj veljá!
Kaj maram, da nimam
Prekrasnih oblek;
Zvestoba naj mene
Odeva na vek!

Kaj maram, da nimam
Na hribu gradú;
Po hišici nizki
Še več je mirú.
Kaj maram, da nimam
Po zimi cvetic;
Saj cvete mi vedno
Nedolžnost iz lic!

Kaj maram, da nimam
Obilo blagá;
Ne hodim po svetu,
Sem rada domá!

Kaj maram, da v dar mi
Ni prstan že zlat;
Še lože brez njega
Grem delat in spat!

Kaj maram, da nimam
Ne rek ne morjá;
Ne bo mi po vodi
Ljubezen ušla!
Kaj maram, da nimam
Ne gor ne planín;
Samó, da moj ljubček
Slovenski je sín!

M. Vilhar.

78. Prašaš, č'mu da sem Slovenka?

Prašaš, č'mu da sem Slovenka,
Čemu Slovan mi vsak je brat,
Čemu mi ljub Tolmin'c, Dolenjec
Štajer'c, Primorec in Hrvat.
Ker slovenski oče, mati
Me učili dom moj znati.

Prašaš č'mu slovenske glase
Lira moja le doni
In zakaj zvesta na vse čase
Bom besedi materni.
Ker slovenski i. t. d.

Prašaš, kaj da spevam Boga
Rad s slovensko pesmijo,
In kjer stopa moja noga
Spremljam ga z ljubeznijo.
Ker slovenski i. t. d.

Prašaš, kaj da vsi Slovenci
Meni desno so oko,
Kaj da misli mojih venci
Njim v blagor dahnejo.
Ker slovenski i. t. d.

II.

Ljubavne.

79. Pod oknom.

Luna sije,	K oknu pridi,
Kladvo bije	Drug ne vidi,
Trudne, pozne ure žé;	Ko nebeške zvezdice;
Pred neznane	Se prikaži,
Srčne rane	Al' sovraži
Meni spati ne pusté.	Me srcé, povej, al' ne?
Ti si kríva	Up mi vzdigni
Ljubezniva	Z roko migni,
Deklica nevsmiljena!	Ak' bojiš se govorit'! —
Ti me raniš,	Ura bije,
Ti mi braniš,	K oknu ni je,
Da ne morem spat' doma.	Kaj sirota čem storit'!
Obraz mili	V hram poglejte,
Tvoj po sili	Mi povejte,
Vedno mi je pred očmi;	Zvezde, al' res ona spi;
Zdihujoče	Al' poslušá,
Srce vroče	Me le skuša,
Vedno k tebi hrepeni.	Al' za družega gori.

Ako spava,
Naj bo zdrava,
Ak' me skuša, nič ne dé;
Po nje zgubi,
Ako ljubi
Druz'ga, poč'lo bo srcé,

Dr. Prešeren.

80. Strunam!

Strune! milo se glasite,
Milo, pesmica! žaluj;
Srca bolečine skrite
Trdosrčni oznanuj;

Kak' bleđi mi moje lice,
Kak' umira luč oči,
Kak' tekó iz njih solzice,
Ki ljubezen jih rodí;

Od željá kako zdihuje,
Po nji hrepeni srcé,
Kak' mu je veselje tuje,
Kak' od sreče nič ne vé;

Kak' seboj, me vedno vleče,
Koder hodi, njen' obraz,
Kak' obličje nje cveteče
V srci nosim vsaki čas;

In kak' vi, ki bi nje hvalo
Rade pele zanaprej,
Ak, se ne usmili kmalo,
Mor'te vtihniti' vekomej!

Te in take ve nosite
Tožbe, strune! tje do nje;
Ako mor'te omečite
Neusmiljeno srcé. —

Dr. Prešeren.

81. Milica.

Tak je sladka, tak je mila,
Kot bi rože dihala,
Krasna, kakor bi se bila
V rajski rosi kopala.

Kakor sneg so nje ročice,
Ki v planini se blišči,
Kakor zarja njeno lice,
Ko se v zoru rumeni.

Kakor zvezde nje očesa,
Ko ozrejo se z nebá,
Kakor jelka nje telesa
Rast visokoravnega.

V njo sem tako se zamaknil,
Da mi solnce vgasnilo,
Da mi celi svet je mraknil,
V rajskem svitu zrem le njo.

Fr. Cegnar.

82. Naj lepši.

Lepše rožice rodila
Še nobena ni pomlad,
Kakor ti predraga mila
Redki si narave sad.
Zarja sije ti 'z očesa,
Lica so kot rože cvet,
S tabo bile bi nebesa,
Gorše nima celi svet.

Kdor te vidi, se zavzame,
Višje bitje se mu zdiš;
Tvoj pogled ljubezen vname,
Vse enake prekosiš.
Tudi mene si ranila,
Moji duši mir kališ;
V celem svetu ni zdravila,
Ako ti me ne zvedriš.

Ti si vredna vse ljubezni
Meni zdiš se božji dar;
Da bi skoraj te na desni
Drug moj peljal pred altar.
Zlate prstane menjala,
Zvesta biti mi vsegdar;
Sveta vez naj zavezala,
Srečen bo zakonski par.

V. Kurnik.

83. Ukazi.

Da ne smem, si ukazala,
Belih rok se dotaknit',
Zved'la, deklica si zala!
Kako znam pokoren bit'.

Da ne smem, si ukazala,
Od ljubezni govorit';
Zved'la, deklica si zala!
Kako znam pokoren bit'.

Moram da, si ukazala,
Hojo k tebi opustit';
Zved'la, deklica si zala!
Kako znam pokoren bit'.

Moram da, si ukazala,
Tebe se povsod ognit';
Zved'la, deklica si zala!
Kako znam pokoren bit'.

Zraven si mi ukazala,
Da te moram pozabit';
Bogal, deklica bi zala:
Ak' bi móglo se zgodit'.

Al srcé mi drugo vstvari,
Al počakaj, da to bit'
V prsih neha, — Bog te obvári!
Pred ni moč' te pozabit'. —

Dr. Prešeren.

84. K slovesu.

Kaj od mene proč okó.
Proč obraz obračaš mili?
Kdo te mene ljubit' sili?
Rajši koj mi daj slovó.

Desno roko brez skrbí
Daj k prijaznemu slovesu,
Solz v nobenem ni očésu,
Žal-besede v ustih ní.

Žale misli v srci ní;
Saj ni pred bilo veselo,
Ko se za te je unelo,
Naj ne bo prihodnje dní!

Vrnil bo se prejšnji čas;
Hodil pote bom temotne,
Kamor sreče bo togotne
Gnal nemili me ukaz.

Moja stara ljub'ca bó,
Bo potrpežljivost mila
Zvezo z mano ponovila,
V zakon dala mi rokó.

Od pomoči nje podprt
Nosil bom življenja pezo,
Dokler zmaga sreče jezo
Zadnja ljub'ca, — bela smrt,

Dr. Prešeren.

85. Mornár.

Nezvesta! bodi zdrava,
Colnič po mene plava,
Na barko kliče strel;
Po zemlji varno hodi,
Moj up je šel po vodi,
Mi drug te je prevzel.

Pri Bogu sem obljubil,
Da prej bom dušo zgubil,
Ko nehal te ljubít'.
Si z desno v desno segla,
Pri Bogu si prisegla,
Mi vedno zvesta bit'.

Morja široka cesta
Peljala me je v mesta,
Kjer lepe deklice;

Obrazov njih lepota,
Sneg beli njih života
Zmotila nista me.

Spet so se jadra bela
Od južnih sap nápela,
Prinesla me nazaj;
Dekleta svoj'ga ženo
Sem našel poročeno, —
Prestal sam Bog ve kaj!

Le jadra spet napnimo,
Valovom se 'zročimo,
Kak' je čisto morjé!
Kaj njemu upat' smemo
Mornarji dobro vemo;
Dekletom kaj, — kdo ve?

Ne straši moč viharja,
Ne grom valov mornarja,
Se smrti ne boji;
Spomin v potopu mine,
Ljubezni bolečine
Vsak dan spet oživi!

Po morji barka plava,
Nezvesta, bodi zdrava,
Sto tebi sreč želim!
Po zemlji srečno hodi;
Moj up je šel po vodi,
Le jadrajmo za njim! —

Dr. Prešeren.

86. Solzíce.

Tebe kličejo solzice,
Ki pred manoj zdaj bežiš,
Obled'vati moje lice
Brez usmiljenja pustiš.
Si nad srcem se zmotila,
Vedno vnetim le za te,
Kogar, draga, si 'zvolila
Ni zvestobe bolj čiste.

Naj ti mír cvete na svetu,
'Z mojega srca beži,
Lipico pozabi v cvetu,
Kjer mi tvoj spomin živi.

Se ti odpirajo sladkosti,
Dragi venčeki pletó,
Lahko ranjeno bridkosti
Moje srce pilo bo.

Bi li mogel pozabiti
Tvoj ljubezni poln obraz;
Te li moram zapustiti,
Pomnil te bom vsaki čas!
Žalost mi srce zaliva,
Le po tebi hrepenim,
Dokler grob me ne pokriva,
Ljubi mir zastonj želim.

M. Kastelic.

87. Ljubici pod oknom.

Sladko spavaj, ljubica!
Svetlo zvezdice migljajo,
Rahlo vodice šumljajo,
Vsa narava
Tiho spava,
Bledo gleda lunica.
Spavaj, spavaj,
Mir te obdavaj,
Sladko spávaj, ljubica!

Sladko sanjaj, ljubica!
Sanjaj od ljubezni sreče,
Da se nama ne odreče,
Da krasnejše
In milejše
Nama uvek bo svetila!
Sanjaj, spavaj,
Mir te obdavaj,
Sladko sanjaj, ljubica.

Dr. Jos. Vošnjak.

88. Lahko noč.

Lahko noč, dekle sladkô!
Rože glav'ce so nagnile,
Ptice v gozdu potihnille,
Mrak ogrnil je zemljó.

Mirno le zapri oči:
Glav'ca ti je že zaspána,
Delo, pesem sta končana, —
Sladko spavaj, brez skrbi.

Lahko noč, ljubo dekle!
Ak' se moj obraz ti sanja,
Naj ga duša ne odganja,
V dno srcá naj ga zapre.

Ivan Zupan.

89. Lahko noč.

V sladkih sanjah spiš kraljica;
Čuje nad teboj srcé,
Ki si mila mu kraljica,
Ki je srečno, kadar vé,
Da te var'je božja moč:
Lahko noč!

Slavček v vrtiči prepeva,
V srce vliva sanje ti;
Svetla luna te odeva
Z žarki, ki so miljeni.
Naj te var'je božja moč;
Lahko noč!

Spančkaj, sladke sanje vživaj,
Ki ljubezen jih daje;

Sladko, mirno v njih počivaj,
Pokoj naj objema te;
Spančkaj, daj ti božja moč
Lahko noč!

Malavašic.

90. Nezvesta.

Ljub'ca moja, kaj si st'rila,
Da ti druž'ga ljubit' greš;
Ah zakaj si prelomila
Mi zvestobo, al' ne veš,
Kol'kokrat si obljubvala,
Večkrat roko mi podala,
In si rekla: ljubček moj!
Jaz sem tvoja, bod' ti moj!

Več ne veš in več ne pomniš,
Kar še jaz tak' dobro vem?
Tak' povej, zakaj prelomiš
Mi prisego? — Potlej grem!
Ah kakó sem se jaz spekel,
Ah zakaj ti nisem rekel,
Da ne maram več za te.
Ko si jela ljubit' mé!

Čezi vse sem tebe ljubil,
Mislil sem, ne bom te zgubil,
Pa odpadlo mi je vse.
Ménila si bit' nevesta,
Pa postala si nezvesta,
Bi te mogel še ljubit' ?
Pojdi, pojdi se solit'!

Jamar.

91. Nezvesti.

Ti si d'jala	Če za mene
Minka zala,	Oh nobene
Da ne maraš záme več!	Zveste tičice ne bo,
In sadila	Vošim večo
Bi nemíla	Tebi srečo
Meni rada v prsi meč?	Ino ljubljeno roko.
Prekanila	Ti si strupom,
Si se mila:	Pa ne z upom
Jaz še nisem bledih lic?	Zalivala mi srcé;
Kamor zajdem,	Z Bogom hodi,
Tamkaj najdem	Zdrava bodi,
Pevajočih, sladkih tic.	Jaz pa vriskam čez vrhé.

M. Vilhar.

92. Planinarica.

Rožic ne bodem trgala,
Da bi vence spletala;
Mirno, svobodno, ljubó
Po planinah naj cvetó.

Ako bi jo trgala,
Rožica bi vmirala,
Glávico obesila,
Solnca ne bi včakala.

Tudi jéz sem rožica,
V božji vrtec vsájena;
Skrivam se zdaj tú, zdaj tam,
Trgati se pa ne dam,

Rožic ne bodem trgala,
Srca so nedolžnega;
Naj z menoj še vživajo
Mir, ljubezen, svobodo!

M. Vilhar.

93. Pri luni.

Mila, mila lunica!	Zbudi, zbudi ljubico,
Kje je moja ljubica?	K okencu privabi jo,
Kje je, kje je Milica,	Saj vesela z mano bo,
Up moj'ga srcá?	Zbudi, zbudi jo!
Al' še misli ná me?	Prišla bo na okence,
Al' je pozabila,	Gledala bo na-me;
Da živeti zá-me	Dala mi bo rožice,
Mi je obljubila?	Zbrane oh le zá-me!
Mila, mila lunica!	Zbudi, zbudi ljubico,
Kje je moja ljubica?	K okencu privabi jo,
Kje je, kje je Milica,	Saj vesela z mano bo,
Up moj'ga srcá?	Zbudi, zbudi jo!

M. Vilhar.

94. Slanca.

Davi je pa slanca padla	Meni pa ni nič za rož'ce,
Na zelene travnike,	Če jih slanca pomori;
Trav'co vso je pomorila,	Meni je za dekle moje,
In vse žlahtne róžice.	Ak' me ona zapusti.

Ravno sredi moj'ga srca Kaj ji bodem prilivala?
Ena róžica cveti; Nimam vinca ne vode;
Če ne boš ji prilivala, Jaz ji bodem prilivala?
Se gotovo posuší. Svetle svoje solzice.

Národná.

95. Slovo.

Draga Minka, bodi zdrava!
Čez planine se podam!
Predno solnce spet priplava,
Za seboj naš hrib imám!

Grenke solze bom prelival,
Žalost trla bo srcé;
In kjerkoli bom prebival,
K tebi stezal bom roké.

Saj ljubezen naju veže
Čez dofine, čez goré!
Če okó te ne doseže,
Pa doseže te srcé!

M. Vilhar.

96. Moja pesem.

Moja pesem bo nosila
Tvojo hvalo križem svet,
'Z ust mladenčev se glasila
Bo še v času poznih let.

Iz solzá, ki so veséle
Mi rosile moj obraz,
Rože bodo razcvetéle,
Ko spet pride cvetja čas.

Iz solzá, ki so otožne
Zalivale mi okó,
Pa vijolice pobóžne
Pómład obrodíla bo.

S. Jenko.

97. Prošnja.

Da te ljubim, ti je znano,
Da me ljubiš, davno vem;
Kaj ogibaš se pred máno,
Odgovarjaš le očém?

Pusti strah in moja bodi,
V dar srcé ti podelim;
Bog nebeški sam naj sodi,
Kaj poklonil sem ti ž njim!

S. Jenko.

98. V tihi noči.

Pesem, pojdi miloglasna Ko zamišljena si pase
V noči plavaj tje do njé, S čuti sladkimi srcé,
Ko jo zvezde, luna jasna Pesem, tvoje žale glase
S spanja mirnega budé. Naj nje usta ponové!

S. Jenko.

99. V ljubem si ostala kraji.

V ljubem si ostala kraji,
Jaz pa šel sem daleč preč;
Morebiti sreča naji
Oh, ne združi nikdar več!

Ves čas, kar si mi odvzeta,
Štejem ure, štejem dni;
'Z ur so mesci, z' dni so leta,
Mes'cev, let pa konca ni!

Pomlad se na zemljo vrne,
Petje slavcev se zbudi,
V cvetje zemlja se zagrne;
Za-me pa pomladi ni!

S. Jenko.

100.

Tak si lepa, kakor zora,
Ko pripelje beli dan,
Da zbudi zelena gora
Se iz težkih nočnih sanj.

Da glavé dviguje cvetje
In obrača v njo oči;
Da po vejah glasno petje
O ljubezni zadoni.

Draga! bodi zora meni,
Oznanjuj mi lepši čas;
Žalost mi iz prs odženi,
Zbudi v ustih pesmi glas!

S. Jenko.

101. Vabilo.

Ljubica, pojd' z menój,
Lepa je noč nocój,
Bova svat'vála.
Luna naj bode mi
Priča molčéča,
K' plesu naj gode mi
Voda šumeča,
Zvezde pa zláte
Pridejo v svate;
Nič se nikár ne boj,
Pojdi le pojd' z menój!

S. Jenko.

102. Prošnja.

Ne skrivaj ljubezni presladke, dekle!
Ki sama se vkrade v nedolžno srcé.
Ljubezen je bila, ljubezen še bo,
Ko mene in tebe na svetu ne bo.

103. Sporočilo.

Luna tiha, bleda,
Mila si soseda,
Poleg drage ti!
Plavaj tja za gore,
Sijaj jej do zore,
Ko se probudi

Vmiri milo, drago,
Vtési srce blágo,
Da za njo gorim,
Da jo srčno ljubim,
V zakon da jo snubim,
Da za njo živim.

Kaj poreče mila,
Bodeš mi odkrila?
Težko čakal bom!
Luna bleda, tiha,
Po njej srce vzdíha,
Spelji jo v moj dom!

Poleg češkega poslovenil Sr. Stegnar.

104. Roža.

Sred vasi so lipe trí,
Hišica pri njih stojí.
Hišica leséna je,
Roža zlata v njej cvetè.

Zá-me roža ta cvetè,
Zá-me le, za druge ne.
Kdor bo trgal rožo to,
Dal mi bo rosó glavó.

S. Jenko.

105. Slovo.

Adijo! le zdrava ostani,
Podaj mi še enkrat roko,
Na mene nikar ne pozabi,
Čeravno drug ženin tvoj bo.

Ne bodem ljubezni te prosil,
Ne bodem te prosil roke,
A v prsih jaz bodem te nosil
In s tabo ločitve gorje.

Spominjaj se, da sva goreče
Ljubila se tudi midva;
Spominjaj se najine sreče,
Če moreš brez tihih solzá.

Oh kolikrat poljubovala,
Si ti me, presrčno dekle!
Nikdar pa se nisva vprašala,
Ljubiti se smeva, al' ne.

Le kadar boš sama sedela,
Naj stopim ti jaz pred oči,
Le kadar boš sama slonela,
Spominjaj preteklih se dnij!

Obljubljena roka je bila,
Obljubljeno bilo srcé,
Vender pa se bova ljubila
Do zadnjega, zadnjega dné.

106. Rožica.

V dolini tihí selo je,
Cveteva v njem kraljica rož,
Lepôta nje preseza vse,
Njej sestre daleč ne doboš.
Ko pridem tja pred nje obraz,
Ne vem kako se mi godí.
Zamaknen gledam rožo jaz,
Prostost srca, oj kje si ti?
Kraljica rož, prekrasna stvar,
Da nisem videl te nikdar!

107. Noč je jasna.

Noč je jasna, mesec sveti,
Meni spati moči ni.
Njej ljubezen razodeti
Vroče mi srce veli.

Steza vede k nje me hiši,
Vprašati je grem tako:
Če mi srčno prošnjo usliši,
Ker udán sem jej zvestó?

Vem da sladko me objame,
Stisne k sebi na srcé,
Saj le záme, ój le záme
Žije vsa dobrota nje!

108. Sila spomina.

Drug ti je v skrbno nastavljen mreže
Nestanovitno zasačil srcé;
Vendar na mene še nekaj te veže,
Kaj da je, komaj med nama se vé.

Marsikdaj se govorica ti zmeša,
Ko me zagledaš med drug'mi ljudmí,
Marsikdaj tvoje oko me pogreša,
Iščes okoli me s plašnim' očmí.

Večkrat, ko vtrujena praznega hrúpa,
V misli zamáknena sama sediš,
Vsili v spomin se ti pevec brez upa,
Stari čas skoraj nazaj si želiš.

Marsikdaj, ko ti tvoj ljubi zapoje,
Sreče v ljubezni se baha vesel,
V srce te zbádajo pesmice moje,
Ki jih od njene nesreče sem pél.

Sama sodila si prej me nemilo,
Sama še zmerom me sodiš ostró;
Pravijo vendar, da slábo plačilo,
Kdor me pri tebi zatoži, dobó.

Trdna med nama vzdiguje se stena
'Z brezna globoc'ga do strmih nebes;
Vendar želj skrivnih ne vdrža plaména,
Da bi ne mogel on švigniti čez.

Ne pozabíti jih so te prosili
Drugi, ne moje prevzetno srcé;
V mislih ti níso, al' mene po sili
Pómnila bodeš do zadnjega dné.

109. Zapuščena.

Je za družega dekleta
Zdaj ljubezen tvoja vnéta;
Jezik ji lažnjiv' obéta,
Jo peljati pred oltar;
Bog te obvar'!

Da prisegel si, obljúbil,
Da boš mene sólo ljubil,
Da ne boš ti druge snubil,
Ni ti v mislih več nikdár,
Bog te obvár'!

Da srcé, ki je gorélo
Le za té, življenje celé
Nikdar več ne bo veselo,
Kaj je tebi téga mar'?
Bog te obvár'!

Bog obvár' te zdaj in vedno,
Bog obvár' te z ljub'co čedno,
Bog meu' uro daj poslednjo
Predno grésta pred oltár,
Bog te obvár'! —

110. Izgubljena vera.

Nebeško sijejo oči,
Ko so sijale prejšnje dni.

Rudeča lica zorno še
Cvetéjo, ko so prej cvetlè.

Se usta sméjejo ko pred,
Sladkóst ní manjša 'z njih besed.

Otémnil ní ga časa beg,
Nič menj ní bel prs tvojih sneg.

Život je tak, roké, nogé
So kakeršne so prej bilé.

Lepota, ljubeznjivost vsa
Je, kakeršna je prej bilà.

Al' vér'vát' v tebe moč' mi ni,
Kakòr sem ver'val prejšnje dni.

Le svéta, čista glórija,
Ki vera dá jo, je prešla.

En sam pogléd je vzel jo preč,
Nazaj ne bo je nikdar več.

Ak' bi živela vekomej,
Kar si mi b'là, ne boš naprej.

Srcé je moje b'ló oltar,
Pred bogstvo ti, zdaj — lepa stvar.

Prešeren.

III. Kam?

Ko brez mirú okrog divjám,
Prijátli vprašajo me, kam?

Vprašajte raj' oblak nebá,
Vprašajte raji val morjá,

Kedár mogóčni gospodar
Dreví jih sem ter tje vihar.

Oblak ne vé in val ne kam,
Kam nese me obup, ne znam.

Samó to znam, samó to vem,
Da pred obličje nje ne smem,

In da ní mesta vrh zemljé,
Kjer bi pozabil to gorjé!

Prešeren.

112. Svarjenje.

Stoji, stoji tam lipica,
Pod lipo hladna senčica;
Pa v senci miza kamnata,
Na štiri vogle rezana.

Okoli mize stólici,
Prélepi stoli rezani;
Na stolih fantje mi sedé,
Med fanti déklice mladé.

Vesele pesmi si pojó,
Pijejo vinčice sladkó;
Prijazno se pomenkvajo
In samski stan obrekvajo.

Že priletela tičica,
Oj drobna tica pisana.
Že sedla je na lipico,
Zapela tako pesmico:

„Devičice, noričice,
Če fantom vse verjamete;
Vam beli grad obetajo,
Pa črne kajže nimajo.

Vesele pesmi vam pojó.
Vam vince točijo sladkó;
Ve z njimi se pomenkvate,
In samski stan obrekvate*.

»Le pazi, pazi, tičica!
Oj, drobna tica pisana:
Če fantje tebe vjamejo,
Ti zlato perje spulijo**.

»Če meni perje spulijo.
Življenja mi ne vzamejo;
Jaz novo perje spodredim,
In spet v zeleni log zletim.

Tam bom po vejah letala,
Dekletom milo spevala:
Jaz sem ostala pisan tič,
Oj ti pa nisi več deklíč!

Národna.

113. Zagorska.

Bom šel na planince,	Zagorski zvonovi
Na strme goré,	Premiló pojó;
Bom slišal od dalječ	Ne mara, preljubo
Zagorske zvoné!	K pogrebu nesó.

Pa če jo nesèjo,
Le naj jo nesó,
Saj dlje je ne bodo,
Da ne b' šel za njo!

Zvoniti bom rekel,
Kropiti pa ne,
Kropile jo bodo
Le moje solzé!

Zagreble jo bodo
Le moje roké,
Pa h grobu sadil bom
Cvetice lepé.

Med lepe cvetice
Naj mene ložé;
Saj vem, da mi počí
Na grobu srcé!

Národ na.

III.

Napitnice.

114. Zdravica.

Prijatli! obrodile
So trte vince nam sladkó,
Ki nam oživlja žile,
Srcé razjasni in okó,
Ki vtopi,
Vse skrbi,
V potrlih prsih up budi.

Komú najprej vesélo
Zdravičo, bratje, č'mo zapét'?
Bog našo nam dežélo,
Bog živi ves slovenski svet,
Brate vse,
Kar nas je
Sinóv sloveče matere!

V sovražnike 'z oblakov
Rodú naj naš'ga trešči grom!
Prost, ko je bil očakov,
Naprej naj bo Slovencev dom;
Naj zdrobé
Njih roké
Vse sponé, ki jih še težé!

Edinost, sreča, sprava
K nam naj nazaj se vrnejo:
Otrok, kar ima Slava,
Vsi naj si v róke sežejo,
Da oblast
In z njo čast
Ko prej, spet naša bode last!

Bog živi vas Slovenke,
Prelepe žlahtne rožice;
Ni take je mladenke,
Ko naše je krvi deklè;
Naj sinov
Zarod nov
Iz vas bo strah sovražnikov!

Mladen'či, zdaj se pije
Zdravica vaša, vi naš up!

Ljubezni domačije
Noben naj vam ne vsmrti strup,
Ker zdaj vas,
Kakor nas
Jo srčno branit' kliče čas!

Živé naj vsi narodi,
Ki hrepené dočakat' dan,
Da, koder solnce hodi,
Prepir iz sveta bo pregnan;
Ko rojak
Prost bo vsak;
Ne vrág, le sosed bo meják!

Nazadnje še, prijatli,
Kozarce záse vzdignimo,
Ki smo zato se zbrat'li,
Ker dobro v srci mislimo;
Dokaj dni
Naj živi
Vsak, kar nas dobrih je ljudi!

Prešeren.

115. Starček.

En starček je živel
Na vinskih gorah,
So prav'li je b'lo na Dolenjskem.
Da rad je on držal
Kozarček v rokah —
Zahajal k prijatlom je pevskim.
Ko ura pa pride,
Ločitve je čas,
On vzame kozarček
In reče na glas:
Oče nebeški glej,
Še en kozarček zdej,
Hvalo bom vekomaj, vekomaj pel.

Ko sodbe čas pride,
Zveličan' hité
K veselju, svitlobo obdani.
Bog oče na tronu
Pa gleda vrsté,
Se k Petru obrne po strani:
Glej doli še eden
Za vratmi stoji

Z rudečim obrazom,
Ga nekaj skrbi.
Peter ga pripelja,
Toži srdito ga:
Tega gospod le dol' v brezno pahni.

Peklenšč'ki so zanj'ga
Grmado zak'ril,
Najhujše orožje priprav'jo.
Že zdavnaj bi radi
Ga v kremplje dobil',
Bi z vodo napajal' ga radi.
Ker vince je ljubil
Je služil hudič',
Mu bomo zakur'li,
Da joj bo in krič.
On bo za vsak bokal
Oster odgovor dal,
Dosti je tukaj od njega že prič.

Glej starček ves zgrevan
Pred tronom stoji,
Bog reče vesele besede:
Pojd' notri k veselju
Zdaj večnemu ti,

Pravični le sam ga posede,
Pač pil si na svetu
Le vince ti rad,
Zató saj vstvaril
Sem trtice sad.
Piti vesel ga sme,
Kdor ima čist' srcé,
S'cer si življenja je večnega tat.

Bog oče zdaj Petru
Prijazno pové,
Da sabò naj starčeka pelje.
Naj vinca natoči
Mu s trte sladke,
'Z nebeškega soda veselje.
Z obema rokama
Je kup'co prijel,
Jo kvišku povzdigne
In reče vesel:
Oče nebeški glej,
Še en kozarček zdej,
Hvalo bom vekomaj, vekomaj pel.

116. Veselje Štajerca.

To je veselje Štajerca,
Če Bog mu sladko vince da:
Juhé! juhé! zajucka rad,
Se žalosti ni treba bat'.

Ko zima jemlje že slovó,
Obreže Štajer'c trs lepó;
Juhé! juhé! šparon, reznik,
Boš dal nam grozdja spet velik'.

In ko spomlad prihaja že,
Vesel v vinograd Štajer'c gre:
Juhé! juhé! z motkoj kopá
Okoli trsa svojega.

In kadar grozdje odcveti
Se zopet Štajerc veseli:
Juhé! juhé! zdaj vezat gre
Z rženo slamo trsovje.

In ko se čriček oglasi,
Srce se Štajercu smeji:
Juhé! juhé! skor gremo brat',
Bom težke brente nosil rad.

In kadar pride Martin svet,
Pogleđa Štajer'c v svojo klet:
Juhé! juhé! žlahtno blagó,
Zdaj boš mi žule célilo!

O Bog te živi, ljubi brat!
Da b' ga še pila dostikrat:
Juhé! juhé! radujmo se,
To so navade Štajerske.

Oj ti dežela Štajerska,
Da b' vsekdar bila blažena!
Juhé! juhé! tud' za naprej
O mili Bog! na nas poglej!

Orožen.

117. Napítnica.

To žlahtno vinsko kapljico
Zdaj hočemo popiti,
Zavezo staro bratovsko
Želimo ponoviti;
Na zdravje pij ga bratu brat,
Da bi veseli bili!
Znabiti da je zadnjikrat,
Da vkupaj smo ga pili!

Teškoči čas beži ko zvir,
Nam kratko da živeti,
In naglo hoče ljubi mir
Nam ljuta smrt zatreti;
Zato ne dajmo dolgo stat'
Te čaše, bratje mili!
Znabiti da je zadnjikrat,
Da vkupaj smo ga pili!

Sem zmiraj verno ljubil vas,
Če tud' ni b'lo poznati:
Do vas je srce vsaki čas
Gorelo, dragi brati!
Al' danes dajmo se spoznat',
Da smo si dobri bili —
Znabiti da je zadnjikrat,
Da vkupaj smo ga pili!

In pride dan in pride noč,
Spet v kolu bomo stali,
In desne roke si drugoč,
Ko stari bratje dali;
Zapeli bomo tistokrat:
Oj hvala, Oče mili!
Saj ni biló še zadnjikrat,
Ko vkupaj smo ga pili!

118. Šent-Urbanova.

Preljubi sveti Urban,
Ti dober naš mejaš,
V goricah ti stanuješ,
In žlahtno grozdje 'maš;
Le zori ga — in medi ga
(Boš dal nam dober mošt).

Veselo te na hribci
Vsak kmetič počasti;
Okol' podobe tvoje
Rad brajdo naredi.
Le varji nam — oskrbi nam
(Gorice žlahten sad).

Vsak priden kmetič skrbno
Vinograd okopá.
In k svetemu Urbanu
Se v gor'co rad poda;
Pogledat gre, kak kaže se,
(Al čepek še drži)?

Iz gor'ce v gor'co gleda,
Al Urban zeleni;

Vesel mejašu kaže,
Kdar zelen plašč dobi.
Povabi ga, da b' v hramek šla,
(In pila vsak en glaž).

Po svetem Mihaelu
Trgatev dobra je,
O svetemu Martinu
Pa vince krsti se;
Le pijmo ga, hval'mo Boga,
(K' nam dóbro vince dá).

Na zdravje vseh Slovencev
Naših prijateljev,
Posebno pa Dolenjcev
Urbana sosedov:
Nalijmo mi, popijmo vsi,
(Slovence Bog živi)!

Národna.

119. Šentjanževc.

Ljubezen večna vstvar'la vse,
Ljubezen nas živi,
Po bratovsko ljubiti se
Svet Janez nas uči.

Pijmo Šentjanževca,
Da bo prav srečno
Življenje vsakega
Zdaj in na večno.

Ljubezni srčne vinčice
Za zdravje že velja,
Zatorej blagoslovi se
In nam se piti da. Pijmo itd.

Janezu se strup je dal
In ni onesrečil ga.
Da nam tud' hasni ta bokal
Naj bo zdravica ta. Pijmo itd.

Veselje le med nami je,
Se žalost nas boji,
Prijaznost nas objema vse
Svet' Janez jo krepi. Pijmo itd.

Se snidejo prijatelji
Prav dobre volje bit',
Tud' morajo v začetku si
Zdravico to napit'. Pijmo itd.

In kadar jemljejo slovo,
Ne sme pozabit' se,
Ko že roke podajajo
Napit' zdravico še. Pijmo itd.

120. Majolika.

Majol'ka bod' pozdravljena,
Ker z vincem si pripravljena,
Majolka, majolka,
Majol-majol-čica
Majolka, majolka,
Majol-majol-čica.

Od zunaj lepo pisana,
Od znotraj z vincem zlimana,
Majolka itd.

Ker vince rad' imamo,
Majolčico štimamo,
Majolka itd.

Le primi jo za roče,
Naj teče, dokler hoče,
Majolka itd.

Tud' sosed naj je pije,
Da žlahtno vince vžije,
Majolka itd.

Majolka, kaj si st'rila,
Da si nas napojila?
Majolka itd.

Zdaj se ti poslovimo,
Da pamet' ne zgubimo,
Majolka itd.

Če Bog da, spet veseli
Še večkrat bomo peli:
Majolka itd.

Národna.

121. Prememba.

Kdo bi zmirom tužen bil?
To ne more biti,
Bog je pamet mi delil,
Tužnost razpoditi.

Pride čas, da se solzim,
Rajši pa se veselim,
Kakor znam si kratim čas;
Kaj to mika vas? —

Kdo bi zmirom bil vesel?
To ne more biti! —
Ko bi tudi zmirom pél,
Žalost mora priti;
En čas voljno potrpim,
Preveč pa se ne solzim,
Iščem spet si kratek čas,
Kaj to mika vas? —

Kdo bi zmirom vodo pil?
To ne more biti! —
Zdravje lahko bi zapil,
Znal bi oslabiti;
Grešni svet je utonil
Vodo nam je pokazil,
Toraj se mi gabi včas',
Kaj to mika vas! —

Kdo bi zmirom vince pil?
To ne more biti! —
Bog je vinčece delil
Zdravje nam trditi;

Če ga piješ pametno
Zdravje ohranilo bo;
Jaz ga tudi pijem včas,
Kaj to mika vas? —

Kdo bi zmirom bil doma?
To ne more biti!
Želja moj'ga je srcá:
Med prijatle iti.
Nič doma ne zamudim,
Tud' krivice ne storim,
Iščem v tujs'ni kratek čas;
Kaj to mika vas? —

Zmirom tud' ne grem okol',
To ne more biti;
Dela 'mam doma dovolj,
Moram ga storiti.
Urno delam, kadar je,
Prej dovršim zvesto vse,
Potlej iščem kratek čas;
Kaj to mika vas? —

Vse na zemlji se zmeni,
To že mora biti;
Božja volja to stori,
Glasno nas učiti:

Da bo prišla temna noč,
Nam več delat ne bo moč,
Pride večnost, mine čas,
To naj mika nas! —

Dragotin Ripšelj.

122. Kdaj moramo piti.

V jeseni mor'mo piti,
To je najlepši čas;
Takrat zori nam grozdja kri,
In vinček nam najbolj diši,
V jeseni mor'mo piti! —

Po zimi mor'mo piti'
Po zimi mrzlo je;
Takrat nas greje grozdja kri,
In vinček nam prav dobro stri,
Po zimi mor'mo piti! —

Po letu mor'mo piti!
Po letu vroče je;
Takrat hladi nas grozdja kri,
In vinček nam spet dobro stri,
Po letu mor'mo piti! —

V pomladi mor'mo piti,
Ker je veselo vse!
Takrat diši nam grozdja kri
In vinček nas oveseli,
V pomladi mor'mo piti!
Zatorej le ga pijmo,
Kjerkoli ga dobimo!
Kdarkolj diši nam grozdja kri,
Nam vinček tudi dobro stri,
Le pametno ga pijmo! —
Bogu se zahvalimo,
Ker nam ga rasti da!
Da prizori nam grozdja kri,
In vinček da nam dobro stri,
Bogu se zahvalimo.

Dragotin Ripšelj.

123. Poliček.

Jaz in poliček se rada imava,
Če se sovraži in tepe ves svet
Midva se rada za mizo podava,
Boga častiva in začneva pet':
V žil'ce mi teče, nič mi ne reče,
Mladim in starim daje pomoč.

Drugi pa radi dekleta imajo,
Delo pustijo ležati na stran,
Ženam pa lepe besede ne dajo,
Milo zdihujejo noč ino dan:
Vince popijem, ga drugič nalijem,
Kup'co natakam, da spraznim bokal.

Če me vse hude težave črtijo,
Žalost, trpljenje in hudo vreme,
Če me prijatli trpeti pustijo,
Vince popijem, pozabim na vse:
Vince je sladko, teče prav gladko,
Me vselej tolaži in daje moč.

Vinca ne morem tak' dolgo pustiti,
Dokler se gibljem in dihati znam,
Kadar mi začne za dušo zvoniti,
Več ne bom želel odpirati hram:
V jamo me djali in zakopali,
Vince pa pili potem bodo drug'.

Mrtvi ne pijo ne vode ne vina,
Truplo počiva, al' duša živi,
Da bi gledali božjega sina
Enkrat po smrti vsi tudi mi:

Da bi veseli vekomaj peli
Tamkaj vsi skupej v nebeškem raji!

124. Veseli hribček.

En hribček bom kupil,
Bom trte sadil,
Prijatle bom vabil,
Še sam ga bom pil.
Sladko vince piti to me veseli.
Dobre volje biti svoje žive dni.
Svoje žive dni, — brez vse skrbi,
To me srčno veseli.

Tam gori za hramom
En trsek stoji,
Je z grozrdjem obložen,
Da komaj drži.
Sladko vince piti i. t. d.

Že čriček prepeva,
Ne more več spat';
V trgatev veleva,
Spet pojdemo brat.
Sladko vince piti i. t. d.

Konjiči škrebljajo
In vozjo težko,
Ker vince peljajo,
K' je močno sladkó.
Sladko vince piti i. t. d.

Prelepo rumeno,
Kot čisto zlató;
Le pijmo pošteno
Prežlahtno blagó.
Sladko vince piti i. t. d.

Po stari pomnožena.

125. Dolenjska zdravica.

Prijatli zdaj vesel' bodimo,
Težave, skrbi pozabimo;
Najlepši je dan
Za dolenjsko stran:
Čast Bogu za tó recimo.

Le bodite Gorenjci u snežninah
U svojih gorah in pečinah
Žalostno je vse,
Kamor ozrem se,
Po vaših gorah in pečinah.

Vse drugač Dolenjcem solnce sije,
Kol'korkrat brez skrbi zavpije:

Ljubi bratec naš,
Vzemi v roke glaž
In pij na zdravje tovaršije.

Tukaj se život redi in pase,
Kjer nam vinska trta rase;

Sladek je njen sad,
Vsak ga vživa rad,
In gre tebi in meni v lase.

Le primi bratec kupico v ročico
In trdi z nami dolensko pravico!

Čisto ga izpij,
Pa naprej nalij,
Saj imaš modro glavico.

Národna.

126. Gorenjska zdravica.

Bratci veseli vsi,
Pesem zapojmo mi,
Od vinca sladkega,
Ko solnce čistega.

Kup'ce nalijmo si,
Vun ga popijmo vsi!
En glažek al pa dva,
To nam korajžo da!

Kadar pri miz' sedim,	Kadar pa vinca ni,
Glažek u rok držim,	Takrat me vse boli,
Srce se mi smeje,	Vince mi zdravje dá,
Oj kakšno veselje.	Ker moč u seb' imá.

Kadar pa d'nárcev ni,
Kaj pa nas to skrbi?
Kredó krčmar še 'ma,
Bratci le pijmo ga!

Gorenjska.

127. Zdravica za Slovence.

Slovenč Slovenca vabi :	Vinógrad obdel'vati
Ce se ti pit' ne gabi,	Sloven'c vsak mora znati;
Pa pridí v gor'co k nam,	Kdor delal prav ne bó,
Smó dobre volje tam.	Naj piže le vodó.

Bomo enó zapeli,	Tud trte se solzijo,
Da bomo prav veseli ;	Da vince nam rodijo ;
Vsa žalost naj nehá,	Naj tudi se poti,
Kjer vince je domá.	Kdor vince pit' želi.

Visoke so goríce,	Po pameti ga pijmo
In zlahtne so trtice,	Da pamet' ne zgubímo,
Ki pri nas rastejo	Kak grdo bi pač b'lo
In vince dajejo.	Ne znati kam domó.

Kdor vince prav uživa, Zdaj kupice nalimo,
Veselje v srce vliva; Na zdravje t voje pijmo,
Če srce dobro ni, Ki si povabil nas,
Ga vince le skazi. Da nam je kratek čas.

Napij še ti zdravico
Za družbe veselico;
Če prazen bo bokál,
Boš pa za druž'ga dal!

Slomšek.

128. Dolenjska.

Pridi Gorenj'c!	Brati nas rod,
Z mrzle planine,	Brati nas Sava;
Vabi Dolenj'c	Pridi na brod
V gorke doline;	Krški s Triglava:
Mrzel je led,	Bratec, bod' moj!
Pridi se gret!	Pij ga z menoj.
Solnce gorkó	Trtá rodi,
Tukaj nam sija,	Trud pozabimo,
Trta ljubó	Vince blišči,
Gór se ovija,	Slovenцем napimo,
Vince z goré	Bratom okrog:
Greje srcé.	Živi jih Bog!

B. Potočnik.

129. Oda vinski trti.

Zdrava bodi draga trta,
Necenljivi dar nebes,
Kras gorice, slava vrta,
Zemlji najsvetejši les,
Večih čud ne dela luna,
Solnce nima te moči,
Nima take sile struna,
Ko rodiš jo trta ti.

Ti ozdraviš srca rane,
Bolečine utopiš,
Tebi žalost se ogane
Ti obupe odpodiš.
Ti unameš čut nebesen,
Dvigneš duha v zvezden zrak,
V prsih zbujaš sladko pesen,
Čela razvedriš oblak.

Ti gostiji radost daješ,
Si na piru prvi svat,
Ti na plesu pete maješ,
Zvezi vtisneš ti pečat.
Zora mu iz lica sije,
Kogar ljubiš, trta ti,

Kadar druge zima brije,
Kresen žar mu vžiga kri.

Gladko, kakor val po cvetu,
Mu življenja tok šumlja,
Zdravje pije vsemu svetu,
On sovraštva ne pozna,
Starček, kakor srna skaka,
Ti ga trta pomladiš!
Reva mine siromaka,
Sanja si kraljevi bliš.

Cvetje seješ ti v pustino,
Razsvetliš tamote kraj,
Zemljo sicer solz dolžno
Premeniš u sladek raj.
Ni jim mere, ne števila,
Kar učiniš čudnih del;
Komaj pevec bi Ahila
Tvojo hvalo vso prepel.

Torej, trta! zdrava bodi,
Rodi vince, ko doslej!
Večni točo ti odpodi,
On te s toplim solncem grej!

130. Napitnica.

Pijmo ga, pijmo,

Dokler živimo,

Saj ne dobimo

Kaplje ga tam!

Vince rumeno,

Čisto in sladko

Teče prav gladko;

Pijmo ga le!

Pijmo ga, pijmo,

Dokler živimo,

Saj ne dobimo

Kaplje ga tam!

Vince iz glave

Sitne zabave,

Grenke težave

Vedno podi!

Pijmo ga, pijmo,

Dokler živimo:

Saj ne dobimo

Kaplje ga tam!

Le ga nalijmo,

Le ga popijmo,

Le ga požgimo

Polni bokal!

M. Vilhar.

131. Vinska trta.

Na svetu lepše rož'ce ni

Kakor je vñnska trta;

Po zimi spi, po let' cveti,

Jesen sode nataka.

Tud' druge rožice cveté,
Nobena ni tak žlahtna;
En čas cvetó, se posušé,
In minejo brez sadja.

Po hribcih je nasajena,
Od solnčica obs'jana,
Od kmetiča obrezana.
Od Jezusa dar'vana.

Nobene svete maše ni,
Da bi ne b'la dar'vana,
Nobene dobre volje ni,
Da bi ne b'la spošt'vana.

Naše srce razveseli,
Povzdigne nam veselje,
Tud' slabim svojo moč deli,
Tolaži naše želje.

Otrokom sladko grozdje da,
Možem pa dobro vino,
Za vsacega veselje 'ma,
Zato jo vsi častimo.

Kak' sladko je, pokus'mo zdaj
Od vinske trte piti,
Bog ji še tudi zanaprej
Obilno daj roditi!

Stara predelana.

132. Zdravica Slovencev.

Bogu slava — ki nam dava
Žlahtno srago trsovo,
Glažke gen'mo, glas zažen'mo:
Naj Slovenci živijo!

133. Napitnica.

Poleg navade stare
Društvo se zebalo je,
Bilo ne, bilo na pare,
Samo da veselo je.

Vzdignimo čaše visoko
Vzdihnimo 'z srca globoko;

Bog živi nam našega J.
Veselo mnoga leta!
[Zdaj ga pij, zdaj ga pij
Bratom na veselje.]

Národna.

134. Zdravica štaj. Slovencev.

Eno si zapojmo
Bratje, to vsi vemo,
Da vemo, da vemo:
Da Slovenci smo.

Kaj 'mo si začeli,
Vina 'mo si vzeli,
Da vzeli, da vzeli
Vina sladkega.

Kupice nalijmo,
Žlahtno vince pijmo,
Da pijmo, da pijmo,
Saj nam Bog ga da.

Pijte, kol'kor mor'te,
Vino je vse sorte,
Vse sorte, vse sorte,
Vino štajersko.

Da nam je priraslo,
Teče kakor maslo,
Da maslo, da maslo,
Vino štajersko.

Srce bo gorelo,
Lice bo cvetelo,
Cvetelo, cvetelo
Kakor rožica.

Skrbi da b' odišle,
Dobre misli prišle,
Da prišle, da prišle,
Od vina sladkega.

Čemu je vino v kleti,
Enkrat mor'mo vmreti.
Umreti, umreti
To ve vsaki sam.

Slovo daj tabernam,
Requiem aeternam.
Aeternam, aeternam
Bodo peli nam.

135. Zdravica.

Kozarce v roké,
Veselje v srcé
In pesem ganljiva pridrla
Ko tok bo iz gladkega grla —
Bo vse omečila
Bo vse pridobila
Duše mrtve.

Kozarce v roké
Razum pa v glave!
In misel velika postala,
Besedi se jasni bo vdala,
Bo vse predramila,
Bo vse pridobila —
Duše mrtvé.

Kozarce v roké
Pogum pa v srcé!
In moč se v telesu zakrita
V obupu, v žalosti pobita
Bo krepko zbudila,
Bo vse pridobila —
Duše mrtvé.

Kozarce v roké
Vzemite vrsté!

Razumnost resnici le pravi,
Srce pak priljubljeni Slavi;
In tuja bo sila
Na meji pustla —
Duše mrtvé.

Dr. L. Toman.

136. Napitnica.

Hajdmo ljubi brati,	Janezu napimo,
Dan se nam že krati,	Srečo mu želimo,
Kar tako ne stojmo,	Oče milostljivi
Eno si zapojmo.	Dolgo naj te živi.

Dokler smo še mladi,	I . . . naj pokaže,
Smo veseli radi,	Kak' se grlo maže;
Kadar starost dojde,	Potlej po navadi
Pa veselje pojde.	Pijemo vsi radi.

Kup'ce si nalimo,	I . . . težko čaka,
Pametno jih pimo,	Da si grlo zmaka,
Naj le gre okroglo,	Hitro dajte piti,
Dokler bode moglo.	Žejo pogasiti.

Sosed naš debeli,
Vam zdaj bomo peli,
Lepo ustanite,
Pit' se ne branite.

'mamo tud lesjaka,
Žej'n je kakór spaka,
Če ne damo piti,
Kure če moriti.

Sosedje, s planine
Pridejo vročine,
Mor'te jih gasiti,
Z vincem se hladiti.

Kdor 'ma zvesto ljub'co,
Sprazni polno kup'co,
Kdor pa ljub'ce nima,
Za pečjo naj kima.

I . . . stara klupa,
Piti se ne upa,
Čaka na povelje
Spolnit' svoje želje.

Kdor 'ma pridno ženo,
Sprazni kup'co eno,
Da bomo spoznali,
Da se z ženo hvali.

I . . . naš ta mlajši,
Piješ ga najrajši,
Glej da varno piješ
In se ne poliješ.

Sestrica preblaga,
Nam vsem si predraga,
Vrsta te zadela,
Pij, da boš vesela.

Tam je še en suhec,
Mrzel' 'ma trebuhec,
Vince te bo grelo,
Pij ga prav debelo.

Sestrica ta druga,
Ljubljena sopruga,
Tebi zdaj napijmo,
Da te počastimo.

Sestrica ta treka,	Ker je vince sladko,
Raj bi pila mleka,	Teče nam tak' gladko,
Pa tud' vince zdravo	Da sami ne vemo,
Ti ne pojde v glavo.	Kdaj domov še gremo.

Druge sem povabil,	Sveti luna bleda,
Sebe sem pozabil,	Nas svet Janez gleda,
Men' zdaj natočite,	Čas je, se ločiti
Zdravje mi napite.	In Šentjanžev'c piti.

Vsakemu zapeti	Zdaj pa še to zadnjo,
Nimam kje uzeti,	Kakor je navadno:
Cele tovaršije	Čast Bogu recimo,
Zdravju naj se pije.	Da se zahvalimo.

137. Kolospev.

Zapeli bomo kolospev,
Da bode vsak vesel,
Povzem' mo glase svoje,
Vsa družba naj zapoje
Veseli kolospev.

Veselja dost na svetu je
In lahko najde se,
Med seboj ga imamo,
Če kako pesem znamo,
Ki prav okrogla je.

Če pa blišči tud' vinčice,
Smo bolj veseli še,
Zatorej hoč'mo peti
In kup'ce v roke vzeti,
Le naj okroglo gre,

Na zdravje I . . . našega
Naj kup'ca ta velja:
Vse dobro ti želimo,
Na tvoje zdravje pij'mo
Sam Bog ti naj ga da.

Bogu se zahvalimo še,
Ki dal je vinčice,
Ker vinček da veselje,
Vse naše srčne želje,
Da bi ga pili še.

Národná.

= Es geht bei Rundgesang...

IV.

Razne.

138. V spomin Val. Vodnika.

V Arab'je puščavi	In miro nabira
Se tiček rodi:	Nevtruden vse dni,
V odljudni goščavi	Se vbada, se vpira
Sam zase živi.	Za smrt le skrbi.
So zvezde sestrice	Grmado z njih dela
Mu mesec je brat;	Prileten samčè,
Ni dano mu tice	Ko pride smrt bela
Si ljubico zbrat.	Na nji se sežgè.
Zanj družba ne mara	Ven plane 'z plamena
In on ne za njó;	S svitlobo obdan.
V samoti se stara	Sloveč'ga imena
Mu leta tekó.	Ptič Fenis na dan.
Najslajše dišave,	Tak pevec se trudi
Ki zanje sam vé;	Samoten živi,
Najžlahtniše trave	Se v slavi, ko zgrudi
Kadila dragé	Za smrt, prerodi. —

Dr. Prešeren.

139. Slovenska zgodovina.

Bridka žalost me prešine
Pri spominu domovine
Vsemu svetu nepoznane,
Od nikogar spoštovane.

V zlatih črkah v zgodovini
Se beró narodov čini,
Le od našega ni glasa,
'Z prejšnjega, ne zdanj'ga časa.

Kdo spominja se nekdanjih
V revni zemlji pokopanih?
Tiho bori vnuk koraka
Čez grob borega očaka.

In ko ura nam odbije,
Črna zemlja nas pokrije,
Kdó bo še po nas poprašal,
Kdo se z nami bo ponašal?

Kako rod za rodom gine,
To povest je domovine
Vsemu svetu nepoznane,
Od nikogar spoštovane.

S. Jenko.

140. Himna na Vodnika.

Tvoja struna je zapela,
Domovina se zavzela,
Srca vsa je vnel nje glas.
Noč morilna je zbežala
Nevmerjoča ti ostala
Bode slava večni čas.

V pevskem raji zdaj zahaja,
Ki Slovence nas navdaja
Tvoj'ga duha silna moč;
In Slovenija krog glave
Ti ovija venec slave,
Venec vedno neven'joč.

Dr. Lovro Toman.

141. Na dr. Prešernovem grobu.

Ko zvezde luč, poprej nikdar poznane,
Prisvetil je tvoj duh nam iz noči!
„Al roži so le kratke ure dane“:
Za teboj zgodaj nam oko rosi
Na grob, kjer tvoja struna mila, je omol knila.

Al tvoj pepel naj tihi mir pokriva,
Da ravno hitro vzet, veliko si končal,
Objema te mladika večno živa;
Dokler svoj jezik bo Slovan poznal,
Bo srce tvoja struna mila, mu budila.

Fr. Levstik.

142. V spomin Prešernu.

V logu domačem na lipovi veji
Slavec od zore do mraka je pel,
Čul se v dobravi še glas ni mileji,
Vtihnile sape so, ko je začel.

Videl, da brate so sponse žulile,
V mreži slepote je slišal njih stok;
Videl v temnici sestrice premile,
Slišal neveste zgubljene je jok.

To mu je vsekalo rane krvave,
To je ranilo njegovo srcé;
Sam'c je obletal domače dobrave,
Samec obhodil snežene goré.

Pesmi prepeval je žale in mile
Od domovine nesrečnih sinov,
In od ljubezni sladkosti in sile,
Ki umorila ves up je njegov.

Da zalez'vale povsod so ga sove,
Sivi kragulji preganjali ga,
Vendar budil je domovja sinove,
Vendar razbil je oklepe duha.

Rojstvo doživel je zvezde nebesne,
Videl je solnca svobodnega kras;
Znebil veselo vezi se telesne —
Joka po njem se zdaj lipa na glas.

Fr. Ceguar.

143. Pobratimija.

Naj čuje zemlja in nebó
Kar dan's pobratimi pojó:
Naj se od ust do ust razlega,
Kar vsak med nami dan's prisega:
Da srce zvesto, kakor zdaj,
Ostalo bode vekomaj!

In če ločenja pride čas
Na razne pote žene nas,
Tu na, pobratim, roko mojo,
Ti pa podaj desnico svojo:
Da srce zvesto, kakor zdaj,
Ostalo bode vekomaj.

Beseda dana vez veljá;
Ne moč zemlje, ne moč nebá
In ne peklá ognjena sila
Vezi ne bode razrušila:
Saj srce zvesto, kakor zdaj,
Ostalo bode vekomaj!

S. Jenko.

144. Vse mine.

Kje so moje rožice,
Pisane in bele,
Moj'ga srca ljubice;
Žlahtno so cvetele?
Ah spomlad je šla od nas,
Vzela jih je zima, mraz.

Kje so moje ptičice,
Kam so zdaj zletele,
Oh nedolžne pevčice,
Kak so žvrgolele?
Zanjke b'le nastavljene,
Tice so se vjele vse.

Kje je hladni potok moj,
Kjer sem se sprehajal,
Kjer skušnjav nevarni boj
Mene je obdljal?
Vel'ka, vel'ka suša b'la,
Zemlja je popila ga.

Kje je moja utica,
Utica zelena,
Kje je hladna senčica
Z lipice spietena?
Hud vihar podrl je njo,
Oh zelena več ne bo.

Kje je tista deklica,
V vrtu je sedela,
Lepa kakor rožica
Pesmice je pela?

Hitro, hitro mine čas,
Mine tudi lep obraz.

Kje je fantič zdaj vesel,
Ki je to prepeval,
Da bi enkrat še zapel,
Kratek čas nam delal?
Hitro, hitro mine čas,
Ah, ne bo ga več pri nas!

Orožen.

145. Žalosten glas zvonov.

Pojo, pojo zvonovi	U gradu gospodična
Od daljnih dveh strani,	Je zapustila svet,
V bel' dan done glasovi,	V cvetlicah bledolična
K' ga zarija zlati.	Leži mladosti cvet.
U gradu začrnelem	U samostanu druga
Glasi se prvi don;	Prisego govori,
Pa v samostanu belem	Zvesto ljubit' sopruža.
Odpeva drugi zvon.	Ki v nebu ji živi!

Pojo, pojo zvonovi,
Dveh src je mir otet.
Slovo jemljó zvonovi:
Bog te obvari svet!

146. Življenje.

Potovanje, bratje,
Je naše življenje,
Mož modrih od nekdej
Je to govorjenje,
Skoz ktere dežele
Pa pot nas peljá,
Naj pesmica moja
Na znanje vam dá.

Po travnikih prva
Nas písanih pelje,
Marjet'ce, zlatice
V stezice nam stelje;
Otroci brezskrbni
Po travci tekó,
V rumenkaste lasce
Cvetice pletó.

Mladen'čev, deklíčev
Je druga dežela,
Razlega se petje
Vesel'ga krdela;

Si delajo sanje
Od zlatih gradóv,
Pa skušnje jim manjka
Modrosti daróv.

Po tretji hladno je,
Gre pot čez višave,
Se kri umiri, se
Razjasnijo glave;
Se trudijo z delom
Postavni možje,
Sad truda berejo,
Za prihod skrbé.

Čez gole vrhove
V četrti so pota,
Je mrzlo že srcu,
Ne greje gorkota;
Pa starčekom kmalo
Dežele je kraj: —
Tako je na zemlji
Le kratek naš raj!

147. Prašanje — odgovor.

Povejte tovarši! kaj mi smo na sveti?
Kaj naši nameni in kaj nam početi?
Prijatli predragi, popotniki smo,
Iz tuje dežele v domačo gremo!

Povejte, kaj ljubi, je naše življenje,
Zdaj dobro, zdaj slabo in zgol spremenjenje?
Življenje je cesta, čez plan, čez goré,
Ga naglo zapelje, kdor pota ne vé!

Povejte, preljubi, kaj čas nam pomeni,
Ki naglo nam teče v hitrosti ognjeni?
Čas voz je nemirni, nenehom' drdrá,
Se nikdar ustavit', obrnit' ne dá.

Povejte kaj strasti, kaj pamet, kaj vera,
Ki srce posesti nam hoče vsaktera?
Nadležni vozniki popotnih so tó,
Pa trdna le vera voznik naš naj bó.

B. Potočnik.

148. Hči na grobu matere.

Jaz sirota ne zaspim;
Polnoči mi ura bije,
Groza, strah me je samije, —
K materi na grob bežim.

Na grobeh je t'ma nocoj,
Zvezde gost oblak pokriva,
Solz potok oči zaliva:
Grob ošlatam pred seboj.

Mati, mati, kje ste vi?
Groba noč vas je požrla,
V zemlje mrzli dom zaprla, —
Vaš otrok na njem medli.

Oh! zastonj je hčerke stok!
K čemu mutaste mrliče
Zapuščena s'rota kliče?
Groba ne predere jok!

Pridi mater'n duh meglen',
Te objeti se zdigujem,
V črno noč roke stegujem
In objamem križ lesen.

Križ, te kušnem sveti križ!
Znam'nje moj'ga odrešenja,
Znam'nje večnega življenja!
Noč duha mi razjasniš.

Na te, s'rota, se oprem;
Kažeš z groba na zvezdišče;
Gor naj duh zgubljenih išče!
Se upljivo gor' ozrém.

Žalovala več ne bom,
Le skozi temna groba vrata
Se odpre nam hiša zlatá
Večnega življenja dom.

B. Potočnik.

149. Perice.

Mati zakliče pridne deklice:
Hitro vstanite! prat se mudi;
»Srajce, rokavce, rute in peče,
Prte pober'te, prat se mudi.

Žehto, končale, lug ste izprale,
Le na perišče nesite prat!
Ptičke vesele, vam bojo pele,
Ribice hoč'jo vas pozdravljat'.

Pridne perilje, da b' se učile
Tudi oprati svoje srcé,
Grenke solzice vaše dušice
Bojo omile, ocedile.

Dobro ožmite ino splaknite.
Vmazano pustit' b'lo bi grdó;
Solnce sušilo nam bo périlo,
Belo ko sneg se bliščalo bó.

Prav spokoriti, dobro omiti
Grešniki mor'mo svoje srcé;
Milost bo s'jala, srce nam vžgala,
Da bo v ljubezni svetilo se.

150. Pesem starega Kranjca.

Kaj doživel sem na sveti?
Bog se usmil' kaj se godi!
Vsak po svoje če živeti
In norosti kraja ni.

Če zmešnjavo oblek pogledam,
Skoraj Kranjcev ne poznam:
Vsi podobni so sosedam,
Bit' Slovenci jih je sram.

Pri teh spakih je vganj'vati:
Biba leze, biba ni —
So Slovenci imen'vati,
Če polž kozel je z rogmi.

Vsak oškomban po soldaško,
Zajc mu striže pod brado,
Hlače nosi po hrvaško,
Nemec, Lah je za pestjo.

Zdanja kmetiška dekleta
Kakor žlahtne so gospé,
Vsaka 'z škatljice uzeta
V zlatu, svili, to se ve.

Oblačila vse imajo
Od angleškega blagá,
Vsem' domačem slovo dajo,
Kar je tuj'ga, to veljá.

Barke nam blago nesejo,
Vino, žganje ljubi vsak,
Že kofé berači p'jejo,
Kmal' bi vrglo to me znak!

Vsak čez hude čase toži,
Da nikjer ni dnarjá vzet';
Ta si slep sam težo množi,
Potlej z lahka če živet'.

Kar srce je zlezlo v hlače,
U opasico pa vrat,
Glava biti če drugače,
Jela torej se mešat'.

Mladi star'ga več ne sluša,
Stari mlad'ga še spoštuj!
Moj Bog, kaj še človek skuša,
Svet pa je če dalje huj.

„Stara šema tiho bodi,
Drži jezik za zobmi,
Al pa te jemal bo zlodí*
Tak mladina govori.

Ni ga več moža besede,
Ko bi z lučjo ga iskal,
Namesto mož so brze zmede,
Nočj'o vedet, kar je prav.

Delavci le na goljufijo
Delajo in na okó,
Kupci imajo odrtijo
Za tovaršico zvesto.

Kdor gospodski dim če biti
Začne vero zanič'vat';
Da ga svet začne hvaliti,
Trapa večnega imenvat'.

Ženske naše več ne znajo
Tihe sramožljive bit',
Vse z jezikom obravnajo
Zlod'ja znajo ž njim krotit'.

Se po d'viških šapljih praša,
Proč so prešli že povsod;
C'ganost se za mizo znaša,
D'vištvo šlo za duri v kot.

Silno silno vera peša,
U pregrehah vse tiči,
Čudno se nam štrana meša,
Voz nam le pod pot leti.

S šibo lakote, bolezni
In z vojsko je Bog svaril;
Nas oteti večnem' brezdni —
Pa se je zastonj jezil.

O ko b' ranjci oživali,
Vid'li, kaj je zdaj na svet'.
Za glavo bi se prijeli,
Naglo si želeli vmret'.

Če tako še dalje pojde,
Sam ne vem, kaj bo 'z tegá.
Pa saj bo brez moje škode
Kmalo pojdem iz sveta,

Národna.

151. Večerna.

Solnce se je skrilo,	Začne se drugoč
Zvon je že odpel;	Za počiti noč,
Delo se je st'riło,	Nam za mlado jutro
Dan slovo je vzal.	Dati novo moč.

Pod perutmi božjim'	Srečen, kdor nedolžno
Lahko sladko spim,	Ino prav živi,
K Jezusu vzdihnem,	Srečen, kdor pobožno
Ko se prebudim ;	Sklene svoje dni,
Božji angeli	Srečna družina
Bodo var'vali	Tamkaj čaka ga,
Njega, ki se z Bogom	Ž njo na večne čase
Vleže in zaspi.	Gledal bo Boga.
Zvezde lesketajo,	Kol'ko revnih, vbogih
Nebo se svetli,	V noči zdaj trpi,
Nam na znanje dajo,	V sili in nadlogah
Da tam noči ni.	Spanja si želi,
Solnce je Bog sam	Nečem pozabit'
Svojim ljubljencam,	Lepo zahvalit'
Večna luč jim sveti,	Večnega, ki meni
Kjer je večni dan!	Daja si počit'.

Oče tebi hvala
 Za dobrote vse,
 Ki mi jih dar'vala
 Tvoja roka je.
 Ljubi angelj moj
 Varuj me nocoj!
 In prihodnje jutro
 Bodi Bog z menoj!

152. O polunoči.

O pol'noči moj duh bedi, O pol'noči moj duh bedi
Vzdiguje se v nebesa, Za domovino milo
Kjer lučnate telesa In nje krvavo silo
Vrtijo se skoz veke že; Žaluje ter toguje se.
O pol'noči moj duh bedi O pol'noči moj duh bedi.

O pol'noči moj duh bedi
In Boga moli milo,
Da njo bi božje krilo
Obsenčalo, obvar'valo.
O pol'noči moj duh bedi.

Dav. Trstenjak.

153. Sreče dom.

Kdor kol' pod milim nebom živi,
Vsakdo pač srečen biti želi,
Cesar na tronu, kmetič na polji,
Prosi od Boga sreče po volji;
Tud' jaz je iščem križem svetá:
Kje nek' prebiva, kje je domá?
Tam, kjer cvetice krasno cvetó,
Mislím, da sreči venec pletó;
Solnce pa rev'ce ves dan pripeka,

Kosec jim slednjič glav'ce poseka;
Koder pa smrtna kosa kosí,
Sreče ni prave, jok se glasí.

Z vrta na polje grem je iskát,
Tam se raduje kmetič bogát.
On si bogato žetev obeta,
Sreča pšenice venec mu spleta;
Toča prihruje, žito zdrobí.
Sreča veselja z njive zbeží.

Ptice vesele, zelen je gaj,
Mislim, tu ima sreča svoj raj;
Zima prikima, ptice zbežijo,
Hribci pod mrzlim snegom ječijo;
Glasa veselja čuti ni več,
Gaj le žaluje, sreča je preč.

V mestih imajo mnogo blagá,
Tamkaj bo sreča najbrž domá;
Res se bogatec tam napihuje,
Pa še več revnih milo zdihuje,
Kjer pa s'romaštva solze tekó,
Nihče po sreči vprašal ne bo.

Cesar mogočni, kakor s'romak,
Otrok in starček, kmet in vojščák:

Srečo si vošči, sreče si išče,
Ali le z lica solze si briše;
Človek do groba sreče želi,
Pa si le prazne pene lovi.

Kje neki ima sreča svoj dom?
Kdo mi pové, kje našel je bom?
V čistem le srci ona kraljuje,
Srce nedolžno razveseljuje;
Sreča prebiva v sredi srca,
V srci poštenem ti je domá.

Jožef Virk.

154. Popotna pesem.

Danes tukaj, jutri tam,
Drugi kraji, druga mesta!
Če mi všeč ni tu, drugám
Urna me popelje cesta.

Kakor ptica, ki leti
Čez gore in čez doline,
Kraje gledam in ljudi,
Kaj mi mar' njih bolečine?

Kdo tolaži mi srce,
Naj še tak' tolažbe prosi?
Kakor svoje jaz gorjé,
Vsak gorje naj svoje nosi!

Stritar.

155. Kmet.

Ko pomlad se bliža, Svoj vrtec gradím, In orjem in sejem, In trte sadím.	Po zimi počivam, Kmet truden je vsak; Orodje popravljam In puham tabak.
Po letu koševam Planine dolí, In srpe bruševam, Ko žito zori.	Ves teden se trudim, Si žulim roké; V nedeljo hladim si Glavico, srcé.
V jeseni gozdarim, Otavo kosim, Pšenico omlatim, Pa grozdje mestim.	Če nimam le preveč Na rami nadlog, Vrtim se in vriskam Če ravno sem vbog.
Če srce me peče, Pa vendar molčim, Ker vem, da sem rojen, Da največ trpim.	Če kdo zaničuje Težavni moj stan, Ta nima al' srca Al' nima možgan!

M. Vilhar.

156. Lipa.

Lipa zelenela je
 Tam v dišečem gaji
S cvetjem me posipala;
 D'jal sem, da sem v raji.

Veje raztezavala
 K nebu je visoko,
Meni pa je do srcá
 Segala globoko.

Tičice je miljena
 V senčice vabila;
Kedar ležal sem pod njo,
 Me je ohladila.

Sedaj pa je revica
 Skoro ovenela
Cvetje, perje ljubljeno
 Zima je odvzela.

Spavaj, draga ljubica!
 Večno ne boš spala;
Nova pomlad zelena
 Novi cvet bo gnala,

Zopet bodo tičice,
Tičice presladke
Pesmice prepevale,
Pesmice pregladke.

Pa boš zopet lipica
V senco nas vabila,
Dragim svojim srčeca
Miljeno hladila.

Bratje naši se hladé
Radi v tvoji senci,
Prsi, čela in glavé
Opletaje z venci.

M. Vilhar.

157. Moj spomenik.

Kdo rojen prihodnjih
Bo meni verjel,
Da v letih nerodnih
Okrogle sem pel.

Kar mati učila,
Me mika zapet;
Kar starka zložila,
Jo lično posnet.

Ne žvenka, ne cvenka,
Pa bati se nič,
Živi se brez plenka
O petji, ko tič.

Vršaca, Parnasa
Zgol svojega znam,
Inacega glasa
Iz gosli ne dam.

Redila me Sava,	Latinske, helenske,
Ljubljansko poljé,	Tevtonske učim,
Navdale Triglava	Za pevke slovenske
Me snežne goré.	Živim in gorim.

Ne hčere, ne sina
Po meni ne bó;
Dovolj je spomina
Me pesmi pojó.

Vodnik.

158. Slepec.

Le enkrat bi videl,	Le enkrat bi videl
Kje solnce visi?	Nezmerno nebó,
Na kaj je pripeto?	Doline, planine,
Zakaj tak' gori?	Planjave, goró!
Le enkrat bi videl,	Le enkrat bi videl
Kak' zvezde blišče,	Oblak nad seboj,
Kak' z luno svetóvi	Ker pravijo, da se
Krog solnca hité?	On joče z menoj!
Le enkrat bi videl	Le enkrat bi videl
Širino morjá,	Kak' cvetke cvetó,
Ki ladje prenaša	Če v prsih kaj meda
V vse kraje svetá!	Tud' meni nesó?

Le enkrat bi videl	Le enkrat bi videl
Grom, blisek in tresk,	Grmovje in gaj,
D'jamante bi videl	Ves srečen, vesel bi
In kamen in pesk!	Jaz gledal tak raj!

Le enkrat bi videl
Poštene oči,
Iz katerih se sveti,
Kar jezik taji!
Svet zá me ni vstvarjen,
Le smrti želim,
Ker ž njo si resnico
In luč pridobim!

M. Vilhar.

159. Veselja dom.

Preljubo veselje, oj kje si domá,
Povej, kje stanuješ, moj ljubček srca?
Po hribih, dolinah za taboj hitim,
Te videti hočem, objeti želim.
Te iščem za mizo, kjer dobro jedó,
Na plesu pri godcih, kjer sladko pojó;
Al prav'ga veselja na rajanji ni,
Pijancev, plesavcev veselje beži.

Te iščem po polji, kjer rož'ce cvetó,
Po logu zelenem, kjer ptice pojó;
Pa ptice vesele in rožice vse
Le 'majo veselje za mlado srcé.

Poslednjič veselje še le zasledim,
Na vaško ledin'co pridirjam za njim;
Glej, tamkej z otroci prijazno igra,
Jim kratek čas dela, pri njih je domá.

Oh, blažena leta nedolžnih otrok,
Vi imate veselje brez težkih nadlog;
Oh, kako vas srčno nazaj poželim!
Al' vi ste minole, zastonj se solzim.

Le eno veselje še čaka na mé,
V presrečni deželi, kjer mlado je vse;
Trpljenje v taisto deželo ne zná,
Le tamkej je pravo veselje domá!

Slomšek.

160. Zjutraj.

Solnce čez hribček gré,	Solnce čez hribček gré;
Luna pa za goré;	Rožice se budé,
Zvezdice presvitlé	V rosi pa njih glavé
Se potopé.	Krasno bliščé!

Solnce čez hribček gré,	Solnce čez hribček gré,
Ptičice žvrgolé,	Pesmi v nebó doné;
Žarkov se veselé,	Rajati tudi sme
K nebu leté.	Moje srcé!

M. Vilhar.

161. Zvonikarjeva.

Ko dan se zaznava,	Če delav'c se vpeha
Danica priplava,	Trpljenje mu neha,
Se sliši zvonenje	Ga delapust vabi,
Čez hribe, čez plan:	Večér ga hladí:
Zvonovi, zvonite!	Zvonovi, zvonite!
Na delo budite,	Nedeljo znanite;
Ker naše življenje	Gospod ne pozabi,
Je kratek le dan!	Plačilo delí.

Kdor hoče živeti	Oh naglo nas mine
In srečo imeti,	Ves trud, bolečine!
Naj dela veselo,	Utrujen se vleže
Pa moli naj vmes:	Na pare trpín:
Zvonovi, zvonite,	Zvonovi, zvonite,
K molitvi vabite;	Domov ga spremite;
Ker prazno je delo	Gre z dela in teže
Brez žegna z nebes.	Adamovi sin!

Potočnik.

162. Na ples.

Mici, Mici, Micika,	Mici, Mici, Micika,
Devojčica ljubljena,	Krasna golobičica,
Zlata, mila deklica,	Brez ljubezni plesa ni,
Bodeš z menoj plesala?	Kdor se ljubi, se vrtí.
»Juri, Juri, Jurček moj,	»Juri, Juri, Jurček moj,
Plesala bom le s teboj;	Brusi noge, hajd' z menoj;
Le na srcu tvojemu	Jaz na veke sem s teboj,
Najdem sladkega mirú.*	Ker sem tvoja, ti pa moj.*

M. Vilhar.

163. Žalost.

Ko ptičica sem pévala,
Sem sladke sanje sanjala;
Oh zdaj pa nikdar več,
Veselje preč je preč!

Cvetela sem ko rožica,
Nebeškim žarkom ljubljena;
Oh zdaj pa nikdar več,
Veselje preč je preč!

Ročice moje miljene
So zale vence spletale;
Oh zdaj pa nikdar več,
Veselje preč je preč!

Očesi se bliskáli ste,
Ko zvezdi dve, ko solnci dve;
Oh zdaj pa nikdar več,
Veselje preč je preč!

Le pod menoj še biva mir,
Krog mene pa ga ni nikár;
Srce le tja želi,
Kjer angel moj leži!

M. Vilhar.

164. Naš maček.

Naš maček je ljub'co imél,
Vasóvat noč vsako je šel;
Prišél je domú ves zaspán,
Ko mežnar odzvonil je dan.

Zboléla je ljub'ca močnó,
O joj, če več zdrava ne bo!
Naš maček je jókat' začel,
Nobene več miši ni vjel.

In ko mu res vzame jo smrt,
Okoli se plazi potrtr,
Življenje sovražiti' začne —
V soboto obésil se je.

To žalost v eksempelj povém
Neskrbnim vam mladim ljudém:
Če dolgo živét' vam je mar,
Zaljúbiti' se níkdar níkár!

S. Jenko.

165. Lastavici slovo.

Mrzel veter tebe žene,
Ljuba lastovka, od nas,
Ki znad lipice zelene
Si mi pela kratek čas.
Vsako jutro, tička moja,
Rano si prepevala,
Vsako noč je pesen tvoja
Sladko me zazibala.

Kadar koli si zleteta
V svoje malo gnezdice,
Vsakokrat si mi zapela
Milo pesem v srcece.
Zdaj pa iz zvonika line

Zadnjo pesen žvrgoliš,
Ker črez hribe in doline
V tople kraje si želiš.

Tja, kjer toplo solnce sije,
Kjer nobene zime ni,
Tja naj veter te zavije,
Tam prijatelj moj živi.
O povéj mu, da ga ljubim,
Ljubim svoje kot okó,
In zvestobo mu obljubim,
Dokler srce živo bo.

Zleti tudi, ljubezniva,
V ono malo mestice,
Mile solze kjer preлива
Srce moje sestrice:
O povej ji, ljubka mila,
Da vse dobro ji želim,
Da ljubezen ni minila,
In ne bo, doklér živim.

Blizu mesta griček zali,
Išči griček ograjen,
Ondi najdeš grobec mali
Z rožicami obsajen.

V črnej zemlji tam počiva
Bratec ljubi, bratec moj —
Tička moja ljubezniva'
Lepo milo tam zapoj.

Tak' pozdravljaj v tujem svetu,
Moj'ga srca ljubčeeke,
In o prvem mladem cvetu
Zopet k meni vrni se!
O da b' cvetje mlad'ga leta,
Skoraj se prikazalo! —
Oh, znabit' pa bodeš vjeta,
Videti te več ne bo. —

Zdaj boš zapustila mene,
Oj kak' srce me boli —
Mrzli veter proč te žene,
Pojdi, ker te veseli! —
Oh, da ni mi perje dano!
Rad, o rad bi spremljal te;
Pa v ledovje zakovano
Moje revno srce je.

Orožen.

166. Tičica gozdna.

Tičica gozdna
Veselje uživaj,
Letaj, prepevaj in dvigaj se v zrak!
Zanjke preteče
Skrbno se ogibaj
Vedno ima zapeljivosti znak.
Oj varuj se tičica,
Letaj prosto!
Lovec te varal bo z vabo sladko.

167. Zima.

Nesrečna zima mrazi me,
In dolgo proč ne spravi se;
Ovbé!

Ledeni kriv'c in sever še,
Nemilostljivo brije me;
Ovbé!

Pod snegom zemlja skriva se
In kakor mrlič taka je:
Ovbé!

Če solnce pa le iskre da,
Življenje zopet vse ima,
Ojá!

Po gorkem jugu pripelja
Spomlád se zopet písana,
Ojá!

Spomlád veselo lice 'ma
In nam prijazno se smehljá,
Ojá!

Spet priletijo ptičice,
In k petju tudi vab'jo me.
Juhé!

Ko slišim mile pesnice,
Mí sili ukat' srčece:
Juhé!

Bo prišla tudi kukov'ca
In z drevja glasno kukala:
Kukú!

Jaz čem pa hvalit' Stvarnika,
Ki zmiraj nas tak' rad ima.
Da, da!

Jos. Hašnik.

168. Mornárska.

Ládija meni domovje,
Polje neskončno morjé,
Klasi rumeni valóvje,
Kadar je žarki zlaté.

Ládijo veter poriva,
Mokri odpira se tir;
Jasno nebó se odkriva,
Luči nešteti izvir.

Mnoga mi znana dežela,
Zemlje široke okrog,
Znana na nebu krdela —
Celi neskončni obok.

Boj silovito mi geslo
Sredi nemirnih vetróv,
Roka obrača mí veslo,
Gledam grob temnih valóv.

Ládija hipoma plava,
Vstaja — odhaja vihár,
Čvrsta je moja postava,
Zdrav in vesel je mornár.

A. Umek.

169. Sveta noč.

Sveta noč izlivaj ti
Mir nebeški vè srce!
Potnik pokoj naj dobi
In obriši mu solzé!
Zvezde bliščijo milo,
Dajó nam pozdravilo;
K vam bi srcé hitélo
V nebeški dom!

Po nemškem poslovenil Železnikar.

170. Opomin k petju.

V petji oglasimo
Zdaj se složno mi.
Glase povzdignimo
Da vse zazveni.
V petji oglasimo še
Zdaj se složno mi,
Glase povzdignimo
Da vse zazveni.

Vsacemu je drago
Čuti glas sladak
Če se v petji blago
Združi zbor krepák.
Drum, drum, drum, drum
Grmi pesem krasna
Dvigaj nam srce
Zvoni pesem glasna
Čez doli, goré. —

171. Njega ni!

Róže je na vrtu pléla
Péla pesemco glasnó,
Žívo v lice zarudéla,
Ko je stópil on pred njó.

»Daj mi cvetko, dete zalo,
Da na prsi jo pripnèm,
Za spomín cvetfco malo,
Prédno v tuje kraje spèm.«

Kito cvétja mu je dala,
S cvetjem dala mu srcé,
Sama v vrtu je ostala,
On po svetu šel od njé.

Róže je na vrtu pléla,
Pésni pela je glasno, —
Kaj da vrta več ne déla,
Kaj ne poje več takó ?

Déklica glavó povéša,
Vene ôbraz, prej cvetóč,
Nekaj nje srce pogreša,
Solz jej pôtok lije vróč.

Čez ograjo vrtno gléda, —
Mnogo mimo vrè ljudí; —
Deva bleđa, deva bleđa,
Njega od nikoder ní!

Gregorčič.

172. Vojaci na poti.

Pomladni cvét odéva svet,
Takó cvetěmo mi;
Pod něbom ptičev trop neštét,
Po césti grémo mí!

A ptički skozi jasni zrak,
Lehkó, živó leté,
Legák je tudi nam korák,
A téžko je srcé.

Saj ptičji rod se vrača zdaj
Domóv, glasno žgolèč:
Mi svéta tla domača zdaj
Pustíli smo trpèč.

Mi nismo ptičev tróp legák,
Ki sam si pót volí;
Begóten smo nebá oblák,
Ki véter ga podí!

Lepó žarí meglíca se,
Pod solncem plavajóč,
Ozíra v njó cvetíca se,
Hladíla čakajóč.

A črn oblak bo neki dan,
Iz njega blísk in tresk!
In tóčo vsuje na raván,
Ki vntíci up sosésk.

Zdaj ne bojí nihčè se nas,
Mí ne grozímo tód;
Pozdravlja mnog nas lep obraz
Gredóče mimo tod.

Koj bomo pa oblak strašán
Ob uri hudi mi;
Sovražni roj bo pač končán,
Ž njim morda — tudi mi!

Gregorčič.

173. Kolednica.

Bog daj srečo! hišni oče,
Hišni oče, hišna mati!
Naj sprostrè nad vašo hišo
Svoja krila angelj zlati,
Mir, edinnost in veselje
Iz višave v hišo trosi,
Drage vaše glave var'je,
Dobra dela k Bogu nosi;
Skrb, bolezen in nesreče
Naj podi od praga hiše,
Z dobrotljivo svojo roko
Naj vam grenke solze briše
Vaše upe, vaše nade
V svoje bukve zapisuje,
In s periščem polnim hrame
Vsako jesen napolnuje,

Hišno sleme ognja var'je,
Polje toče in viharja;
Naj vas spremlja na vseh potih,
Sije zarja vam njegova!
Dobri ljudi, dobri starši,
Veselite se z družino!
Naj gorijo vaša srca
Za Boga in domovino!
Da razpel bo nad Slovenci
Svoja krila angelj zlati.
Bog daj srečo! hišni oče,
Hišni oče, hišna mati!

Fr. Cegnar.

174. Vsakemu svoje!

Prosto reže ptica zrake,
Prosto v gori srna skače
In jaz tujca pa napake
Bi pretrpel njega tlače.
Kogar v srce to ne peče,
V temu naša krv ne teče.

Vem, da moji pradedovi
So si zmage vence vili
In mi jezik bi njihovi
V robskem strahu zdaj tajili,
Kogar v srce to ne peče,
V temu naša krv ne teče.

Raj zapalim krov nad glavo,
Se pokopljem v zemlji svoji,
Kot da z mojo bi se slavo
Tuj'c košatil v hiši moji,
Kdor storiti tega neče,
V temu naša krv ne teče.

175. O bitvi.

Bili nam junaci dedje,
Moč nam opasuje ledje,
Na sovražnika udrimo,
Groma, strel se ne bojimo!
Bratje! krepki mi Slovani
Složni na bojišči zbrani.

Naj nas plašijo pošasti,
Vse pred nami mora pasti,
Kamor jeklo naše vdari,
Grom zapoje, blisk se žari.
Bratje! krepki mi Slovani
Složni na bojišči zbrani.

Smrt gre z nami po planjavi,
Vre za nami šum krvavi;
Srce naše željno vpije
Po otetbi domačije.
Bratje! krepki mi Slovani
Složno na bojišči zbrani.

Že v krvi se prostost sveti,
Vsi hitimo jo objeti!
Ker obdani smo s pravico,
Bratu brat podaj desnico!
Bratje! krepki mi Slovani
Složni na bojišči zbrani.

J. Novak.

176. Mlatič.

Urno cepec iz pod rok,
Pikapoka, pikapok!
Bratje naša doba je,
Hajd za rano na nogé,
Urno cepec izpod rok,
Pikapoka, pikapok.

Urno i. t. d.
Vdarimo na polni snop,
Zlato zrnje skakaj v strop!
Urno i. t. d.

Urno i. t. d.
Snope koj obrnimo,
Krepko jih namlatimo!
Urno i. t. d.

Urno i. t. d.
Škopo strani, slamo v kraj!
Zlato zrnje na vršaj!
Urno i. t. d.

Urno i. t. d.
Zadnjič žito zvejajmo
Vina semkaj, žejni smo!
Urno cepec izpod rok,
Pikapoka, pikapok.

M. Vilhar.

177. Orač.

Pomlad potrka	Zemlja se taja,
Hajd na nogé,	Svet' Valentin
Nam bo ogrela	Vabi na delo,
Možko srcé!	Dela sem sin!
Plug izpod stréhe	Zjutraj naprežem,
Brano na dan!	Plug svoj držim,
Jarme na vole,	V desno in levo
Kdor ni zaspan!	Brazde drobim!

Žito posejem
Tukaj in tam,
Marno povlečem,
Potlej pa dam'!
Sprežem voliče
S plugom pa v kraj!
Jesen klicala
Bo ga nazaj!

M. Vilhar.

178. Kosec.

Železa, dve osli	Pred solncem že sklepljem,
In čutarico	Nabrusim kosó,
Pa koso na ramo,	Po travi jo sučem
In hájd na goró!	Z veselo rokó!
Zelena senožet	Za menoj raztepa
In trave lepé,	Pošteno deklé,
Me vabijo k sebi	Obrača in grabi
Na hladne vrhé!	Travice lepé.

Nad nama razgrinja
Se jasno nebó,
Pa moje nebesa
So njeno okó!
Voziček nalagam,
Naprezam in grem,
Zapojem, zavriskam,
Bogu hvalo vém.

M. Vilhar.

179. Ženjica.

Pšenica je zrela,
Ko čisto zlató,
Bom srpek uzela
Z veselo rokó!
Na blaženo polje
Pred dnevom hitim
In dobre sem volje,
Pevaje trpim!

Moj srpek prav poje
In reže ko strup,
Pa pesmice moje
Navdaja me up.
Pred srpom podira
Se klasje ljubó,
Zastonj se upira
In maja z glavó!

Moj dragi pa snopje
Za menoj vozlá,
Ga vozi v poslopje
In spravlja z vozá.
Sem pridna ženjica,
Za klasje skrbim;
Na tleh je pšenica
Očeta častim.

M. Vilhar.

v.

Hrvatske pesmi.

180. Zrinski-Frankopanka.

Pojmo pjesmu, mili druzi,
Pjesma nam je srca jek
U veselju i u tuzi
Mila kano mača zvek!
Često ga je Hrvat trgo
A tudjincu tek na spas;
Ali on nas u zlo vrgo.
Za uzdarje — prezrev nas!

Gdje slobode sad su dani,
Što ih Hrvat cienit zna?
Gdje li Zrinski-Frankopani,
Gdje su ona lava dva?
O, tko svoju zemlju ljubi
I tko neće biti rob,
Tomu krvnik glavu rubi,
Taj u hladan pada grob!

Ali takvi dični muži
Živu dok i narod sav;
On za njimi uvijek tuži,
Ko na grobu miran lav!
Slabić tekar suze lije,
Muža riesi uzdah tih:
Rod im pjesmom spomen vije
I veliča pjesmom njih.

Pojmo slavu mučenika,
Što se nisu dali trt,
Već su rado spram silnika
I u samu pošli smrt!
O, tko svoju zemlju ljubi
I tko neće biti rob,
Tomu krvnik glavu rubi,
Taj u hladan pada grob!

181. Još Hrvatska.

Još Hrvatska ni propala
Dok mi živimo,
Visoko se bude stala,
Kad ju zbudimo;
Ak je dugo tvrdo spala,

Jača hoće bit,
Ak je sada u snu mala,
Će se prostranit.

Većput sanja čudne senje
Sladke radosti,
Kada joj se kažu tenje
Jake mladosti,
Drugda pako magle crne
Nju obstiraju,
Kada setre njoj nevjerne
Nju zatiraju.

Jednoč vidi županije
Sve ponovljene.
Stare slave sve banije
S nova stvorene,
Vidi čuje Gorotance
Kranjce dolazit
I s Hrvati neprestance
Tako govorit:

Oj Hrvati braćo mila
Čujte našu rieč!
Razdružiti nas neće sila
Baš nikakva več;

Nas je negda jedna majka
Draga rodila,
Hrvatskim nas, Bog joj plati,
Mliekom dojila.

Ni li skoro skrajno vrieme,
Da ju zvisimo,
Ter da tudje teško breme
Od nas bacimo.

Stari smo i mi Hrvati,
Nismo zabili,
Da su naši pravi brati
Zlo probavili.

Jednoč čuje svoje sine
Glasno pjevati,
Složne glase u visine
Tako dizati:
Braćo danas kolo vodi.
Danak svetkuje,
Hrvatska se preporodi,
Sin se raduje!

U kôlo su svi Hrvati
Stare države,
Stare slave vjerni brati
Z Like, Krbave.

Kranjci, Štajer, Gorotanci
I Slavonija,
Bosna, Srbi, Istrijanci,
Ter Dalmacija.

Svi Hrvati se rukuju
I spoznavaju,
Istinski se zagrljuju,
Rieč si davaju.
Neka znadu svieta puci
Njihov novi vez;
Hvalit će ih i unuci,
Njihov narod ves.

182. Hrvatska domovina.

Liepa naša domovino,
Oj junačka zemljo mila,
Stare slave djedovino,
Da bi vazda častna bila!
Mila, kano si nam slavna,
Mila si nam ti jedina,
Mila, kuda si nam ravna,
Mila, kuda si planina!

Vedro nebo, vedro čelo,
Blaga prsa, blage noći,
Toplo ljeto, toplo djelo,
Bistre vode, bistre oči,
Vele gore, veli ljudi,
Rujna lića, rujna vina,
Silni gromi, silni udi:
Hrvatska je domovina.

Teci Savo, Dravo teci,
Ni ti Dunaj silu gubi,
Kud li šumiš, svietu reci:
Da svoj narod Slovan ljubi!
Dok mu njivu sunce grije,
Dok mu hrašće bura vije,
Dok mu tielo grob sakrije
Dok mu živo srce bije!

183. U boj!

U boj, u boj mač iz toka, braćo,
Nek Turčin zna, kako mremo mi
Grad naš već gori,
Siže do nas već žar,

Rik turski ori,
Biesan je njihov jar.
Ko požar taj grudi naše plamte
Utiša rik mača naših zvek,
Ko bratac brata
Zrinjskog poljubte svi,
Za mnom na vrata
Vjerni junaci vi!

Sad s bogom bud
Dome naš, za uvijek
Oj s bogom!
Na te dušman ide priek!
I već u grob
Sveti trup sklada tvojoj,
Al neće;
Za te sin svak u boj
Sad kreće.

Dome naš ti vjekom stoj!
Punmo puške, samokrese,
Naše grome, naše trese.

Neka ore, ruše more,
Dokle sve u prah obore!
Za dom, za dom sad u boj!
Ma paklena množ

Nanj diže svoj nož,
Nas mal, al hrabar je broj,
Tko, tko će ga strt?
Smrt, vragu smrt!
Za domovinu
Mrieti kolika slast
Prot dušmaninu!
Mora on, mora past.

184. Ustaj rode

Ustaj rode, išti svoje,
Sad se svakom svoje dieli!
Balkanske se zemlje broje
Svatko dio dobit želi.

Ti si rode čuvo
Balkan hrabrom rukom
Pa zar ti da samo
Sada mučiš mukom?

Ustaj dakle, ustaj rode,
Evo doba, evo sgode,
Podić dom si znažan, jedan,
Tvoje slave rode vriedan.

Za druge si hrabrim lavom,
Svoje branec tek si janje;
Ponosiš se svojim pravom,
Al tvog prava sve to manje.

Za druge si dosta
Mučio se, zna se,
Pobrini se, rode,
Jednom već i za se.

Na Balkanu dan sad sviće,
Sada Balkan dieliti će;
Sjeti i Ti svog se diela,
Hrvatska nek bude ciela.

185. Stanak moj.

Tam gdje stoji gradić bieli
U dolini zelenoj,
Gdje jablani rastu veli
U ravnini milenoj:
Tam je stanak moj,
Tam je stanak mili moj.

Gdje slavulja pjeva milo
Narav svu tak veseli;
Da u milo njeno krilo
Svaki cvietak doć želi:
Tam je stanak moj,
Tam je stanak mili moj.

186. Nosim zdravu mišicu.

Nosim zdravu mišicu
I srce junačko,
Daj mi otac oštar mač
Ratu sad u tom.
Ime moje prastaro.
Slavno je slavjansko,
Pod ovim ću srcem svim
Vjerno branit dom.
Živit kanim il umrieti
Otačbino za tebe;
Neboji se Slavjan smrti
Sjeći umje spred sebe

U mladosti nejakoj
Igre bjehu rat i boj.
U snu pako uvriede
Juriš, rane, pobjede.

187. Nek se hrusti.

Nek se hrusti šaka mala
Dušmanina, neka jala
Ružne u nas baca striele,
Volje već i nam dozriele,
Udrio je za nas sat!

Još je u Hrvata krvi,
Nit ko slabi u prahu crvi
Dadu gazit narodnosti,
Stare svoje slobodnosti,
Ni zatrti slavan rod!

Sve u krugu toga svieta,
Sjedoglavac do djeteta.
Slobodu si žudi zlatu
I prot blaga toga tatu
Oštrim mačem brani se.

Zato u tom svetom boju,
Braćo, da smo svi na broju
Ko bijahu naši djedi,
Gdje s' radilo o pobjedi,
Složni Hrvati — jaka moć.

188. Hajde braćo!

Hajde braćo, hajd junaci.
Konjanici i pješaci!
Brusmo sablje, brusmo kose,
Nek se vrazi na stran nose
Braćo, svaki izmed nas
Neka čini rodu glas!

Koj nam rod i dom zatira,
On pod kosom nek umira,
Koj podkapa nam pravice,
Neka pada od strielice,
Braćo svaki itd.

Kad se ljuta zvier dovuče,
Hrvat šakom nju zatuče,
Kad mu zmija ka doplazi,
Bosom nogom nju pogazi,
Braćo svaki itd.

189. Miruj srdce moje.

Tko je srce u te dirno.
Da si tako sad nemirno,
Kano ptica u zatvoru.
Za svietom te želja mori?
Nij' u svietu nebo tvoje
Miruj, miruj srce moje!

Neudaraj toli jako,
Razbit možeš prsi lako,
Preslabe su, izmučene.
A da puknu bez koprene
Bile bi gorke rane tvoje,
Miruj miruj, srce moje!

Ah stisni se u svom kutu
I pregori želju ljutu,
Tople su ti ove grudi,
Sebični su vani ljudi,
Svaki grije srdce svoje,
Miruj, miruj srdce moje!

Znam ja, ti bi mah na vrata
Polećelo svega zlata,
Nije Milka tvoja više.
Već za drugim ona diše,
Drugi ljubi zlato tvoje,
Miruj, miruj srce moje!

190. Bliedi mjesec.

Bliedi mjesec tebi tužim
Svoj na zemlji tužan stan.
K tebi tužan ruke pružim
Ištuć lieka svojih ran!
Sve na svijetu mirno spava,
Sve na svijetu sad muć,
Samo suza oka plava
Samo srdce mi ječi.

Ja ti tužim, ah jer mira
Meni tužnoj nikad ni,
Sav sviet na me se podira
Kad mi dragi vjeran ni.
Ah da mogu sad umrieti
U grob tamni se odnjeti,
S ovog svieta nestati.

191. Spomen.

Siećaš li se onog sata,
Kad si meni oko vrata
Biele ruke savila
I krijući svoje lice
Meni skoro nehotice
Tajnu ljubav odkrila?

Siećaš li se onog jada,
Kad glas dodje iznenada
Ko iz vedra neba grom,
Da ja moram odlaziti,
Tebe dragu ostaviti
I svoj mili stari dom!

Odkar s tobom se oprostih,
Odrekoh se sve radosti
Prazan mi je cio sviet;
Jer bez tebe neima mene
Kano što bez rose vene
U livadi mladi cviet.

192. Dievo mila.

Dievo mila dievo krasna,
Vatrá plane meni jasna
I uztrepte grudi moje,
Kad spomenem ime tvoje.

Struka si mi vilinskoga,
Uma pako božanskoga,
Lica biela i rumena,
Čela vedra i poštena.

Al ne ljubim te rad toga,
Već što s' roda hrvatskoga;
Jer hrvatski kad mi kažeš:
„Ja te ljubim“ tad nelažeš.

193. Jesenske noći.

Oj jesenske duge noći,
Reko dragi, da će doći!

Il mu doći, il nedoći,
Čekat ću ga do polnoći.

Gdje si draga kud se šćeš
Zar večeras k meni nećeš.

Neznaž mili moj sokole,
Da me plačuć oči bole?

Tako plače draga duša,
A dragi ju blizu sluša.

Iznenada k njojzi skoči,
Pa joj ljubi crne oči.

Ljubi usta, ljubi lice,
Svoje mile jedinice.

194. Popuhnul je.

Popuhnul je tihi vjetar
Trana, nina, nina nena,
Popuhnul je tihi vetar,
Tihi vetar od Levanta
I ódnesal Mari krunu.
Lipa Mare progovori:
»Tko bi meni krunu našal,

Njegova bi ljuba bila*,
Našal ju je jedan mali,
Jedan mali crni Moro
A joj meni, majko moja
Volila bi s' utopiti,
Neg Morova ljuba biti,

195. Oj talasi.

Oj talasi mili ajte,
Čamac dalje moj tjerajte,
A ti vihru doć nemoj,
Put je danas dalek moj;
Oj, oj, oj!
Put je danas dalek moj!

Brodar vazda mirne sviesti
Mari u svoj čamac sjesti,
I tād veseo pjeva oj,
Velik li si Bože moj!
Oj, oj, oj!
Velik li si Bože moj!

Oj talasi mili ajte,
Čamac dalje moj tjerajte
A ti more mirno stoj,
Dok se u dom vratim svoj!
Oj, oj, oj!
Dok se u dom vratim svoj!

196. Plovi ladjo.

Plovi, plovi, (moja) ladjo,
U koj goder kraj,
Ja ti cilja (još) nenadjo,
Sama cilj si daj!

Kad te amo (već) zanesla
Tvoje sudbe moć,
(Razpni jadra) pruži [tanka] vesla,
Plovi dan i noć.

Uzdaj se u vjetra (volju)
I valova biegi,
U budućnost gledaj bolju,
K nebu digni stieg!

197. Puna srca.

Puna srca, pune čaše,
Neka živi, što je naše,
K tomu ljubav svaki čas,
Braćo, neka vodi nas.

Bože živi naše krasne,
Našeg žića zviezde jasne,
Neka bude čitav sviet
Njima samo jedan cviet.

Bože živi prijatelje
I sve domorodne želje,
U njih nam je prava slast,
U njih domovine čast

Ovu čašu za Hrvate,
Da se zlože i pobrate,
Oslobode junačtvom
Stari svoj hrvatski dom!

198. Hrvatske gorice.

Oj hrvatske dične goričice,
Gdjeno rāstu ljepe djevojčice!
Aj zašto li, aj nebi mi
Djevojčice ljubili,
Aj zašto li, aj nebi mi
Rujno vince pili?

Naši djedi rujno vince pili,
Naši otci stare majke ljubili,
Aj zašto li, aj nebi mi
Majčice obljubili,
Aj zašto li, aj nebi mi
Rujno vince pili?

Naš je narod vazda hrábar bio
Pa je uz to rujno vince pio,
Aj zašto li, aj nebi mi
Vazda hrabri bili!
Aj zašto li, aj nebi mi
Rujno vince pili?

199. Još nijedan . . .

Još nijedan Zagorac
Nije prodal vina,
Veselo ga popila
Doma je družina,
Pijmo ga, pijmo ga
Sve do dana beloga.

(Opetuje se.)

Koji s nami neće pit
Hrvatskoga vina,
Taj do švabe može it
Živit ko
Pijmo ga . . . itd.

200. Napitnica.

Nikaj na svetu lepšega nij,
Nego gorica, kada rodi.
Kume moj dragi, daj se napij.
Dugo nas nebu, daj se ga vžij.

Mužek se trudi, ter se vrti,
Da se mu delo ne zamudi.
Kume i. t. d.

Ognjec si loži, v kleti sedi,
Kumu napija, pak mu veli :
Kume i. t. d.

Moramo spraviti posudu tu ;
Vince i k letu rodilo bu.
Kume i. t. d.

To mi po glavi zmirom hodi,
Da mi se delo dobro vgoti.
Kume i. t. d.

Kolja nasečem, belil ga bum,
K trsju dopeljem, oštril ga bum.
Kume i. l. d.

Zima prestane, rezal ga bum,
Grebnice povalim, kopal ga bum.
Kume i. t. d.

Žene dovedem, kopal ga bum,
Dok ga uzkopam imel ga bum.
Kume i. t. d.

Vežal i snažil bum ga ja sam,
Kajti ja posel taj dobro znam.
Kume i. t. d.

Budem ga kopal, trudil se bum,
Pak se napijem, da jakši bum.
Kume i. t. d.

Kosi po grmu fučkavaju,
Kopači lozu okapavaju ;
Kume i. t. d.

Bum ga prekopal još jedan put,
Tako opravim velik ov trud.
Kume i. t. d.

Lagve bum strugal, bednje nabil,
Da me krvavi pot bu probil.
Kume i. t. d.

Do toga dojde sveti Mihal,
Grozdje dozrije, budem ga bral.
Kume i. t. d.

Kada pak sprešam svoje grozdje
Onda pozabim na sve trude.
Kume i. t. d.

Mošta si točim, srce krepim,
Da se bar malo razveselim,
Kume i. t. d.

Martinje dojde, krstil ga bum,
Vince postane, točil ga bum.
Kume i. t. d.

Idem iz kleti čaturicom,
Žena me čeka pogaćicom.
Kume i. t. d.

Jedem i pijem z decom, ženom.
Koji se trude skupa z menom.
Kume i. t. d.

Petar v pivnicu s kluči leti,
Pipu skreće, ter ovak kriči:
Kume i. t. d.

Zakaj se trudim, neg da pijem,
Zakaj se mučim, neg da živem.
Kume i. t. d.

Danas al sutra mrtav nam glas,
Vince ostane, nebude nas!
Kume i. t. d.

Národna.

201. Ništa nije lepšega.

Ništa nije ljepšega	Točim anda čašicu,
Niti veseljšega	Ter napijam zdravicu
Nego s prijatelji,	Možebit da k letu
Koji su veseli	Nebumo na svetu
Sastati se.	Skup živeli.

Bog te anda poživi,
Mijo moj ljubljeni,
Ti znaš dobro piti
Dobre volje biti
Med nami tu.

202. Hrvatske gore.

Gore mile gore,	Vi ste čuvarice
Oj hrvatske gore!	Mnogieh gradova!
Gdje slobodi staroj	Gdjeno slomi glavu
I sad vile dvore.	Gizdost dušmanova.
Vi ste tajne zibke	Troje zlo al jošte
Mного krepke misli,	Sreću od vas tjera,
Koja se odvaže	Zlo hrvatsko staro;
Na Renu i Visli.	Lienost, jal, nevjera!

203. Večer na Savi.

Tiha noć je krila prostrla,
Skromno šumi Sava sreberna;
A mi mlada družbo vesela
Pjesmu glasno pojmo!
Savo, Savo rieko sreberna,
Što romoniš? zar si žalostna?
Tvoja voda zar su suzice?
Neplač rieko bleda
Dok smo mladi kano cviet
Krvca burno vri;
Svud je zlato, sve je med,
Živjet znamo mi;
Naše nebo, naš je sviet
Pak nek briga spi,
Dok je u nas takov plam
Blago si ga nam!
Svak je od nas sokol siv,
Nikad mlitav, uvijek živ,
Uman rukom radit zna
Srčan mu je mah, ah!
Oj ti Savo oj,
Čuj slavuljev glas,
Gdje u noćni čas

Tiho milo k tebi ori;
Divan li je oj
Taj slavuljev poj,
Taj slavuljev mili poj!

Sjaj mjeseče bliedi sjaj,
Nek je vedar savski kraj;
A ti Savo, naša slavo
Burno šumi sad.
Mladi veseli
Kano angjeli
Glasno kliknimo:
Tiha noć i ti nam radost čuj;
Razglasi Savo pjesme naše zuj!
Nek se ori širom svud,
Da nam kluču njedra, grud;
Veselo!

VI.

Srbske pesmi.

204. СРПСКА ПУТНИЦА.

Радо иде Србин у војнике
Где зелене бере доворике
Борба њему забава је драга
Још милије сакрушити врага,
Јер пушчани прах
Не задаје њему страх.
Њега на бој мати
И невеста прати
Отац бели седи,
Да врага побе ди.
Напред иде оружаном Србин руком,
А зимзелен вије му се за клобуком,
Пева, кличе српски сив,
Пред ним трепти душманин
Пушка пуца, а топови ричу,
А јунаци оружани вичу:
Хајде Србљи, хајде у војнике,

Где се куле отачбине дике
Брвни газе враг
Нашег дома мирни праг!
На бојиоми пољу
Где с' јунаци кољу,
Славе бер'те цвеће
То овенут неће.
Дост се миче наша снажна десна рука,
Допасти ће љути душман три ста мука,
Кад заори бојни клик
У смрт скаче крајишник.

Живковић.

205. ОНАМО, ОНАМО! . . .

Онамо, онамо! за брда она,
Говоре да је разорен двор
Мо ега цара, онамо веле
Био је негда јуначки збор;

Онамо, онамо! да видју Призрен
Та то је моје — дома љу доћ;
Старина мида тамо ме зове,
Ту морам једноч оружан поћ.

Онамо, онамо! са развалина
Дворова' царских врагу љу рећ:
„С огњашта милог бежи ми к'то,
Зајам ти морам враћати већ!“

Онамо, онамо! за брда она
Казују да је зелени гај,
Под ким се дзку дечани свети,
Молитва у њих присваја рај. —

Онамо, онамо! за брда она,
Гдје небо плаво завија свод;
На српска поља, на поља бојна
Онамо, браћо, сиремајмо ход.

Онамо, онамо! за брда она
Погажен конима кликије Југ:
„У помоћ, децо; у помоћ синци.
Светит ме старца, свет ви је дуг!“

Онамо, онамо! сабља за стара
Његова ребра да тушим рез
По турским ребрим; да бедној раји
Њом истом с рука расецамъ вез.

Онамо, онамо за брда она,
Милошев кажу пребива гроб,
Онамо! . . . покој добит љу души
Кад Србин више не буде роб.

206. СРПСКА НАРОДНА ХИМНА.

Праг је ово милог Срба, на којем стоимо,
А злотвор на њега ступа сад, се боримо,

Господари главни,
Михаило славни,
Ми смо се заклели,
Теби бити верни.

Ти с нама ми с тобом	Дрино водо хладна,
И у ватру и у води,	Разбацуј свой ток;
Брат с братом,	Сад је српска славна
Род с родом	Обновила скоч.
Руши сваку незгоду	

У злотвора пријатеља неможемо наћи
На сутрот му свагда треба јуначки изаћи.

И ми то велимо,
Од срца желимо
Боље да помремо,
Нег да побујемо,

У Бугарској и у Босни наша браћа пиште,
Њине жене, њина деца од злотвора риште.

Треба да идемо,
Да им помогнемо,
И све да чинимо,
Да их избавимо. Ставковић.

207. СРБИНУ.

Већ се српска застава	Срб се бије и крвљ лије
Вије свуда јавно,	За своју слободу;
И српска се браћа сва	Срб се бије, да добије
Свуда боре славно;	Својега војводу.
Граничара мишица	Ура, ево плода,
И храбрихъ шайкаша,	Дошо нам је војвода!
И божија десница	Уга српског рода,
Брани права наша.	Жив нам био војвода!
	Срб се бије и т. д.

Црна гора, Србија,
 Гди већ Србин влада,
 Посестрима Банија,
 Војводина млада,
 Душан царства унуку
 То су четир стуба,
 Кад затруби на југу
 Душанова труба.

Мјесто славних Немања
 И цара Душана,
 Бог нам засад поклања
 Војводу Стефана,
 Да се под њим рукују
 Банат, Срем и Бачка,
 Да војводство оснују
 Браћа нам јуначка,
 Срб се бије и. т. д.
 Св. Милетић.

208. СРПСКИ ЈУНАК.

Ја сам Србин српски син,	Од матере свети дар:
Име м' Радивој	Српски језик и олтар
Први ми је завет мој:	Има сваки српски син,
С' Српством надај, стој!	Прави српски син,
И тог њу се држати,	Турчин има Цариград,
Док год будем дисати!	Француз Париз свој,
Вели српског отца син,	Мени све је Србину
Прави српски син.	Име, језик мој!
Од отца ми остала	Зато сваки нека уре,
Лепа дара три:	Ко ми име језик тре,
Име Срба, мач и брв,	Вели сваки српски син,
Што м' у срцу ври;	Прави српски син.

На част Нјемцу Нјемца Мени дајте Српкињу,
И вен плави влас, За њу сејем, жијем за њу,
А Енглезу Британка Вели сваки српски син,
И вен горди стас; Прави српски син.

І. Суботињ.

209. Д Ј Е В О Ј Ц И.

Ој дјевојко душо,
Злаћена јабуко,
Ти нељуби мене
Нити губи себе,
Јербо сам ја јунак
Из далеке земље,
Пак њу ја отињи,
А ти беш остати;
Ја њу боловати,
А ти нећеш знати;
Ја њу и умрјети
А ти нећеш чути;
А кад будеш чула,
Да сам погинуо,

Непожали труда
До мог гроба доњи.
Цјелом свјету јави:
Овдје лежи драги,
Кога сам љубила,
Рукама грљила.
А сада га тужна
Црна земља љуби,
Црна земља љуби
А травица грли.
Ој ти црна земљо,
Небуд' драгом тежка
И зелена траво,
Небуди му горка!

Народна.

VII.

Bolgarske pesmi.

210 ПЪРВИЙ БЪЛГАРСКИЙ МАРШ НА
ОПЪЛЧЕНЦИ-ТЪ,

Шума Марица
обървавена
плаче вдовица
люто ранена ;

Маршъ, маршъ, генерале нашъ
разъ, два, три, маршъ войници.

Войници мили
напредъ на вървимъ
съ всички сили
Балканъ да мнемъ.

Маршъ, маршъ, генерале нашъ,
разъ, два, три, маршъ войници.

Юнак-а Довский
намъ е водитель,

съ пръпоецъ левский
вождь побѣдитель.

Маршъ, маршъ, генерале нашъ,
разъ, два, три, маршъ войници.

Видте деспоти
генерал-а нашъ,
чуйте, запѣйте

Николаю маршъ,
Маршъ, маршъ, генерале нашъ,
разъ, два, три, маршъ войници.

Войници храбри
след него летѣтъ
порѣтъ въвздух-а
и громко впеать :

Маршъ, маршъ, генерале нашъ,
разъ, два, три, маршъ войници.

Съ кървавъ остъръ мечъ
генерал-а напредъ,
възгласява на сечь,
гърмъ, огънь на вредъ.

Маршъ, маршъ, генерале нашъ,
разъ, два, три, маршъ войници.

Тѣрба низъ гора
зазвони напредъ,
ура, ура,
ура, маршъ напредъ.

Маршъ, маршъ, генерале нашъ,
разъ, два, три, маршъ войници.

211. НАПРЕДЪ.

Напредъ, ти Вѣлгаринѣ Б
на бой се залови,
за славно-то си име
съ пушка хайд' върви!

С' оружје въ десница
да говимъ нашъ душманъ,
отъ паша-та добра земя
да бѣга мюсюлманъ.

Стара-та ми мила майка
неутѣшно много плака
и ми дума: О сине мой,
не дѣй ходи, тукъ стой!

С' богомъ мамо и любезна,
майка ми е отечество
а любезна честь и слава,
за тебъ ходимъ ний в'бой.

212. ОВЧАРСКА ПЕСЕНЬ.

Забъгнжль е Дели-Бой,
Дели-Вой, Кара Вой.
забъгнжль в'равна Румания.
Тамъ завъдилъ сиво стадо,
извъдилъ си три кучета:
Караманча, Балабанча,
Балабанча, Сива-Кучка.
Минжли сж трима Турци,
трима Турци Анатолици,
чи уловили Дели-Боя,
уловили, свързали го,
да му дължтъ сиво стадо,
да го дължтъ на три дъла.
Не се дълти тиво стадо,
не се дълти на три дъла!
Отговаря Дели-Вой.

Деля-Бой, Кара-Бой :

„Ой ви вазе трима Турци,
трима Турци, Анатолци!

Пуснете ми десна ръка
да засвириж въ меденъ каваль,
да засвириж на раздъла,
на раздъла, на развала!“

Нъй засвирилъ да му доджтъ,
да му доджтъ три кучета,

Караманчо, Валабанчо,

Балабанчо, Сива-Кучка.

Караманчо, Балабанчо

люто ржжтъ, гърла бжсать,

Сива-Кучка гробъ копае!

VIII.

Ruske pesmi.

213. РУССКЕ НАРОДНЕ ПЕСМИ.

Стоить явѣрь надъ водою,	Даль онъ ей уклоного
Надъ воду склонилъ-ся,	Коня вороного,
Съ Украины до дивчины	Ему она хустеночку
Козакъ уклонилъ-ся.	Съ по́дъ золота самото.

Неподоба въ Козакови
Тей хусты носить,
Якъ для славы козацкой
Сиделечко укрыти.

214. КРАСНЫЙ САРАФАНЪ.

„Не шей ты мнѣ матушка
Красный Сарафанъ,
Не входи, родимушка,
Попусту бѣ изъянь.“

Что возмутило васъ? Волненія Литвы?
Оставьте: это споръ славянъ между собою,
Домашній, старый споръ, ужь взвѣшенный судьбою,
Вопросъ, котораго не разрѣшите вы.

Уже давно между собою
Враждуютъ эти племена;
Не разъ клонилась подь грозою
То ихъ, то наша сторона.
Кто устоитъ въ неравиномъ спорѣ:
Кичливый ляхъ, иль вѣрный россъ?
Славянскіе-ль ручьи сольются въ русскомъ морѣ?
Оно-ль взсякнетъ? — Вотъ вопросъ.

Оставьте насъ: вы не читали
Сія кровавыя скрижали;
Вамъ непонятна, вамъ чужда
Сія семейная вражда:
Для васъ безмолвны Кремль и Прага;
Безмысленно прельщаетъ васъ
Борьбы отчаянной отвага —
И ненавидите вы насъ...
За что-жь? отвѣтствуйте: за то ли.
Что на развалинахъ пылающей Москвы
Мы не признали наглою воли

Того, подь кѣмъ дрожали вы?
За то-ль, что въ бездну повалили
Мы тяготящій надь царствами кумирь,
И нашей кровью искупили
Европы вольность, честь и мирь?

Вы грозны на словахъ — попробуйте на дѣлѣ!
Иль старый богатырь, покойный на постелѣ,
Не въ силахъ завитить свой измайльскій штыкъ?
Иль русскаго даря уже безсильно слово?
Иль намъ съ Европой спорить ново?
Иль русскій отъ побѣдъ отвыкъ?
Иль мало насъ? Или отъ Перми до Тавриды,
Отъ финскихъ хладныхъ скалъ до пламенной Колхиды,
Отъ потрясеннаго Кремля
До стѣнъ недвижнаго Китая,
Стальной щетиною сверкая,
Не встанеть русская земля? —
Такъ высылайте-жь къ намъ, витицъ,
Своихъ озлобленныхъ сыновъ:
Есть мѣсто имъ въ поляхъ Россіи,
Среди нечуждыхъ имъ гробовъ.

216. ВНИМАЯ УЖАСАМЪ ВОЙНЫ ...

Внимая ужасамъ войны,
При каждой новой жертвѣ боя
Мнѣ жаль не друга, не жены,
Нѣ жаль не самого героя ...
Увы! утѣшится жена
И друга лучшей другъ забудетъ;
Но гдѣ-то есть душа одна —
Она до гроба помнить будетъ!
Средь лицемѣрныхъ нашихъ дѣлъ
И всякой пошлости и прозы
Однѣ я въ мѣрѣ подсмотрѣлъ
Святыя, искреннія слёзы
То слёзы бѣдныхъ матерей! 1/2
Имъ не забыть своихъ дѣтей,
Погибшихъ на кровавой нивѣ, 1/2
Какъ не поднять плакучей ивѣ
Своихъ поникнувшихъ вѣтвей.

Н. Некрасовъ.

217. МОЛИТБА.

Въ минуту жизни трудную,
Тѣснится-ль въ сердце грусть:
Одну молитву чудную
Твержу я наизусть.

Есть сила благодатная
Въ созвучьи словъ живыхъ
И дышетъ непонятная.
Святая предѣсть въ нихъ.

Съ души какъ бремя сватится,
Сомнѣнье далеко —
И вбьится, и плачется
И такъ легко, легко . . .

Лермонтовъ.

218. ПОЯВЛЕНИЕ ВЕСНЫ.

Гонимы вешними лучами,
Съ окрестныхъ горъ уже снѣга
Сбѣжали мутными ручьями
На потоплѣнные луга.

Улыбкой ясною природа
Сквозь сонъ встрѣчаетъ утро года :
Сиянья блещутъ небеса,
Ещё прозрачные, дѣса
Какъ будто пухомъ зеленѣютъ.
Пчела за данью полевой
Летитъ въ кельи восковой.
Долины сохнутъ и пестрѣютъ ;
Стада шумятъ, и соловей
Уже пѣлъ въ безмолвіи ночей.

219. ЦВѢТОКЪ.

Цвѣтокъ засохшій, бездушной,
Забытый въ книгѣ вижу я :
И вотъ уже мечтою странной
Душа наполнилась моя :

Гдѣ цвѣль? когда? какой весною?
И долго-ль цвѣль? и сорванъ кѣмъ
Чужой, знакомой ли рукою?
У положенья сюда зачѣмъ?

На память нѣжнаго ль свиданья,
Или разлуки роковой,
Иль одинокого гулянья
Въ тиши полей, въ тиши лѣсной?

И живъ ли тотъ, и та жива ли?
И нынче гдѣ ихъ уголокъ?
Или уже они увяли,
Какъ сей невѣдомый цвѣтокъ.

А. Пушкинъ.

IX.

Češke in poljske
pesmi.

220. Staročeská.

J. Škroup.

Bývali Čechové	Čechové, Čechové,
Statní jonáci,	Jak se měníte! —
Bývali rekové	Bud'te zas rekové,
Muži co květ:	Jak vás znal svět:
Bývali, bývali,	Rekové v smýšlení,
Válčili, zpivali,	V lásce a dychtění
Tak je znal svět.	Pro vlasti květ!

Picek.

221. Poděbradská.

Moravo, Moravo,	Chasa ušlechtilá,
Moravičko milá!	Žádostivá boje!
Co z tebe pochází	A jaké to koňstvo
Chasa ušlechtilá!	Rodí půda tvoje!

Moravo, Moravo,
Moravičko drahá!
Proč se přidržuješ
Uhlaivního vraha?

Uhlaivního vraha;
Pánbůh na to patří,
Že jsme my Čechové
Tvoji vlastní bratři.

Moravo, Moravo!
Tvá Orlice pestrá
Byla našeho Lva
Vždy upřímná sestra.

Vždy upřímná sestra,
Budiž jí i dále,
Máme hrdinského,
I dobrého krále.

Moravo, Moravo,
Vždyckys při nás byla;
Ty jsi s námi první
Kalich Páně pila.

Kalich Páně pila,
Slávnou vojny nesla;
Proč bys ted' krkavci
V dravé spáry klesla?

Moravo, Moravo,
Neodkládej dále:
Máme hrdinského,
I dobrého krále.

Z písní V. Hanky.

222. Píseň Sokolův.

(Lud. Procházka.)

Hoj, Sokolici, mužně v před,
Tu prapor náš, tu síly střed,
Tu tábor českých bratři!

Nuž ajta, vzhůru bystrý hled,
A smělý, volný bud' náš let,
Vždyt' na nás národ patří!

Hurrá' jen chutě do skoku,
Pak tamo v bujném útoku,
Kde cíl nám kyne, bratři!
A byt' i cesta daleká
Tot' Sokoliky neleká,
Vždyt' na nás národ patří!

Ted' v pěstěch „činky“ držíme jen,
Než kdy zasvitne činný den,
Tu statně k dílu, bratři'
Tu nikdo nevěř náhodě,
Jen svornou silou k svobodě,
Vždyt' na nás národ patří!

Ba tužme, tužme, tužme se!
Jen vlastní síla povznese,
Jen ta nás v pravdě sbratří!
Jen před tou ztrne mdloby zrak,
A neztrne-li, nuže pak:
At' na nás národ patří!
At' na nás národ patří!

223. Husitská.

I.

Těšme se sladkou nadějí,
Že se vrátí zlaté časy,
Že se nám zas vyjasněji
České hory, české hlasy!
At' jen česky šat se nese,
Mužně hájí právo dávne,
Nade všecko ono slavné
Pravočeské:

Milujme se, nedejme se,
Vybijme se, napijme se,
Milujme se, napijme se,
A pak vybijme se!
Amen, rač to, Bože, dáti!
Oroduj za nás, svatý Václave,
Vévodo české země!
Milujme se atd.

Dokud v nás krev otců plyne,
Hrud' zahřívá, ruce silí:
Sláva česká nezahyne,
Hlavu vztýči lev náš bílý.

Tu jako medvědům v lese,
Nepřátelům budem hráti,
Oni budou tancovati,
Až zapějeme:
Milujme se atd.

II.

Naděje se vyplnily,
Vrátily se zlatě časy!
Hle, už se nám vyjasnily
České meče, české hlasy!
Ať jen český lev se vznese,
Mužně hájí právo dávné,
Nade všecko ono slavné
Staročeské:
Milujme se, nadejme se,
Vybijme se, napijme se.
Milujme se, napijme se,
A pak vybijme se!
Bože, rač to požehnati,
Oroduj za nás, svatý Václave,
Vévodo české země!
Milujme se atd.

Nebo:

Sila naše skály láme,
A pěst' česká hrůzu káže;
My se podrobit nedáme,
Dokud vládnou naše páže,
At' se jak osyka třese
Hejno ošemetných vratů,
Vykropíme jimi Prahu
Zpivajice:

Milujme se atd.

Svobodu jsme vydobyli,
Hajme ji co klenot skvělý,
Bychom ji zas neztratili —
Bud'me svorni, bud'me bděli!
At' se český národ vznese,
At' se raduji Čechové,
At' i naši pravňukové
Po nás pěji:

Milujme se atd.

Krov.

224. Válečná.

(A. B. Tovačovský.)

Aj jináli není zbraň, cepy ještě máme,
Proudem krve za meč jim posvěcení dáme. —
Volnost' nám že sberete?

Vlast' drahou nám sderete?

My za vás že máme mřít?

A vy z toho slávu mít!

Hrr na vraha, hrr do boje

Za svobodu národa, bojovníci Páně!

At' si vleče krutý vrah stohlavou smrt' v boje,
S námi jesti nebes hněv, blesky dá nám svoje. —

Hrr na vraha, hrr do boje,

Za svobodu národa, bojovníci Páně!

Vlájí prapor krvavý, s ním se chasa hrne;

Hněvem oči blýskají — vrah už strachem trne. —

Hrr na vraha, hrr do boje,

Za svobodu národa, bojovníci Páně!

V. Vlk.

225. Radostné cestování.

(Ed. Nápravnik. Vašák Jos.)

O radostné cestování,

Jaké mají velci páni!

Čtvero pánů na voziku,

Jeden spi a druhý dřímá,
Třetí živá, čtvrtý dýmá,
Vozka kleje na kozliku.
O radostné cestování,
Jaké mají velcí páni.

O radostné cestování,
Jaké mají velké pani!
Kvetoucími doly těmi
Kolem této tvrze šedé
Vůz tu zabeďněný jede,
Ověšen jsa krabicemi,
O radostné cestování,
Jaké mají velké pani.

_____ F. L. Čelakovský.

226. Ukolébavka.

(Kniže.)

Spi, má zlatá,
Boubelatá,

Spi, má Růžinko!
Noc se bliží,
Oči tiží

Sen, spi, divčinko!

Pán se žere,
Po cti dere,

Nespi starosti;
Panna bledá
Hocha hledá,

Vzdychá milosti.

Lichvář sedi,	Zrádné syny
Zlata hledi	Pro jich viny
Před zlým zlodějem:	Pichá v srdci had!
Na daň brouká,	Bez ouzkosti
Strachy kouká	Spěji ctnosti,
Za svým kročejem.	Byť jim hrozil kat.

Spi, má zlatá, atd.

V. Nejedlý

227. Na jaro.

Přijde jaro, přijde,	Vyskočí z hrud klasy,
Zase bude máj,	Bujný bude květ,
Usmívá se louka,	Kosa bude řinčet
Usmívá se háj.	Zpěv radostný zpět.
Stříbrné své vlny	
Hora vyleje,	Aj ta lípa naše
Rozkvete se růže,	Bude zelená
Slavík zapěje.	Z větvi mocných listi
	Nám na věnce dá.
Rozpuknou se ledy,	Aj ty vlasti plesej,
Volný bude tok,	Usmívá se háj,
Po vlnách šumících	Přijde jaro, přijde,
Lodě pyšně plout.	Budem mítí máj

A. B. Tovačovský.

228. Żywot.

Narody niegasną:
Pokąd język żyje,
Mają bytność jasną;
Ale jako żmije
Obczyzna się wije;
Gdi dlań czucia gasną,
Duch i sława gnije.

229. Modre oczy.

Ach! wy oczy, oczy,
Modrojasne oczy
O was kiedy wspomnę,
Świat się zemną toczy.

Gdzież moja swoboda
I wesołość zwykła?
Skorom was obaczył,
Od téj chwili znikła.

Ach! znikła tak skoro,
Jak strzała puszczona,
Bol nieukojony
Wszedł co mego łona.

A kędy postąpię,
Kędy noga kroczy,
Ach wszędzie przede mną
Modrojasne oczy.

Ach, wy oczy, oczy,
Modrojasne, oczy!
O was kiedy wspomnę,
Świat się zemną toczy.

230. Siostry rajskie.

Dwie siostrzyce w raju znam,
Gdzie namiotek swój rozbijają,
Tam wesele, szczęście tam
Zakwitają wieńce wiją.

Kwitną krasne jak wdziękinie,
Obie pielęgnują praca,
Z niej pomysłność błoga płynie
I radością dzień ozłaca.

Wdzięczna siostrzyca tych usługa,
Szczęście, radość niosą w darze;
Chcesz poznać tych siostrzyc twarze?
Przyjaźń jedna Wdzięczność druga.

231. Niewinność.

Coro cnoty i czułości,
Anielska jest twoja dłoń,
Zawsze bliska przy młodości
Ot zepsucia mładość chroń.

Kwiatów siostró, rajski darze!
Jak nam ciebie godnie czcisz,
Czyje ozdobiłaś twarzę,
Tych uczyłaś szczęsnym być.

Błogo temu, który nieci
W sercu płomien twój statecznie,
Ty odleciś, wraz odleci
I swoboda serca wiecznie.

Płochy bezwstyd swe zaloty,
Przed twym okiem gdy rozwinie,
Róże z twój wykwitną cnoty,
Czerwień twarzą twoją spłynie.

Kto ci służy od młodości,
W późném wieku sypie kwiat,
Ten daleki od próżności,
Niebiem jemu cały świat.

Platnice za Novo Pesmarico

dobivajo se

po 25 kr. s pošto 30 kr.

Ivan Bonač,

knjigovez

Poljanska cesta 10, Ljubljana.